Public Disclosure Authorized
Public Disclosure Authorized
Public Disclosure Authorized
Public Disclosure Authorized

97813

ALBA IULIA

Prioritizarea Proiectelor
pentru perioada 2014-2020

The City of Alba Iulia

WORLD BANK GROUP

Romania
Regional Development Program 2

Prioritizarea Proiectelor pentru perioada 2014-2020

Rezultatele, interpretările și concluziile exprimate în acest raport nu reflectă în mod obligatoriu punctul de vedere și poziția directorilor executivi ai Băncii Mondiale sau ai Primăriei Albei Iulia.

The City of Alba Iulia

WORLD BANK GROUP

Romania
Regional Development Program 2

CUPRINS

Acronime 6

Subiectul Raportului 9

Cadrul pentru evaluarea proiectelor locale 11

Orașul ca parte a unui sistem de orașe 12

Piramida nevoilor unui oraș 13

Bugetul operațional al orașului 19

ÎN RETROSPECTIVĂ: proiectele municipiului Alba Iulia din perioada 2007-2013 21

ÎN PERSPECTIVĂ: proiectele municipiului Alba Iulia din perioada 2014-2020 41

Planul Urbanistic General 2012-2022 43

Strategia de DEZVOLTARE 2014-2020 45

PRIORITIZAREA proiectelor pentru perioada 2014-2020 51

Calendarul de implementare 51

Bugetul operațional 51

Ordonarea proiectelor după prioritate 52

Elaborarea unei liste scurte de proiecte 54

O abordare cantitativă a stabilirii priorității proiectelor 59

Prioritățile cetățenilor 73

Aplicarea unei abordări integrate în alegerea proiectelor 75

Disponibilitatea surselor de finanțare 76

Lista finală de priorități 76

Proiecte prioritare 2014-2020 79

Cadre instituționale pentru derularea proiectelor 109

Cadrul instituțional pentru Cetatea Alba Carolina 110

Cadrul instituțional la nivel municipal 114

Cadrul instituțional la nivel de zonă urbană funcțională 115

ANEXA 1: Analiza avantajelor competitive și a potențialului de inovare ale orașului Alba Iulia 122

Prezentare de ansamblu a economiei locale 122

Analiza sectorială a economiei locale și cartografierea aglomerărilor economice 132

Concluzii și recomandări pentru îmbunătățirea competitivității economiei locale 139

ACRONIME

AIDA	Asociaţia Intercomunitară de Dezvoltare Alba
ADI	Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară
ADR	Agenţia de Dezvoltare Regională
ANL	Agenţia Naţională pentru Locuinţe
AU	Aria utilă
CNADNR	Compania Națională de Autostrăzi şi Drumuri Naţionale din România
CNI	Compania Națională de Investiții
CT	Centrală termică
DJ	Drum județean
DLRC	Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității
DN	Drum Național
GIS	Geographic Information System
GPC	Entitatea de Gestionare a Patrimoniului Cetății
GPS	Global Positioning System
HORECA	Hoteluri, Restaurante, Catering
ICLEI	Guverne locale pentru durabilitate (International Council for Local Environmental Initiatives)
IMM	Intreprinderi mici și mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
MApN	Ministerul Apărării Naționale
MDRAP	Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
NUTS	Nomenclatorul Unităților Teritoriale pentru Statistică
OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
ONG	Organizație non-guvernamentală
PIB	Produs Intern Brut
PID	Planuri Integrate de Dezvoltare
PNDL	Programul Naţional de Dezvoltare Locală
PO	Program Operaţional
POR	Program Operaţional Regional
POS	Program Operaţional Sectorial
PPP	Partenerial Public-Privat
PUG	Plan Urbanistic General
PUZ	Plan Urbanistic Zonal
SRL-D	Societate cu Răspundere Limitată - Debutant
TIC	Tehnologia de Informare şi Comunicare
UAT	Unitaţi Administrativ-Teritoriale
UE	Uniunea Europeană

Subiectul

raportului

Raportul de față a fost elaborat în urma unei solicitări de asistență adresată de Primăria municipiului Alba Iulia Băncii Mondiale, cu privire la următoarele activități:

Evaluarea proiectelor cuprinse în planurile urbanistice generale și zonale, intercomunitare, județene și regionale și în documentele strategice în vigoare sau care urmează să intre în vigoare în perioada 2014 - 2015, valabile până în anul 2020, cel puțin;

Conformitatea proiectelor cu criteriile de eligibilitate stabilite în reglementările Uniunii Europene privind finanțarea, Acordul de Parteneriat, programele operaționale, alte documente strategice și de finanțare, pentru a maximiza șansele de a accesa fondurile alocate pentru administrațiile publice locale și / sau partenerii eligibili ai acestora;

Analiza capacității orașului Alba Iulia de a asigura sustenabilitatea financiară și instituțională a acestor proiecte;

Elaborarea de recomandări cu privire la îmbunătățirea performanței echipelor de management de proiect;

Recomandări cu privire la îmbunătățirea procedurilor interne de lucru și a instrumentelelor specifice proiectelor cu finanțare externă;

Recomandări cu privire la riscurile asociate proiectelor viitoare și măsurilor de urgență aferente.

Solicitarea se bazează pe o serie de recomandări făcute de Banca Mondială în cadrul unui program de asistență tehnică în favoarea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP), între anii 2012 și 2014. Aceste recomandări au propus modalități în care MDRAP și beneficiarii fondurilor UE s-ar putea pregăti mai bine pentru perioada de programare 2014-2020.

De asemenea, orașul Alba Iulia se pregătește pentru perioada de programare 2014-2020, iar autoritățile locale au în vedere faptul că dezvoltarea locală va continua să depindă, în mare măsură, de absorbția eficientă a fondurilor UE. În acest scop, Strategia de Dezvoltare a Orașului a fost actualizată pentru perioada 2014-2020, la fel și Planul Urbanistic General, iar Agenda de Dezvoltare Locală 2014-2040 a fost finalizată. Obiectivul îl reprezintă identificarea din aceste documente strategice a proiectelor prioritare care vor fi realizate între anii 2014 și 2022, folosind resursele disponibile în mod chibzuit și eficient.

Prin urmare, prezentul raport nu va reitera analiza efectuată în documentele strategice deja finalizate, ci doar va încerca să găsească modul în care propunerile formulate în aceste documente ar putea fi operaționalizate în mod eficient în cadrul perioadei de programare 2014-2020. Dacă este necesar, se va efectua o analiză suplimentară pentru a justifica alegerea anumitor proiecte.

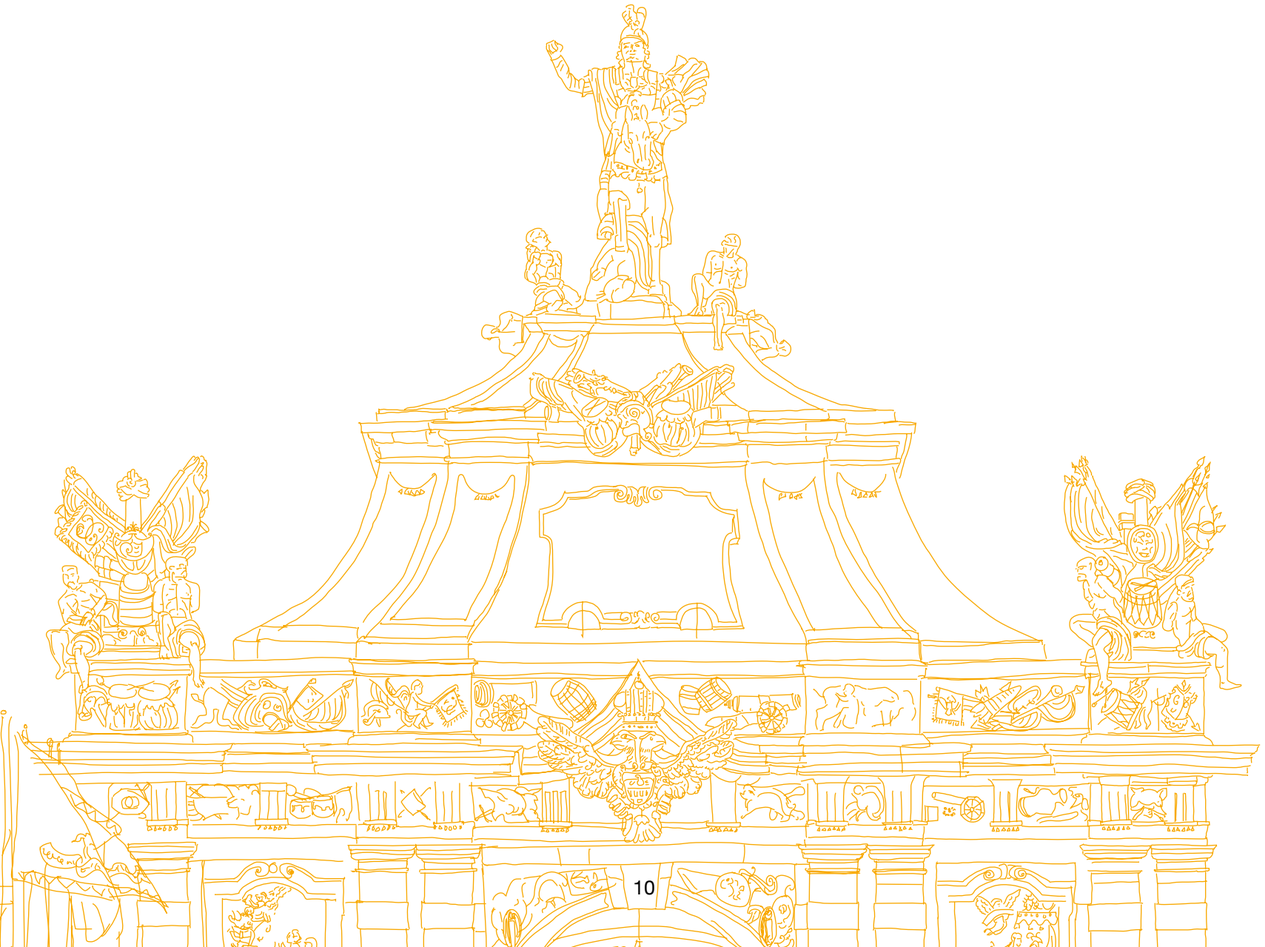

Cadrul

pentru evaluarea proiectelor locale

O analiză a documentelor strategice și programatice trebuie să înceapă de la realitatea că unele documente strategice sunt normative, în timp ce altele nu sunt. De exemplu, Planul Urbanistic General (PUG) al orașului Alba Iulia este un document normativ care prevede zonarea orașului Alba Iulia (și anume ce tip de construcții sunt permise în diferite zone ale orașului) și propune proiecte majore în zona respectivă. Faptul că un proiect este cuprins în PUG nu înseamnă neapărat că proiectul respectiv va fi realizat în perioada de timp pentru care PUG este valabil. Cu toate acestea, odată ce unei anumite suprafețe de teren îi este desemnată o anumită funcție în cadrul PUG (de exemplu, un drum nou), niciun alt proiect nu poate fi realizat în acel loc. În mod ideal, un PUG ar trebui să propună doar proiecte care pot fi realizate în mod realist în perioada de valabilitate a PUG-ului. În plus, ori de câte ori apar modificări în ceea ce privește proiectele planificate, PUG trebuie actualizat în consecință. De exemplu, actualul PUG include un drum expres care va ocoli Alba Iulia, legând Turda de Sebeș și de autostrada A1. Cu toate acestea, între timp, autoritățile naționale au decis să realizeze o autostradă în locul unui drum expres, ceea ce înseamnă că PUG-ul orașului Alba Iulia trebuie actualizat.

Strategiile de dezvoltare nu sunt documente normative și, ca atare, autoritățile locale nu sunt constrânse să le urmeze. Aproape toate autoritățile locale majore din România au o strategie de dezvoltare, dar modul în care aceste strategii sunt puse în practică diferă de la un caz la altul. În anumite situații (de exemplu, atunci când are loc o modificare administrativă), o localitate poate alege să se concentreze pe un alt set de proiecte decât cele menționate în cadrul strategiei. Se exceptă strategiile de dezvoltare care conțin constrângeri de finanțare. De exemplu, Planurile integrate de dezvoltare (PID) permit accesul autorităților locale la fondurile UE, însă acestea odată aprobate, autoritățile locale trebuie să respecte lista de proiecte cuprinse în PID.

În plus, cu toate că strategiile de dezvoltare sunt utilizate pe scară largă în întreaga lume, acestea au adesea o serie de deficiențe care le împiedică să fie eficace:

ÎN PRIMUL RÂND, strategiile de dezvoltare sunt adesea orientate către interior, acordând destul de puțină atenție factorilor externi care pot avea o importanță deosebită. De exemplu, legea lui Zipf arată că în țările care se dezvoltă organic (adică țările care nu sunt planificate central), există o anumită inerție în modul de dezvoltare a orașelor. Astfel, orașul principal (de obicei cel mai mare oraș din țară) rareori își pierde rangul în favoarea altor orașe, indiferent de cât de slab administrat ar fi. În plus, orașele mici pot depăși ca dezvoltare orașe de aceeași dimensiune, dar se va întâmpla rar să depășească orașele care sunt mult mai mari ca dimensiune. Prin urmare, strategiile de dezvoltare locală trebuie mai degrabă să considere orașul țintă ca făcând parte dintr-un sistem mai mare de orașe decât să îl analizeze într-un mod izolat.

ÎN AL DOILEA RÂND, strategiile de dezvoltare locală sunt adesea neclare cu privire la modul de realizare a dezvoltării locale. Acestea au - aproape invariabil - o viziune și o listă de obiective, dar nu există mecanisme de evaluare a performanțelor sau a eficacității strategiei.

ÎN AL TREILEA RÂND, strategiile de dezvoltare se finalizează de obicei cu o listă de proiecte propuse, care să fie realizate în perioada de valabilitate a strategiei. Cel mai adesea, doar câteva dintre proiectele propuse sunt finalizate efectiv. În mod ideal, fiecare strategie ar trebui să aloce un buget clar pentru o perioadă de programare bine definită și ar trebui să identifice proiectele prioritare care se speră a fi finalizate în cadrul calendarului disponibil și în limitele bugetului disponibil. În plus, fiecare strategie

de dezvoltare ar trebui să ia în considerare faptul că nu s-au putut lua în calcul chiar toate situațiile posibile și să aloce un anumit procent din bugetul estimat pentru cheltuielile care nu au fost prevăzute în momentul în care a fost elaborată strategia.

În cele ce urmează, vom discuta modul în care unele dintre aceste neajunsuri pot fi remediate. De asemenea, această discuție va constitui baza pentru ordonarea efectivă după prioritate a proiectelor aferente perioadei de programare 2014-2020, discutată mai târziu în raport.

Orașul ca parte a unui

sistem de orașe

În 2013, Banca Mondială a elaborat un raport („Orașe competitive: Remodelarea geografiei economice a României") care discută în detaliu sistemul românesc de orașe, conținând și un set de recomandări care sunt relevante pentru orașul Alba Iulia. Autoritățile locale din Alba Iulia se află deja în posesia acestui raport, de aceea informațiile nu vor fi repetate aici.

Piramida nevoilor

unui oraș

Așa cum oamenii își identifică problemele care sunt cele mai importante pentru dezvoltarea personală, tot așa conducătorii orașului pot defini prioritățile esențiale pentru localitatea lor. Abraham Maslow a definit o piramidă a nevoilor care continuă să fie folosită în științele sociale de peste 70 de ani. Într-un mod similar, dorim să definim o piramidă a nevoilor unui oraș, care să cuprindă principalele componente de dezvoltare ale acestuia. De fapt, vom discuta trei piramide ale nevoilor unui oraș.

Potrivit lui Philip Kotler, autoritățile locale abordează politicile și investițiile locale în raport cu trei categorii principale de constituenți: cetățenii; sectorul privat; turiștii. În cele ce urmează vom discuta modul în care orașele pot identifica nevoile și, în cele din urmă, proiectele prioritare, examinând nevoile acestor trei grupuri constituente.

Piramida nevoilor CETĂȚENILOR

Cetățenii unui oraș sunt, fără îndoială, grupul său principal de constituenți. Cetățenii sunt cei care aleg primarul și consiliul local, iar autoritățile locale sunt direct responsabile în fața lor. Nevoile cetățenilor pot fi în mare măsură grupate în următoarele cinci categorii: oportunități; locuințe și infrastructură de bază; conectivitate; administrarea eficace și eficientă; calitatea vieții. Acestea vor fi discutate în detaliu mai jos.

OPORTUNITĂȚI

Principalul punct de atracție al orașelor îl constituie oportunitățile pe care acestea le oferă. De obicei, oamenii se îndreaptă către orașe pentru ceea ce oferă acestea în materie de locuri de muncă, educație, sănătate, acces la piețe mai mari. De obicei, cu cât un oraș oferă mai multe oportunități, cu atât acesta este mai mare. Și, invers, cu cât un oraș este mai mare, cu atât tinde să atragă mai multe oportunități – într-un ciclu virtuos. Prin urmare, liderii locali trebuie să identifice modalități de a atrage și de a genera oportunități în orașele lor, pentru a le face mai atractive pentru oameni - atât oamenii din exteriorul, cât și cei din interiorul orașului.

LOCUINȚE ȘI INFRASTRUCTURA DE BAZĂ

Multe cartiere sărace din lume sunt o mărturie a magnetismului pe care îl au orașele. Mulți oameni au ales să trăiască în condiții mizere

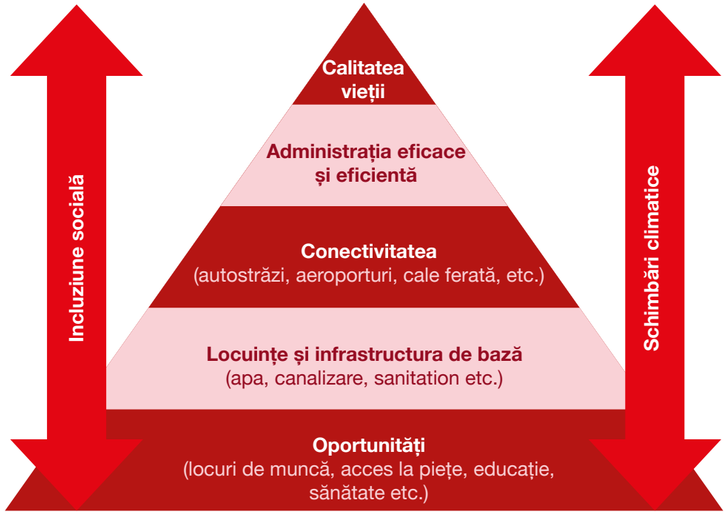

Figura 1. Piramida nevoilor cetățenilor

doar ca să poată avea acces la oportunitățile pe care le oferă orașele. Cu toate acestea, conducătorii orașului sunt conștienți de faptul că o astfel de situație nu este nici de dorit, nici durabilă. Ca atare, una dintre funcțiile cheie ale autorităților locale este de a pune la dispoziția cetățenilor infrastructură de bază și de a permite pieților imobiliare să funcționeze corespunzător.

CONECTIVITATE

Pentru ca un oraș să se dezvolte, trebuie să fie bine conectat. Cele mai mari orașe din lume sunt foste orașe-port situate pe linia de coastă a principalelor continente. O bună conectivitate înseamnă că oamenii vor avea acces mai ușor la mai multe oportunități din zonă (de exemplu, va fi mai ușor pentru ei să își găsească un alt loc de muncă), în timp ce firmele vor avea acces mai ușor la o rezervă de forță de muncă mai mare și la piețe mai mari.

ADMINISTRAȚIE EFICACE ȘI EFICIENTĂ

Odată ce un oraș oferă oportunități, infrastructură de bază și conectivitate, oamenii vor aștepta și vor cere o bună administrare. Ei vor dori să poată ajunge la locul de muncă fără bătaie de cap, să aibă străzile curate, să poată obține ușor autorizații și permise etc. Acest lucru presupune îmbunătățirea continuă a funcționării administrațiilor locale, precum și canale deschise de comunicare cu populația generală și implicarea comunităților locale.

CALITATEA VIEȚII

Orașele din lumea dezvoltată asigură, în mare măsură, toate cele patru componente descrise mai jos. Acest lucru înseamnă, în esență, că oamenii au o serie de opțiuni dintre care să aleagă. În scopul de a-i atrage și a-i păstra pe oameni, orașele recurg tot mai mult la măsuri privind calitatea vieții. Acest lucru înseamnă, printre altele, o viață culturală înfloritoare, oportunități de divertisment, locuri pentru întâlniri și petreceri, o scenă activă de restaurante și baruri, acces la spații verzi și corpuri de apă, clădiri frumoase, o bună planificare urbană și un design urban bine ales. Un studiu recent a arătat că frumusețea estetică este unul dintre lucrurile pe care oamenii le apreciază cel mai mult la un oraș. [1]

În plus față de aceste componente de bază ale piramidei nevoilor unui oraș, există două aspecte orizontale/transversale pe care autoritățile locale ar trebui să le utilizeze ca filtru pentru toate proiectele pe care le propun: incluziunea socială și schimbările climatice.

INCLUZIUNEA SOCIALĂ

Indiferent de gradul de dezvoltare al unui oraș, acesta se va confrunta întotdeauna cu probleme de incluziune socială - adică va exista mereu o parte a populației locale care va fi mai puțin norocoasă decât restul sau care va fi discriminată direct sau indirect. Promovarea activă a incluziunii sociale nu numai că ajută la realizarea deziderateloor sociale, dar constituie și un instrument esențial pentru atingerea unor obiective economice. De exemplu, un studiu al Băncii Mondiale arată că în cazul în care populația romă estimată din România ar lucra la nivelul mediu de productivitate a țării, PIB-ul global s-ar mări cu 3%. Prin urmare, ori de câte ori un nou proiect este elaborat, autoritățile locale ar trebui să se gândească cum ar putea contribui proiectul respectiv la rezolvarea problemelor de incluziune socială.

SCHIMBĂRILE CLIMATICE

Cu cât orașele se dezvoltă mai mult, cu atât au tendința de a polua mai mult. De fapt, orașele sunt responsabile pentru aproximativ 70% din emisiile globale de gaze cu efect de seră. Din moment ce reprezintă o parte importantă a problemei, orașele ar trebui să fie și o parte importantă a soluției. Inițiative precum Pactul Primarilor sau ICLEI (Guverne Locale pentru Durabilitate) au început

[1] Richard Florida. „Beautiful Places: The Role of Perceived Aesthetic Beauty in Community Satisfaction": Beautiful Places: http://www.creativeclass.com/rfcgdb/articles/Beautiful%20places.pdf

[2] Banca Mondială. 2014. Studiu de diagnosticare si consultanță pentru politicile de sprijinire a incluziunii romilor din România

să reunească lideri ai orașelor din întreaga lume, pentru a demara un efort comun de rezolvare a problemei schimbărilor climatice globale. Prin urmare, autoritățile locale ar trebui să își privească proiectele și din perspectiva schimbărilor climatice, pentru a vedea dacă ele contribuie la rezolvarea problemelor legate de schimbările climatice sau dacă le agravează

Piramida nevoilor SECTORULUI PRIVAT

Sectorul privat constituie sursa dinamismului economic al unui oraș, iar o economie locală activă acționează ca un magnet pentru oameni. În lipsa unui sector privat activ, orașele de multe ori decad. Prin urmare, este important ca autoritățile locale să identifice modalități de a aborda o parte dintre nevoile vitale ale sectorului privat. Acestea pot fi grupate în următoarele categorii: forță de muncă calificată; terenuri și infrastructură de bază; conectivitate; administrație eficientă și eficace; clustere.

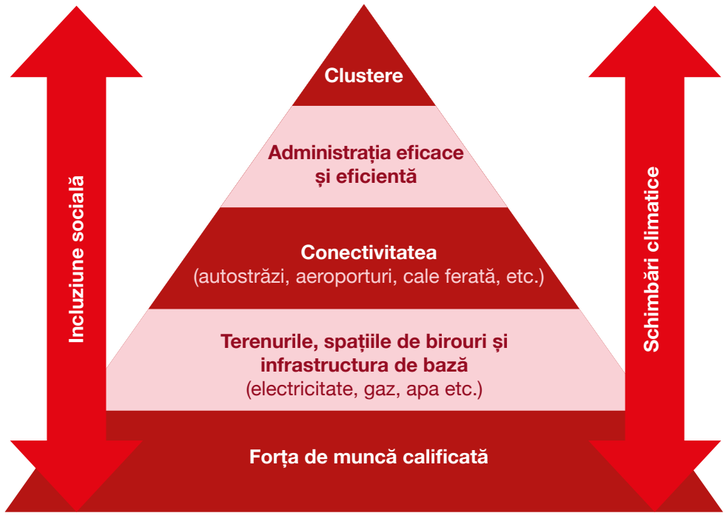

Figura 2. Piramida nevoilor sectorului privat

FORȚA DE MUNCĂ CALIFICATĂ

Principala sursă a productivității unei companii o reprezintă oamenii săi. Oamenii sunt cei care concep și proiectează produse și servicii, ei sunt cei care produc aceste produse și servicii și tot ei sunt cei care le lansează și le vând pe piață în cele din urmă. Astfel, când o companie decide unde să se localizeze sau când un antreprenor decide unde să-și înceapă o afacere, disponibilitatea forței de muncă calificate este unul dintre primele lucruri pe care le iau în considerare.

TERENURILE, SPAȚIILE DE BIROURI ȘI INFRASTRUCTURA DE BAZĂ

Orice afacere are nevoie de un loc în care să funcționeze. Unele companii pur și simplu închiriază sau achiziționează un spațiu de birouri existent, altele au nevoie de noi terenuri unde să-și amenajeze dotările. Prin urmare, este important ca autoritățile locale să aibă o bună înțelegere a disponibilității spațiilor de birouri (adică rata de neocupare) și a parcelelor de teren din zonele pe care le administrează (de exemplu, terenuri industriale dezafectate sau terenuri neexploatate). O lipsă a spațiilor de birouri și a terenurilor construibile poate împiedica dezvoltarea sectorului privat.

CONECTIVITATEA

Conectivitatea este extrem de importantă pentru sectorul privat. Pe de o parte, companiile private au nevoie de un acces fără probleme la o rezervă suficient de mare de forță muncă calificată. Pe de altă parte, acestea au nevoie și de un acces facil la piețele interne și externe. Accesul facil la o rezervă de forță de muncă calificată presupune o infrastructură locală și regională bine dezvoltată pentru a permite unui număr mare de persoane din regiune să facă naveta spre oraș cu ușurință. Accesul facil la piețe

ar putea necesita o rețea de autostrăzi modernizată, o infrastructură aeroportuară, feroviară și navală în bună stare, precum și disponibilitatea unei infrastructuri TIC (informare și comunicare) bine dezvoltate.

ADMINISTRAȚIA EFICACE ȘI EFICIENTĂ

Companiile private au nevoie ca atât politicile publice, cât și infrastructura publică să funcționeze corespunzător. Unele cer ca autorizațiile de construcție să fie eliberate în timp util, altele pot avea nevoie de un drum de legătură la infrastructura rutieră majoră din zonă, altele pot necesita politici fiscale adecvate.

CLUSTERELE

Oricât de neașteptat ar părea, companiile private au nevoie de alte companii din același sector pentru a fi eficiente. Există o literatură vastă pe această temă, pornind de la descrierea lui Alfred Marshall privind districtele industriale din Anglia secolului al 19-lea, care arată beneficiile amplasării în aceeași zonă. Funcționarea mai multor companii similare în același spațiu permite un flux mai ușor de idei, un acces fără probleme deosebite la forța de muncă calificată și o productivitate mai ridicată, stimulată de concurența locală.

În încercarea de a atrage companiile, autoritățile locale ar trebui să aibă în vedere și cele două aspecte orizontale, menționate și în cazul piramidei nevoilor cetățenilor: incluziunea socială și schimbările climatice. Atragerea oricărei afaceri doar pentru faptul că creează locuri de muncă la nivel local poate să nu fie cea mai bună strategie pe termen lung.

INCLUZIUNEA SOCIALĂ

Majoritatea autorităților locale știu ca nu pot susține creșterea economică dacă nu vor reuși să atragă decât întreprinderi care oferă salarii mici. În același timp, exemple cunoscute, cum ar fi Silicon Valley, arată că nici atragerea întreprinderilor care oferă doar salarii mari nu este sustenabilă. Un mediu de afaceri sănătos include atât companii cu standarde salariale înalte (care sunt, de obicei, sursa de creștere a unui oraș pe termen lung), cât și sectoare de activitate care permit accesul la locuri de muncă pentru persoane cu un nivel scăzut de calificare. În plus, autoritățile locale pot încuraja localizarea întreprinderilor în cartiere sărace și în zone marginalizate.

SCHIMBĂRILE CLIMATICE

Deoarece majoritatea companiilor au sediul în orașe, acestea din urmă reprezintă și locurile în care sunt generate cele mai mari cantități de gaze cu efect de seră. Ca atare, autoritățile locale au obligația morală de a aborda provocările legate de schimbările climatice. Printre altele, acest lucru ar putea presupune solicitarea respectării de către întreprinderi a unor standarde mai ridicate de mediu și de administrare.

Piramida nevoilor TURIȘTILOR

Marea majoritate a orașelor nu reprezintă atracții turistice, chiar dacă acestea pot fi vizitate în mod regulat de oameni. Totuși, pentru unele orașe, turismul reprezintă o sursă importantă de venituri. Orașele cu un potențial turistic evident ar trebui să caute modalități de a satisface nevoile turiștilor. Aceste nevoi pot fi grupate în următoarele cinci categorii: obiective turistice; informații; conectivitate; cazare; servicii de calitate. Acestea vor fi discutate în detaliu mai jos.

OBIECTIVELE TURISTICE

Turiștii merg acolo unde este ceva de vizitat. Multe autorități locale încearcă să își transforme orașele în adevărate atracții, însă atunci când se uită la rezultate, văd că nu au reușit să genereze multe venituri din turism și nici nu au reușit să atragă o mulțime de turiști. Chiar și orașele care au în mod constant hotelurile pline pot fi, de fapt, vizitate de oamenii de afaceri, iar nu de cei cu scopuri turistice. Ca atare, autoritățile locale trebuie să știe foarte clar ce atracții pot oferi turiștilor (de exemplu: situri istorice, elemente de patrimoniu

cultural, de divertisment, de gastronomie, de cultură) și care sunt cele mai bune metode de a le promova.

INFORMAȚIILE

Chiar și cele mai importante obiective ar rămâne nevizitate dacă nu ar exista informații despre ele. Dacă autoritățile locale ajung la concluzia că au obiective care merită vizitate, ele trebuie să găsească și modalitățile creative de a le promova pe o piață-țintă bine definită.

CONECTIVITATEA

Cu cât este mai ușor de ajuns la un obiectiv turistic, cu atât este mai probabil ca acesta să fie vizitat de mai mulți turiști. În acest sens, este esențial accesul facil la aeroporturi, la infrastructura rutieră majoră, la punctele feroviare și navale, deși nu stă întotdeauna în puterea unei singure autorități locale să ofere această conectivitate.

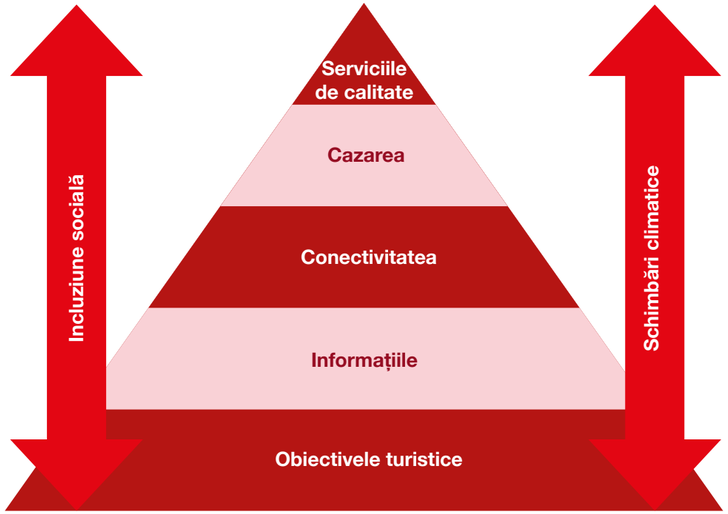

Figura 3. Piramida nevoilor turiștilor

CAZAREA

Dacă turiștii se hotărăsc să viziteze un anumit oraș, ei trebuie să găsească un loc în care să se cazeze. Autoritățile locale nu au legătură cu industria hotelieră (acest domeniu este acoperit aproape în exclusivitate de sectorul privat), dar pot găsi modalități creative de a încuraja dezvoltarea sectorului – de exemplu, concesiunea terenului / a clădirilor sau dezvoltarea de asociații de afaceri. În multe orașe din România, infrastructura hotelieră nu este încă dezvoltată corespunzător, astfel încât – chiar dacă au obiective turistice care merită vizitate – aceste orașe nu sunt suficient de pregătite pentru a primi turiști.

SERVICIILE DE CALITATE

Pentru ca turismul să reprezinte o sursă durabilă de venituri, este important să fie oferite în mod constant servicii de calitate – aici sunt incluse nu numai serviciile oferite de sectorul privat, ci și serviciile oferite de sectorul public (de exemplu: infrastructură publică de calitate, un sistem de transport public funcțional, un mediu înconjurător sănătos). Acest lucru asigură faptul că turiștii care ajung acolo se vor gândi să revină sau vor recomanda locul și altor persoane.
În încercarea de a satisface nevoile turiștilor, ar trebui să fie luate în considerare și aspectele legate de incluziunea socială și de schimbările climatice.

INCLUZIUNEA SOCIALĂ

Dacă dezvoltarea turismului aduce beneficii unui oraș, ar trebui să se identifice, de asemenea, modalități prin care acest sector poate crea avantaje și pentru cei mai puțin înstăriți și marginalizați, fără a se ignora minimizarea efectelor secundare negative. De exemplu, reabilitarea unui centru istoric poate impune strămutarea oamenilor săraci care trăiesc în zonă. În mod similar, o hotărâre de a prezenta turiștilor doar părțile „bune” ale unui oraș poate duce la o izolare și mai mare a cartierelor sărace.

SCHIMBĂRILE CLIMATICE

Hotărârile privind dezvoltarea turismului ar trebui să țină seama și de problemele legate de schimbările climatice. De exemplu, autoritățile locale pot dezvolta o rețea de transport public care permite turiștilor să circule nestingheriți de la un obiectiv turistic la altul și fără a recurge la autoturisme personale pentru a răspunde acestei nevoi.

Bugetul

operațional al orașului

Un buget operațional concret este cel mai simplu și mai eficient instrument de ordonare după prioritate a propunerilor din cadrul unei strategii de dezvoltare. Odată ce liderii orașului au un buget estimativ pe care să se poată baza pentru implementarea proiectelor într-un anumit termen, aceștia vor putea identifica mai ușor proiectele prioritare pe care le-ar putea finanța din acest buget.

Banca Mondială a elaborat o metodologie simplă pentru estimarea unor marje prudente de cheltuieli de capital[3] pentru autoritățile locale. Metodologia pornește de la premisa că autoritățile publice nu ar trebui să cheltuiască mai mult de 30% din veniturile lor non-alocate pe cheltuielile de capital, de la an la an. Cheltuielile de capital, cum ar fi dezvoltarea unei noi infrastructuri, înseamnă costuri de operare și întreținere, iar cu cât este mai mare suma cheltuită pentru cheltuielile de capital, cu atât vor fi mai mari costurile de operare și întreținere. Astfel, chiar și atunci când cheltuielile de capital se fac cu bani din subvenții, de multe ori acestea necesită costuri fixe care vor fi o povară pentru bugetul local odată ce investiția este finalizată.

Veniturile non-alocate au fost calculate cu ajutorul formulei de mai jos:

Venituri non-alocate = (Venituri proprii) + (Cota defalcată din impozitul pe venit) + (Sume non-alocate) + (Alte venituri)

[3] A se vedea: Banca Mondială. 2014. Identificarea modelelor de selecție a proiectelor pentru Programul Operațional Regional 2014-2020.

ÎN RETROSPECTIVĂ: proiectele municipiului Alba Iulia din perioada 2007-2013

Alba Iulia este una dintre localitățile cele mai dinamice din România în ceea ce privește absorbția fondurilor UE. În general, aceasta a reușit să absoarbă sau să valorifice, în colaborare cu alți actori locali / regionali interesați, peste 150 de milioane de euro din fondurile UE – o realizare remarcabilă. În timp ce Alba Iulia este doar pe locul 33 în topul celor mai mari orașe din România ca populație, a fost pe locul 7 în ceea ce privește proiectele contractate în cadrul Axei 1 (în ceea ce privește Planurile Integrate de Dezvoltare Urbană) a Programului Operațional Regional 2007-2013, cu aproximativ 60 de milioane EUR angajate în proiecte de dezvoltare urbană.

În cele ce urmează, vom oferi o privire de ansamblu asupra proiectelor majore de infrastructură realizate de municipiul Alba Iulia în perioada 2007-2013. Aceasta privire de ansamblu va ajuta la identificarea priorităților municipiului Alba Iulia în perioada de programare anterioară, care, la rândul lor, vor oferi indicii cu privire la prioritățile care ar putea fi urmărite în această perioadă de programare. De multe ori, investițiile într-un anumit sector sunt efectuate în timpul mai multor perioade de programare. Analiza portofoliului de proiecte din perioada 2007-2013 se va face cu ajutorul piramidei nevoilor unui oraș, prezentată mai devreme.

OPORTUNITĂȚI

Cetatea bastionară Alba Carolina

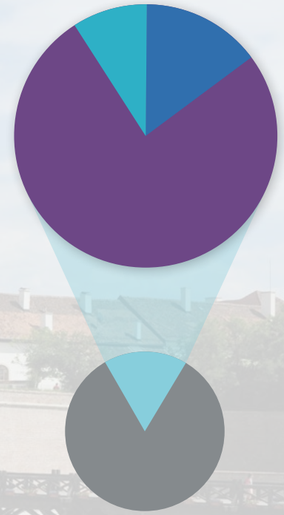

- Fonduri europene **76%**
- Buget de stat **9%**
- Buget local **15%**

- Total valoare investiții
- Reabilitarea şi restaurarea centrului istoric **17%**

Cetatea bastionară Alba Carolina

Cea mai importantă investiție publică, care a contribuit la generarea de oportunități în orașul Alba Iulia este restaurarea Cetății Alba Carolina. Transformarea din ultimii ani a cetății este absolut remarcabilă și, cu toate că proiectul de restaurare poate fi considerat și un proiect pentru îmbunătățirea calității vieții, este, de asemenea, un proiect care a contribuit la generarea de locuri de muncă și venituri suplimentare în oraș (de exemplu, prin atragerea mai multor turiști și înlesnirea înființării de afaceri în cadrul și în afara cetății).

Reabilitarea și restaurarea Cetății Alba Carolina

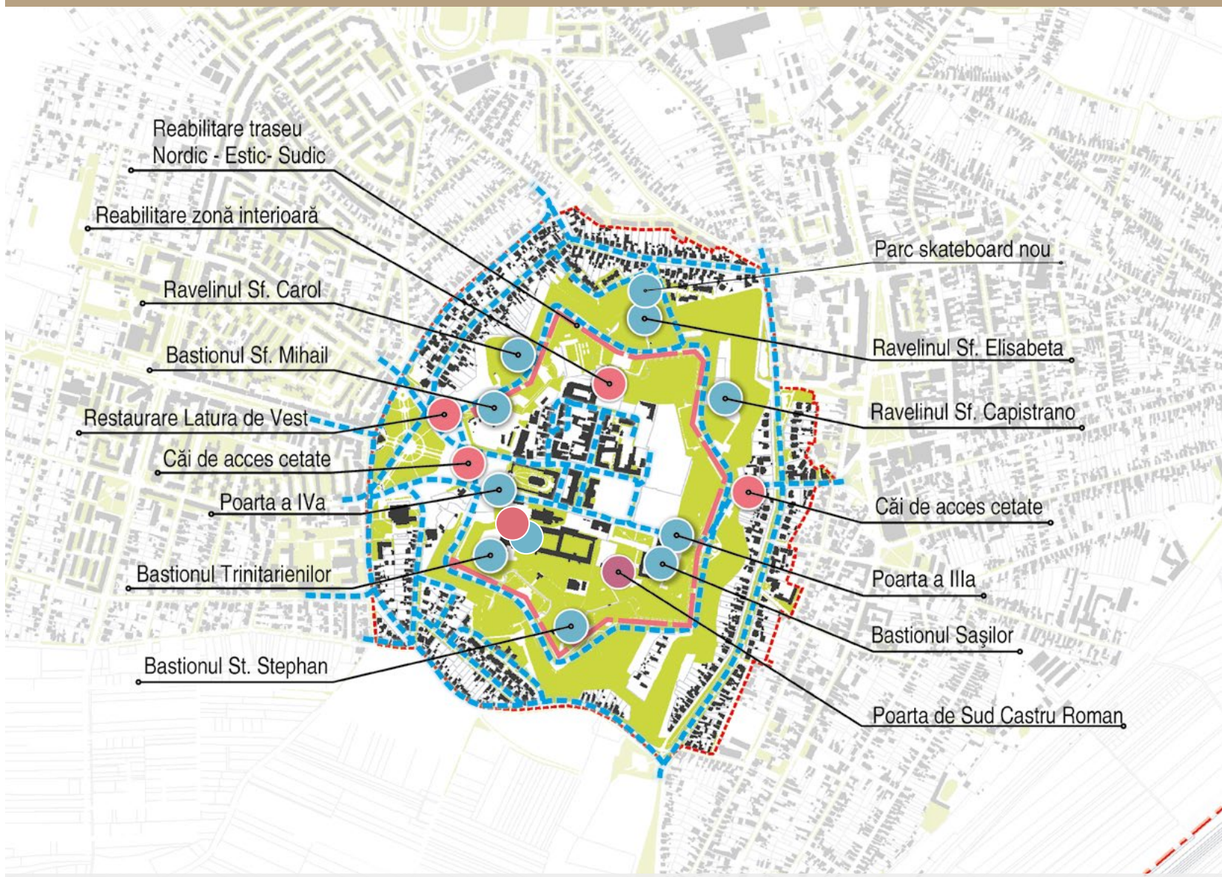

Proiecte executate din fondul bugetului local

- Restaurare / amenajare

Proiecte executate din fondul bugetului de stat

- Restaurare / amenajare

Proiecte din fonduri europene (POR)

- Restaurare / amenajare
- Amenajare piste de biciclete
- Reabilitare reţele edilitare

OPORTUNITĂȚI
Infrastructura educațională

- Buget de stat **37%**
- Buget local **16%**
- Credit intern **2%**
- Fond rulment **21%**
- Fonduri europene **24%**

- Total valoare investiții
- Infrastructura de învățământ **10%**

Infrastructura educațională

Unitățile de învățământ pot fi considerate ca făcând parte atât din categoria „Oportunități”, cât și din categoria „Infrastructură de bază”. În mod normal, o unitate de învățământ poate fi considerată creatoare de oportunități atunci când acționează ca un magnet pentru oameni. De exemplu, o universitate atrage studenți din mai multe zone (la cele mai bune universități din lume învață studenți veniți din toată lumea). Pe de altă parte, o școală primară, de obicei, servește o anumită comunitate. Cu toate acestea, școlile bune acționează ca un magnet pentru părinții care doresc să se asigure că copiii lor au parte de cea mai bună educație posibilă. Aceasta este, cu siguranță, situația din Statele Unite, unde părinții caută cele mai bune districte școlare din zona în care lucrează.

Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de învățământ

Proiecte executate din fondul bugetului local

- Reabilitarea infrastructurii existente
- Amenajări / dotări
- Reparaţii capitale
- Construcţii noi / reconstrucţii

Proiecte executate din fondul bugetului de stat

- Reabilitări / reparaţii / extinderi

Proiecte din fonduri europene (POR)

- Reabilitarea infrastructurii existente

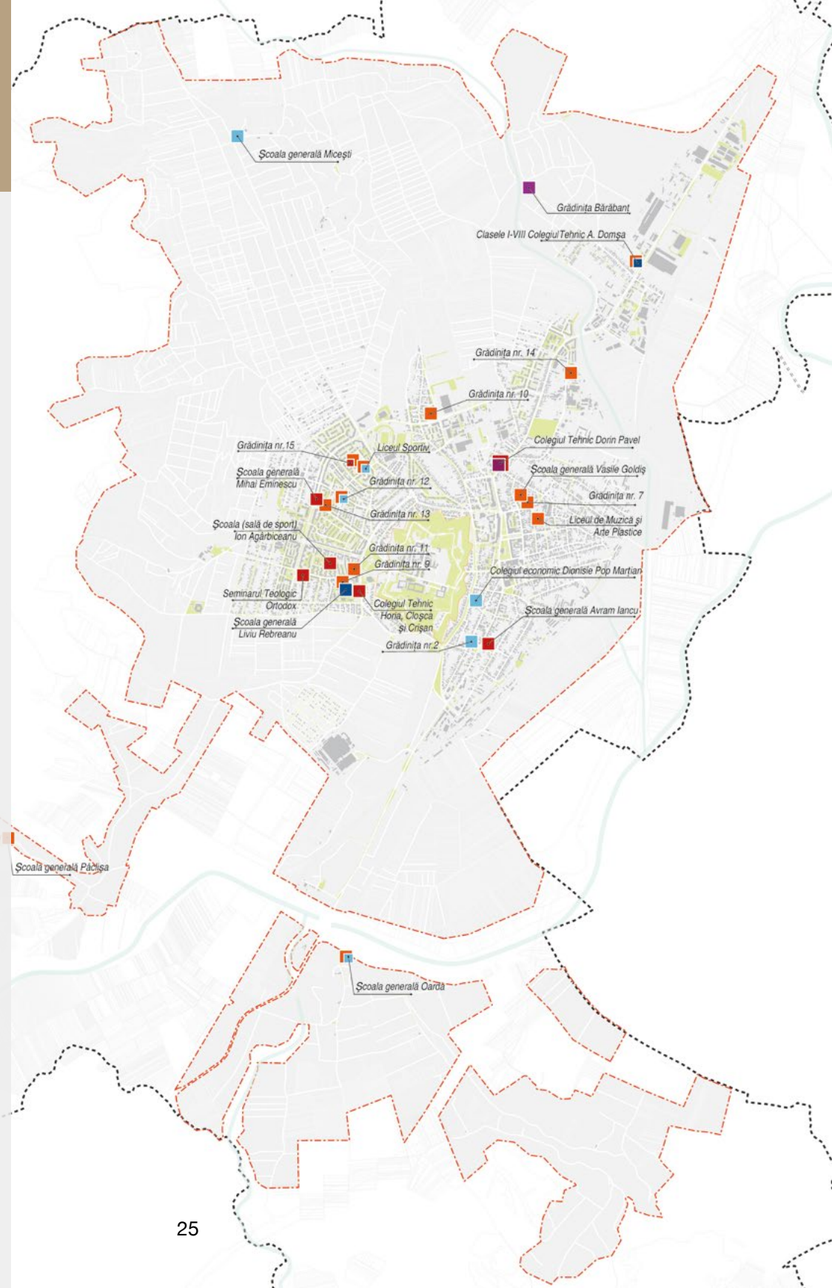

OPORTUNITĂȚI
Infrastructura socială

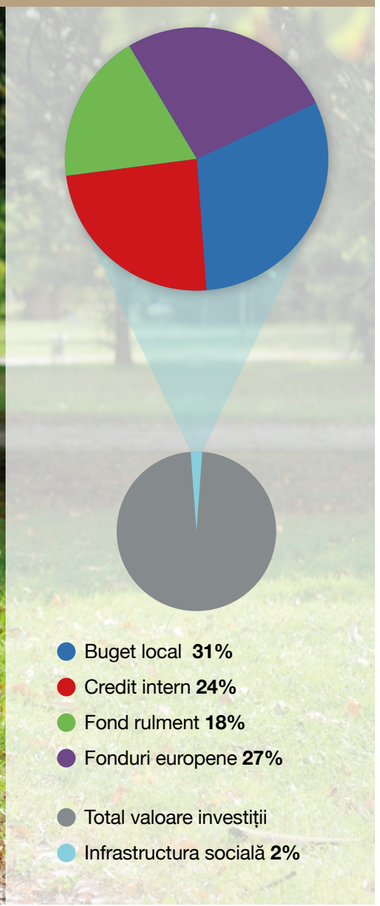

Infrastructura socială

Infrastructura socială, asemănătoare cu infrastructura educațională, poate fi încadrată și în categoria „Infrastructură de bază”. Cu toate acestea, atunci când o astfel de infrastructură nu este disponibilă pe scară largă (de exemplu, un centru de îngrijire a persoanelor vârstnice), devine un punct de atracție pentru oamenii din regiune. De exemplu, persoanele în vârstă se pot deplasa în oraș pentru a beneficia de infrastructura existentă, sau familiile care au copii cu dizabilități se pot deplasa într-o zonă care le oferă o infrastructură socială adecvată.

Reabilitarea și modernizarea infrastructurii sociale

Proiecte executate din fondul bugetului local

- Reabilitarea/conversia infrastructurii existente
- Reabilitarea infrastructurii existente
- Echiparea infrastructurii existente

Proiecte din fonduri europene (POR)

- Reabilitarea infrastructurii existente/construcţii noi

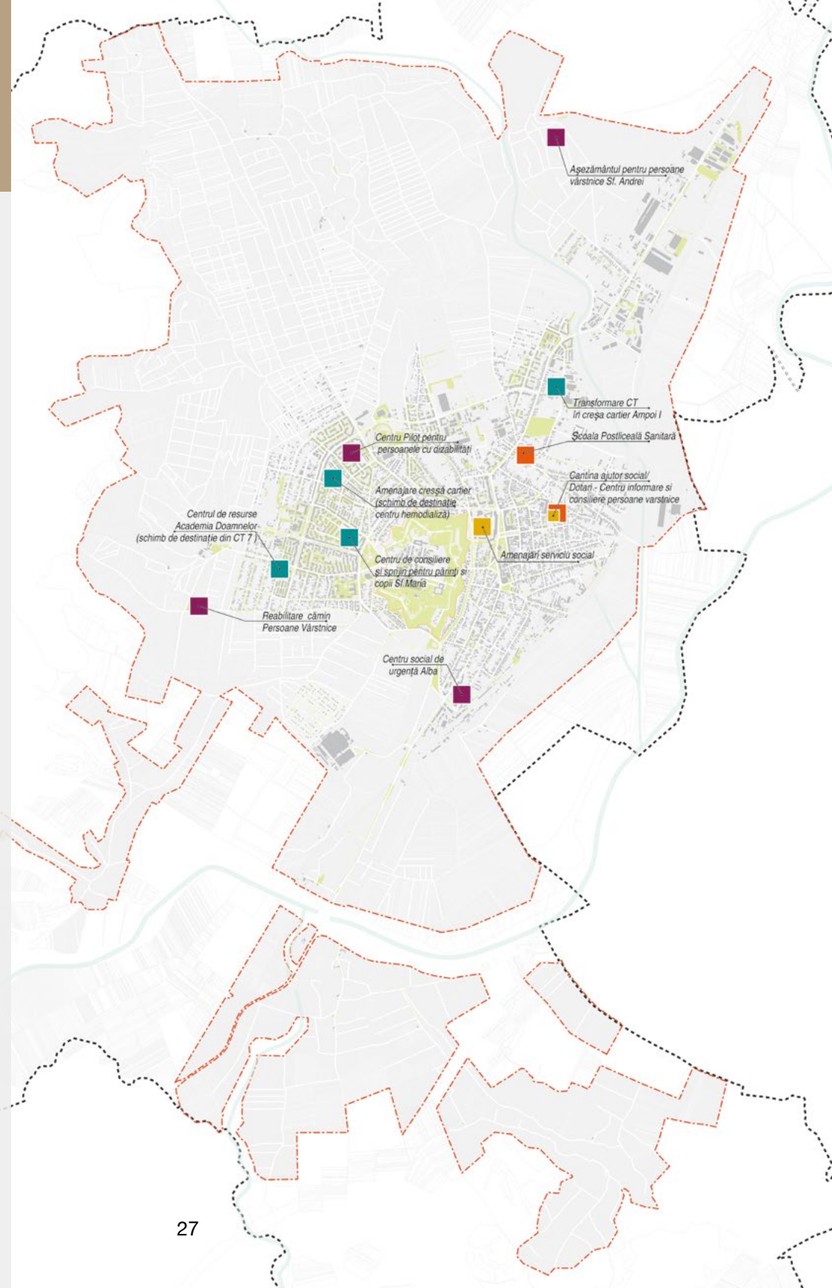

LOCUINȚELE și INFRASTRUCTURA DE BAZĂ

Locuințele

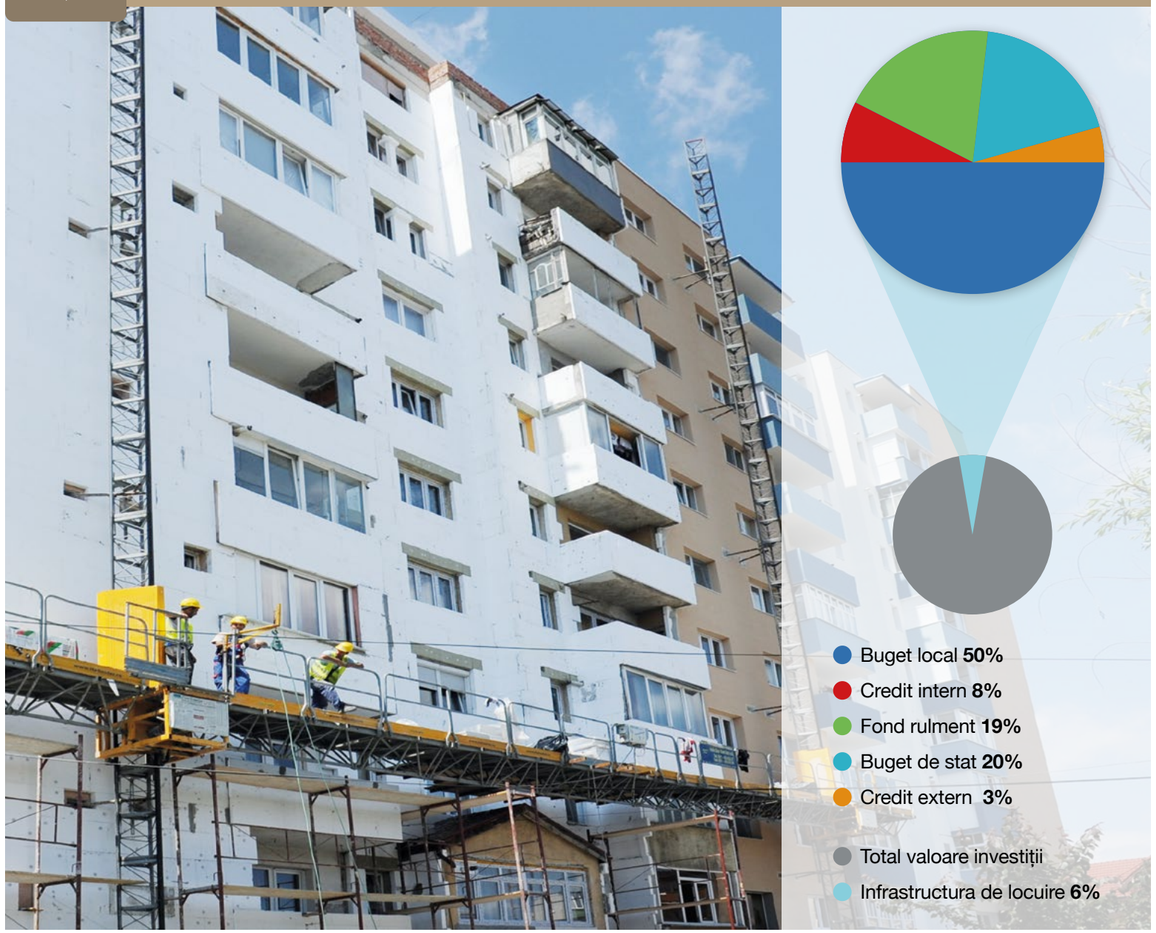

Locuințele

Locuințele sunt, în mare măsură, asigurate de dezvoltatori privați, dar fondurile publice sunt adesea folosite pentru asigurarea de locuințe sociale. În plus, a fost început un amplu program de izolare termică atât din fonduri UE, cât și din fonduri de la bugetul de stat. Programul de izolare termică necesită ca autoritățile locale și beneficiarii finali să furnizeze o parte din finanțarea necesară pentru finalizarea proiectelor.

Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de locuire

Proiecte executate din fondul bugetului local

- Reabilitarea infrastucturii existente
- Viabilizarea infrastructurii existente
- Documentaţii pentru noi investiţii

Proiecte executate din fondul bugetului de stat

- Locuinţe sociale

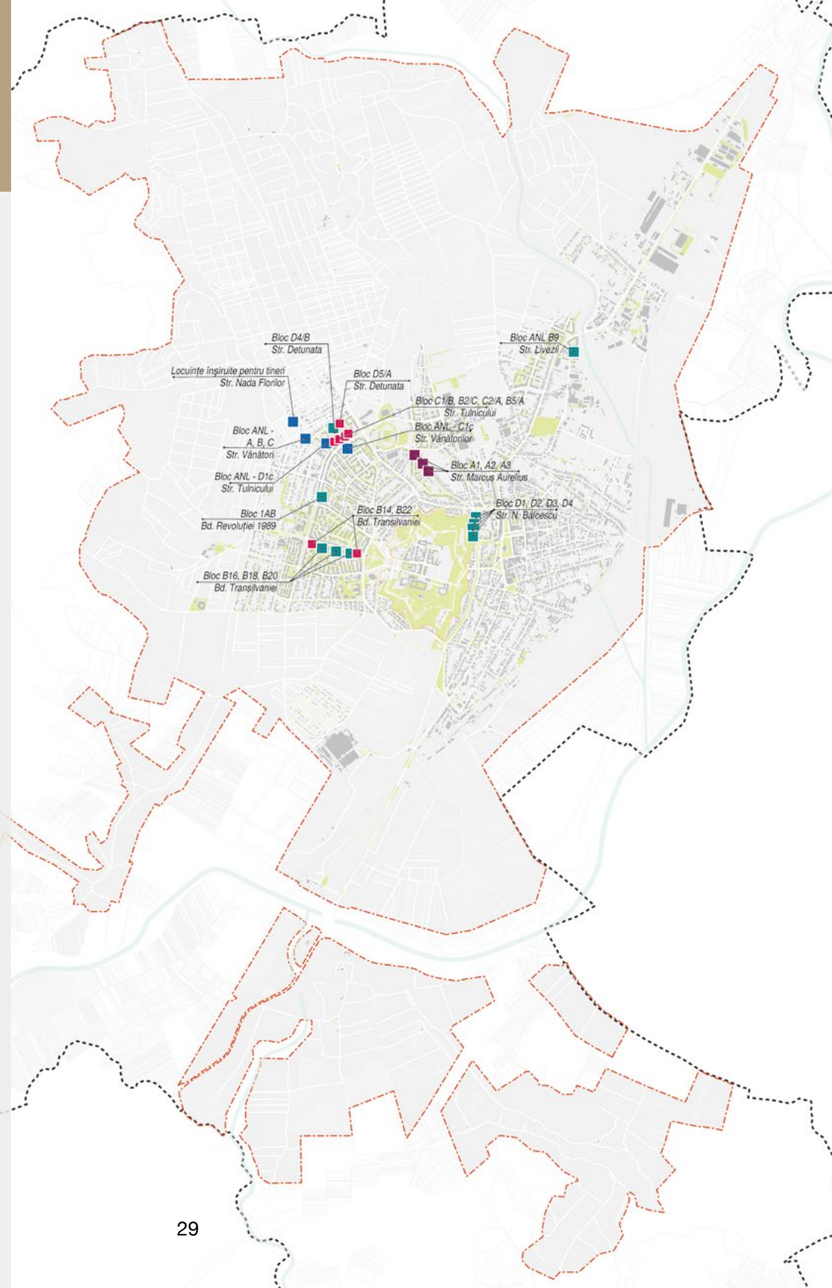

LOCUINȚELE și INFRASTRUCTURA DE BAZĂ

Infrastructura de apă

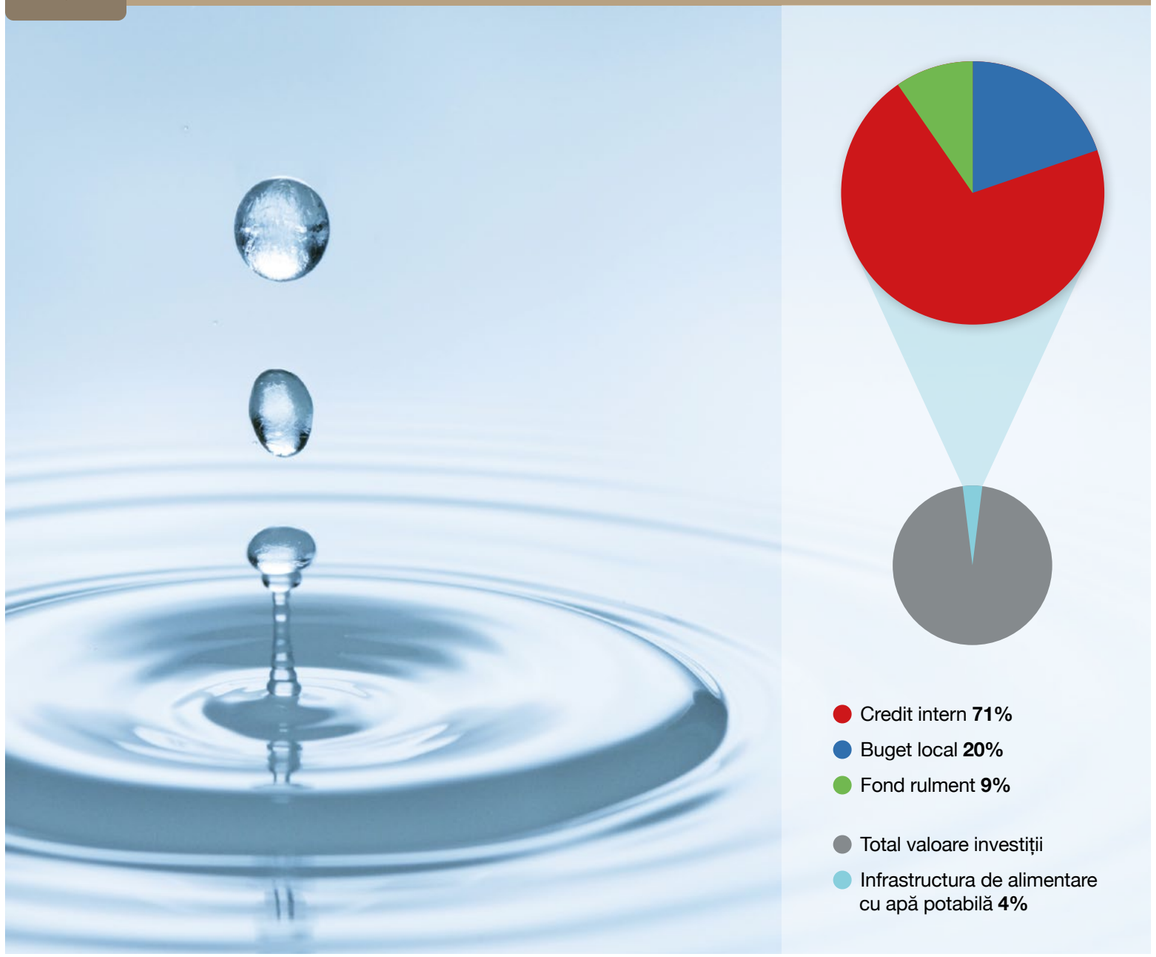

- Credit intern **71%**
- Buget local **20%**
- Fond rulment **9%**
- Total valoare investiții
- Infrastructura de alimentare cu apă potabilă **4%**

Infrastructura de apă

Deși populația orașului Alba Iulia a tot scăzut în ultimii ani, masa urbană a orașului se extinde cu noi locuințe construite la marginea orașului. Municipalitatea a reușit să furnizeze servicii de apă pentru întreaga populație din unitatea administrativ-teritorială (inclusiv satele învecinate). Aceasta a efectuat lucrări și pentru reabilitarea și modernizarea infrastructurii de apă existente.

Reabilitarea și modernizarea rețelei de alimentare cu apă potabilă

Proiecte executate din fondul bugetului local

- Alimentare cu apă potabilă - sistem nou
- Reabilitarea infrastucturii existente/ infrastructură nouă
- Extinderea infrastructurii existente
- Amenajare
- Rețea de alimentare cu apă potabilă

Proiecte executate din fondul bugetului de stat

- Reabilitarea infrastucturii existente

Proiecte din fonduri europene (POS Mediu)

- Stație nouă de pompare a apei potabile

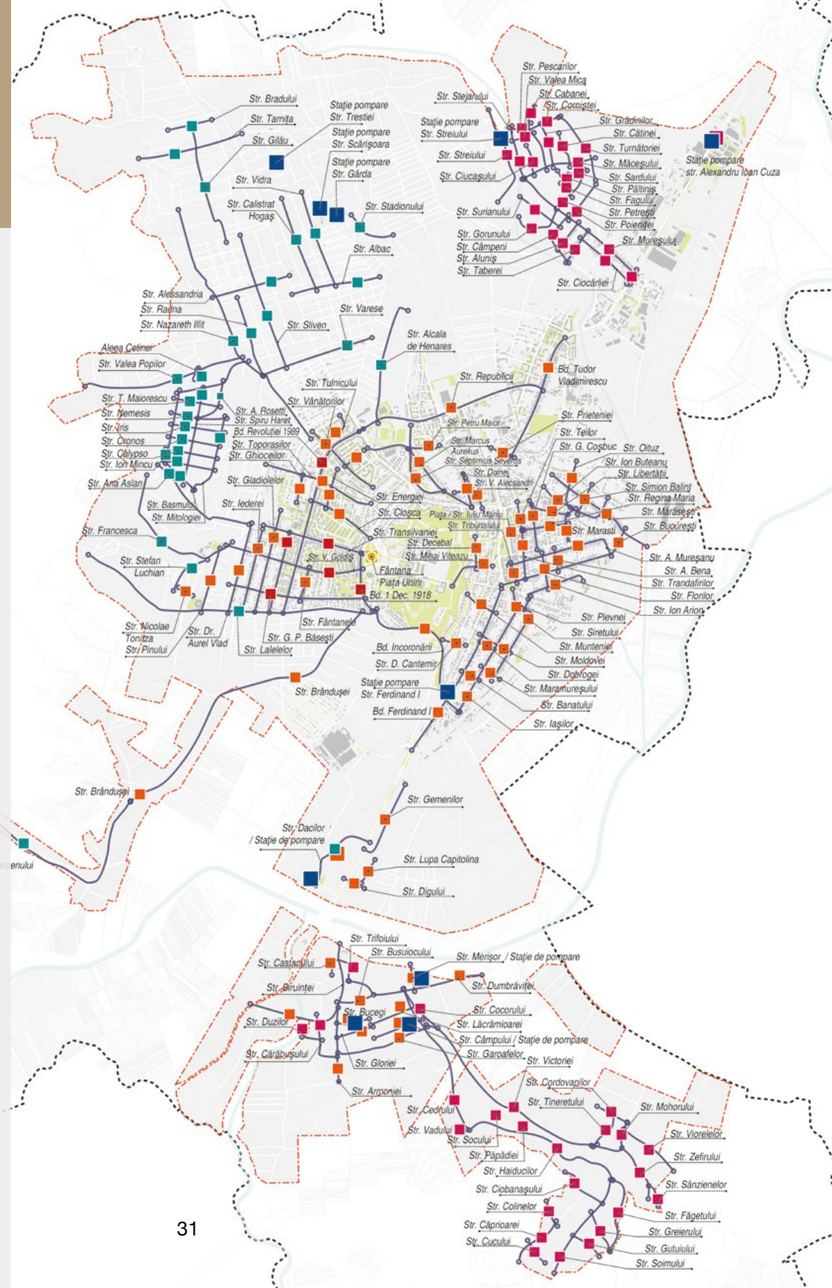

LOCUINȚELE și INFRASTRUCTURA DE BAZĂ

Infrastructura de apă uzată

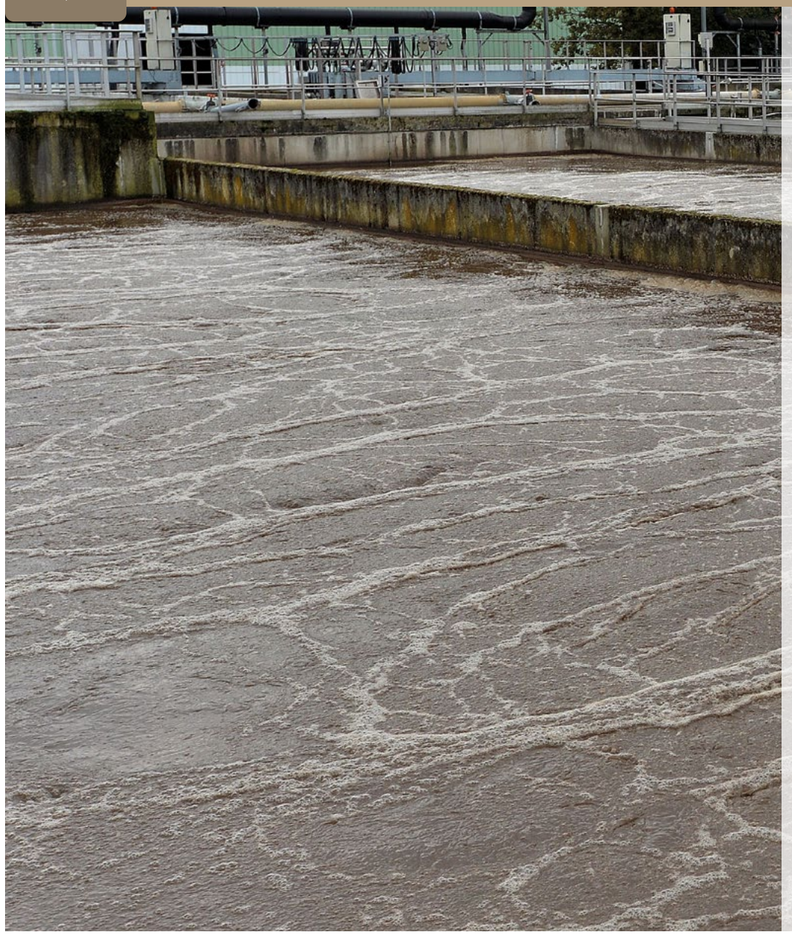

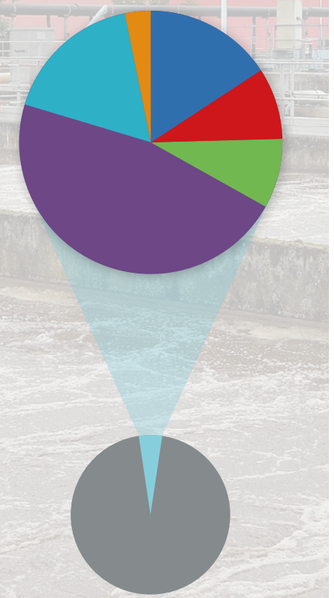

- Fonduri euopene **47%**
- Buget de stat **17%**
- Credit extern **3%**
- Buget local **16%**
- Credit intern **9%**
- Fond rulment **8%**

- Total valoare investiții
- Infrastructura de apă uzată **5%**

Infrastructura de apă uzată

Extinderea infrastructurii de apă uzată a fost una dintre prioritățile perioadei de programare 2007-2013, iar acum aproape 95% din populația orașului are acces la un sistem de canalizare. În plus, autoritățile locale au lucrat la reabilitarea și modernizarea infrastructurii de apă uzată existente. Proiecte suplimentare din domeniul apei uzate au fost efectuate de către Compania Regională de Apă – Canal CTTA Alba.

Reabilitarea și modernizarea rețelei de canalizare și de epurare a apelor uzate

Proiecte executate din fondul bugetului local

- Reabilitarea infrastucturii existente
- Extinderea infrastructurii existente
- Rețea de canalizare

Proiecte executate din fondul bugetului de stat

- Reabilitarea infrastucturii existente

Proiecte din fonduri europene (POS Mediu)

- Reabilitarea infrastucturii existente
- Extinderea infrastructurii existente
- Bazine de retenție/uzină de tratare a apelor uzate

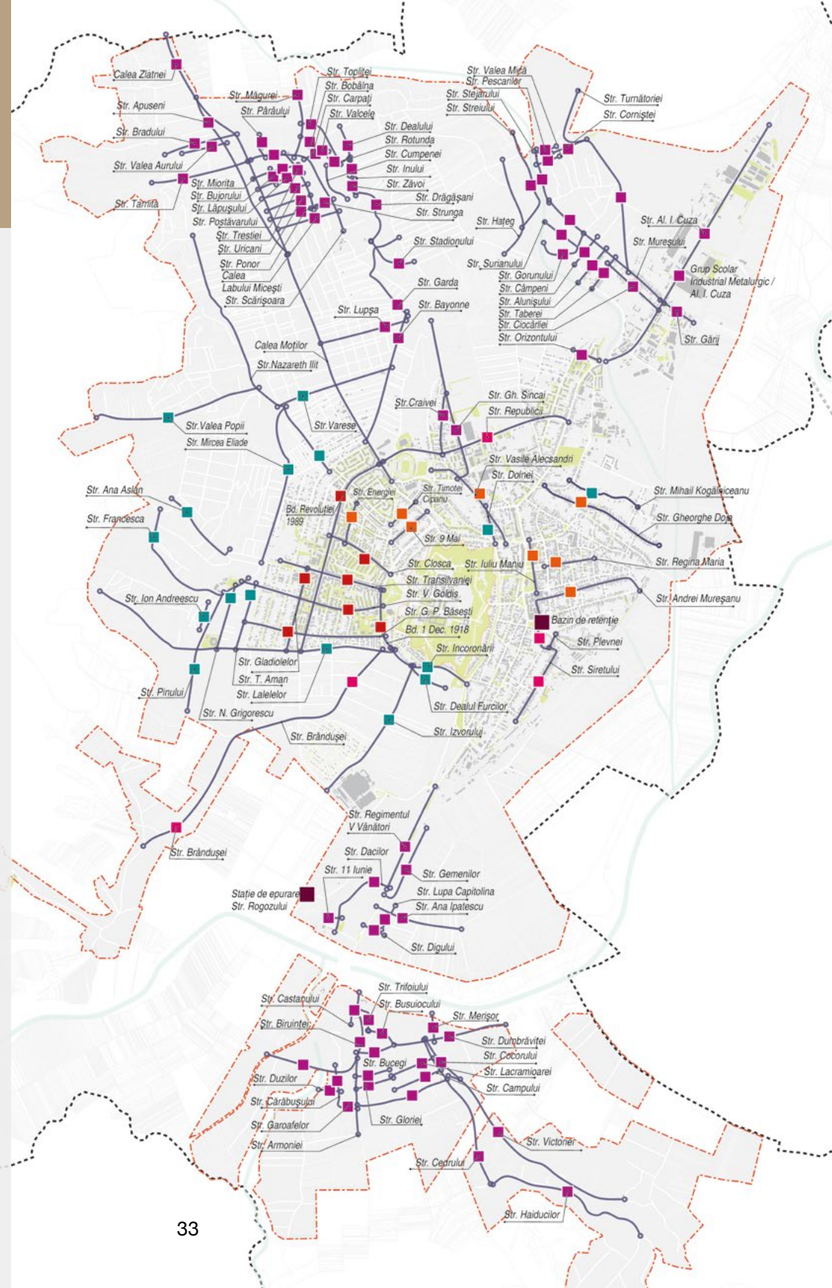

LOCUINȚELE și INFRASTRUCTURA DE BAZĂ

Iluminatul stradal

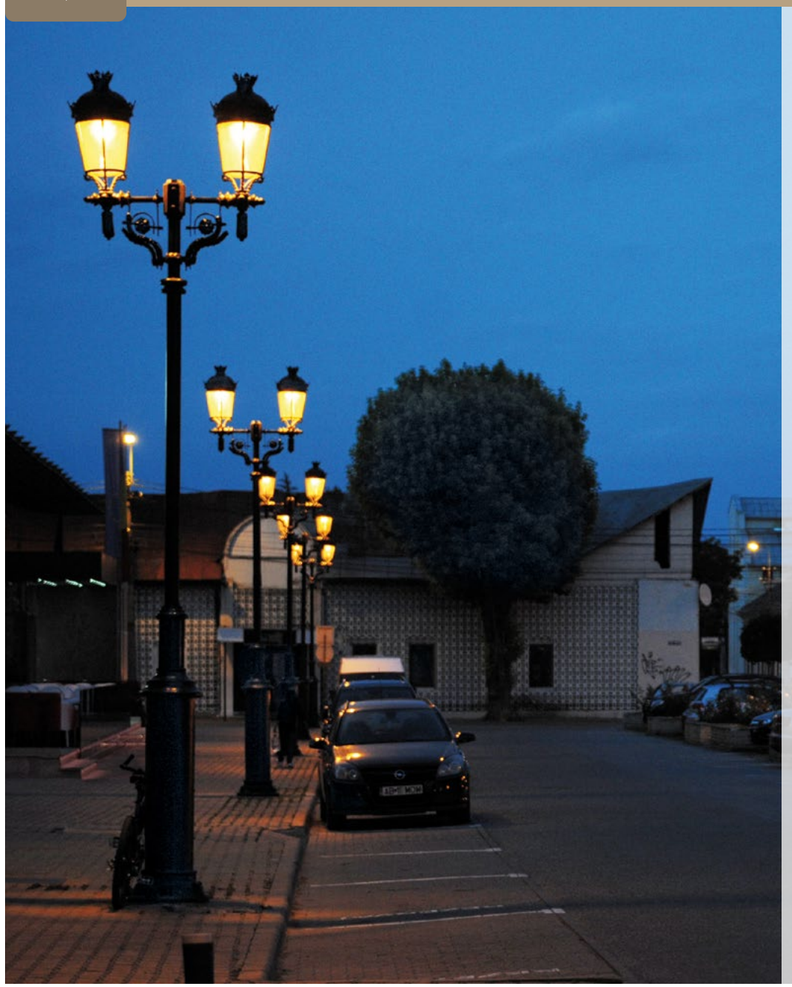

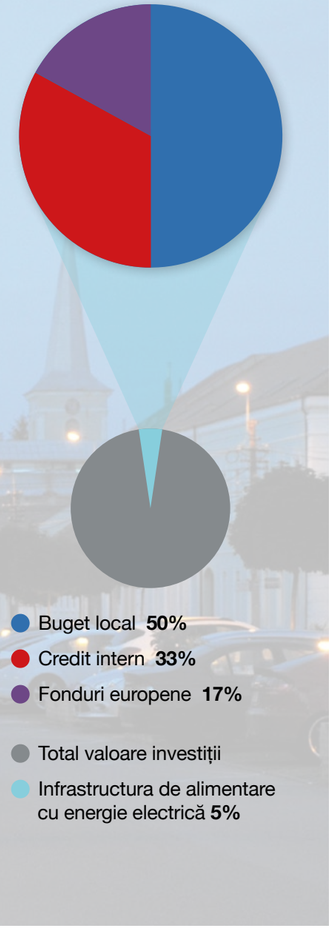

Iluminatul stradal

O infrastructură corespunzătoare pentru iluminatul stradal este esențială, atât din perspectiva siguranței, cât și din cea a calității vieții. Municipalitatea a investit în perioada 2007-2013 în reabilitarea, modernizarea și extinderea sistemului de iluminat stradal.

Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de iluminat stradal și alimentare cu energie

Proiecte executate din fondul bugetului local

- Reabilitarea rețelei de iluminat
- Rețele noi de iluminat
- Extindere rețele existente
- Alimentare cu energie electrică
- Infrastructură

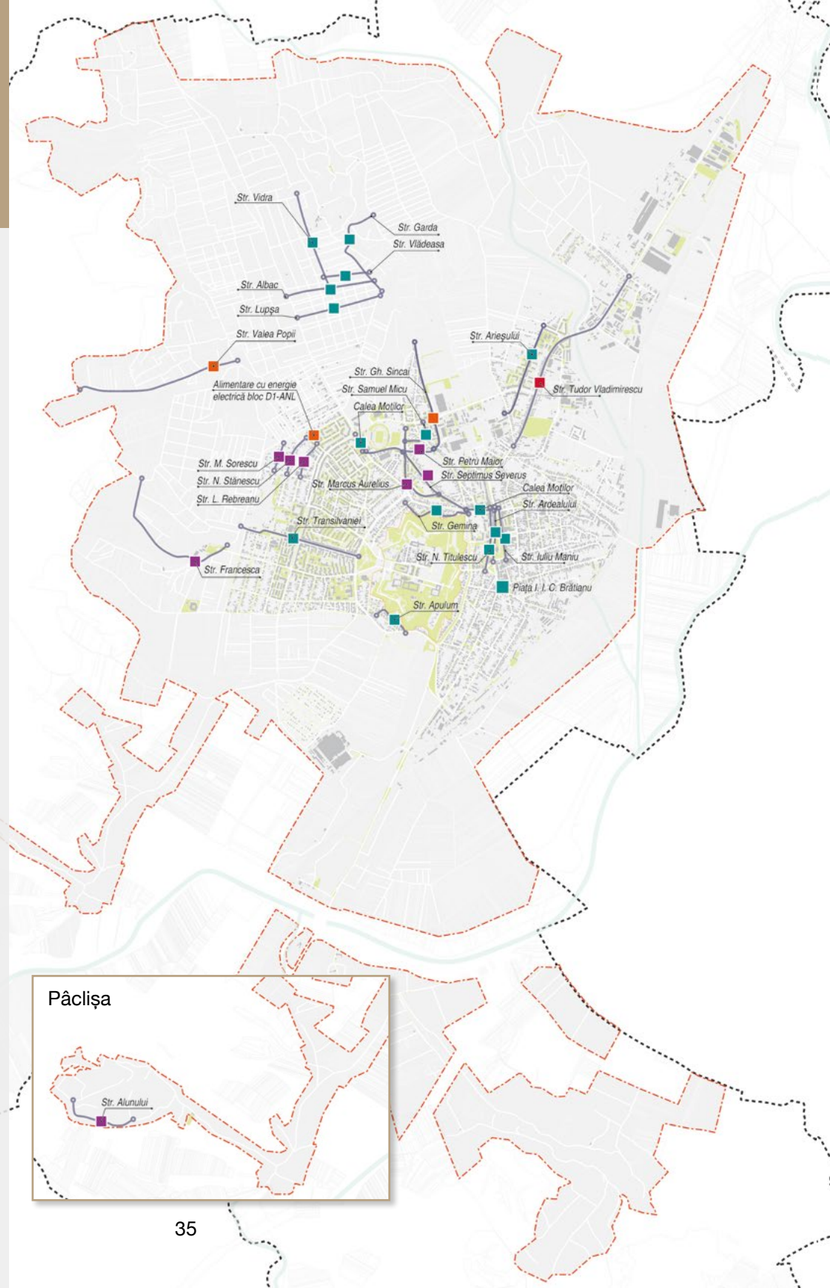

CONECTIVITATEA
Drumurile

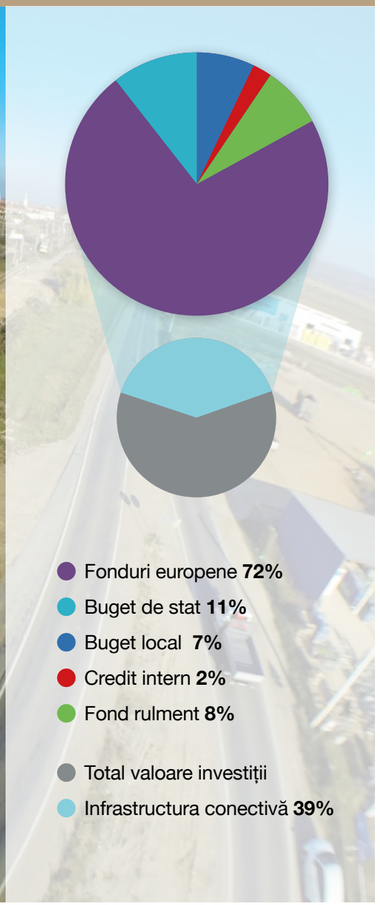

Drumurile

Infrastructura conectivă este esențială pentru a permite un acces mai ușor la oportunități, iar în cazul unui oraș de mărimea municipiului Alba drumurile sunt extrem de importante. Orașul a investit mult în reabilitarea infrastructurii rutiere existente în perioada 2007-2013, folosind fonduri europene, fonduri locale și fonduri de la bugetul de stat. Autoritățile județene și naționale au inițiat și alte investiții majore în infrastructura conectivă, care îmbunătățesc conectivitatea globală pentru oamenii din Alba Iulia. Sistemul de transport public este operat de o companie privată și acoperă o zonă metropolitană mai mare.

Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane, inclusiv construcția / reabilitarea șoselelor de centură

Proiecte executate din fondul bugetului local

- Reparații capitale infrastructură
- Reabilitare infrastructură
- Refuncționalizare infrastructură
- Modernizări/ amenajare infrastructură
- Amenajări giratii

Proiecte executate din fondul bugetului de stat

- Modernizări / amenajare poduri si pasaje

Proiecte din fonduri europene (POR)

- Reparații capitale infrastructură
- Modernizare / amenajare drumuri naționale/ europene
- Road infrastructure

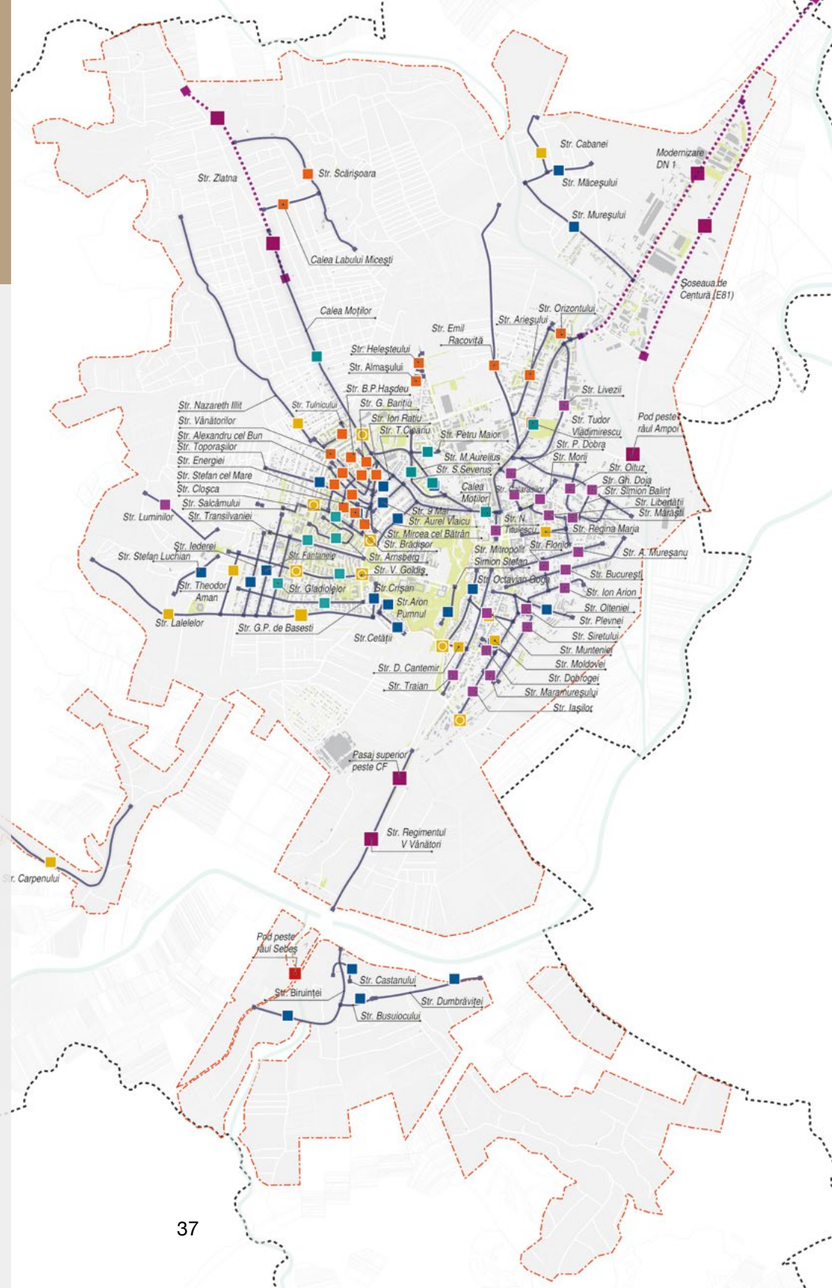

CALITATEA VIEȚII
Infrastructura de agrement

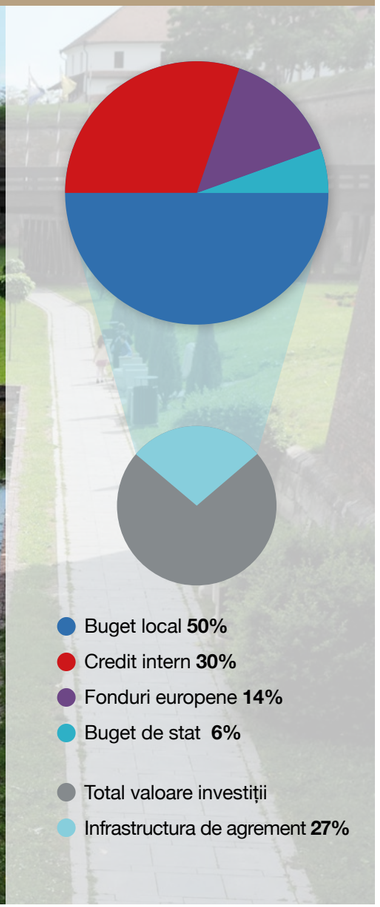

Infrastructura de agrement

Investițiile în calitatea vieții sunt tot mai importante într-un mediu în care oamenii sunt tot mai mobili și în care din ce în ce mai multe orașe oferă un pachet de bază de oportunități (de exemplu, locuri de muncă bine plătite, accesul la o educație bună și o îngrijire medicală corespunzătoare). Autoritățile locale din Alba Iulia au fost în măsură să realizeze o transformare impresionantă a Cetății orașului. În aceeași ordine de idei, autoritățile locale au dezvoltat și reabilitat infrastructura sportivă (de exemplu, o piscină olimpică și un teren de fotbal reabilitat), au construit noi piste pentru biciclete și au renovat mai multe parcuri din oraș.

Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de agrement

Proiecte executate din fondul bugetului local

- Amenajare/dotare infrastructură de agrement
- Refuncționalizare/ viabilizare infrastructură de agrement
- Piste de biciclişti

Proiecte executate din fondul bugetului de stat

- Amenajare/dotare infrastructură de agrement

Proiecte din fonduri europene (POR)

- Valorificarea resurselor naturale

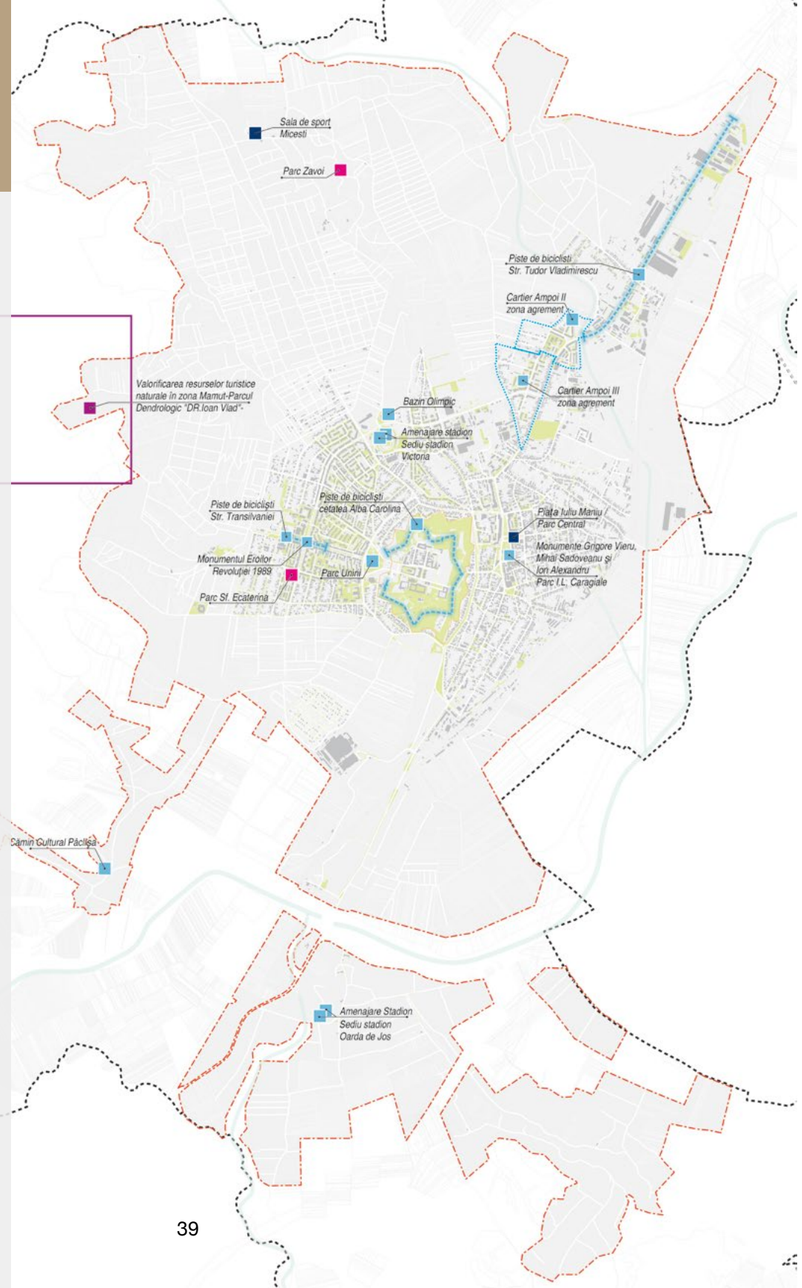

ÎN PERSPECTIVĂ: proiectele Albei Iulia din perioada 2014-2020

Pregătindu-se pentru perioada de programare 2014-2020, autoritățile locale din Alba Iulia au elaborat o serie de acte normative și strategice. Aceste documente prezintă problemele esențiale pe care localitatea intenționează să le abordeze în următorii ani. Propunerile făcute în documentele normative, cum ar fi Planul de Urbanism General, sunt obligatorii (de exemplu, atribuie propuneri cu privire la utilizarea terenurilor și la infrastructură care trebuie respectate). Propunerile făcute în documentele strategice, cum ar fi strategia de dezvoltare, au mai degrabă rol orientativ, însă pentru Axa 4 a Programului Operațional Regional 2014-2020: Dezvoltarea urbană durabilă, autoritățile locale trebuie să propună o listă obligatorie a proiectelor, pentru care vor fi pre-alocate fonduri.

În cele ce urmează, vom discuta unele dintre propunerile esențiale făcute de autoritățile locale pentru următorii ani.

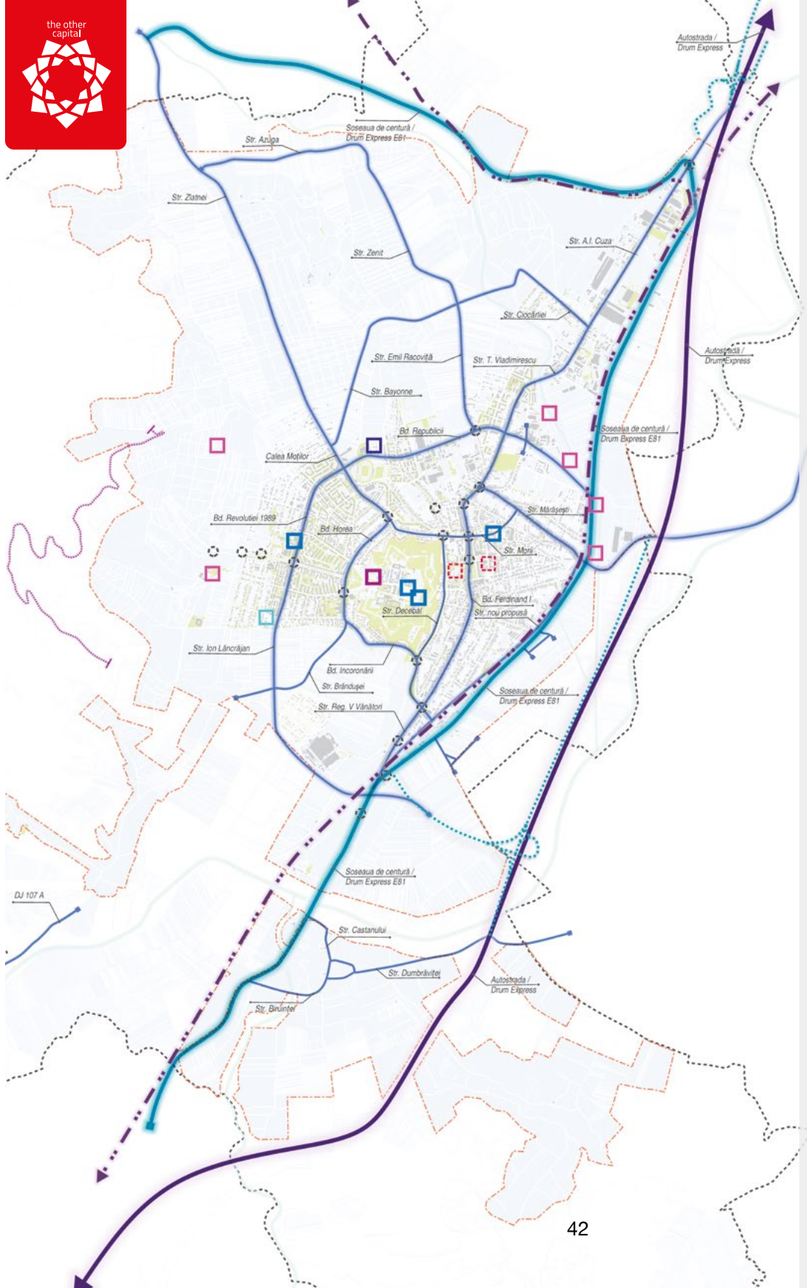

Proiecte prioritare propuse prin PUG (2012) 2014-2020

Îmbunătăţirea conectivităţii la nivel regional şi local

- Modernizare cale ferată
- Traseu drum expres /autostradă

Modernizarea, eficientizarea şi extinderea sistemului de circulaţie urbană

- Modernizare drum (de tranzit) expres / şoseaua de centură
- Închiderea inelelor de circulaţie/ modernizare artere importante
- Poduri şi pasaje de conectare la infrastructura majoră
- Amenajare intersecţii / giraţii
- Traseu velo-turistic

Obiective de utilitate publică propuse

- Amenajare centru cultural
- Amenajare Sală Polivalentă
- Dotare învăţământ
- Amenajare zone de agrement
- Pieţe agro-alimentare noi
- Parcaje publice

Planul Urbanistic General 2012-2022

Planul Urbanistic General 2012-2022 stabilește zonarea orașului Alba Iulia și delimitează principalele intervenții propuse de-a lungul celor 10 ani pentru care este valabil PUG-ul. PUG-ul trebuie să fie corelat cu documente normative de nivel superior (de exemplu, Planul de Amenajare a Teritoriului Național, Planul de Amenajare a Teritoriului Județean) și, de obicei, ia în considerare și propunerile făcute în documentele operative (de exemplu, Masterplanul General de Transport al României). Toate intervențiile propuse la nivel local trebuie să fie justificate printr-o analiză socio-economică amănunțită (adică partea scrisă a PUG-ului).

Următoarele sunt unele dintre cele mai IMPORTANTE INTERVENȚII cuprinse în PUG 2012-2022:

- drumul expres propus (care acum va fi o autostradă), care va conecta orașul Turda la orașul Sebeș și autostrada A3 la autostrada A1;
- modernizarea liniei de cale ferată care trece prin Alba Iulia;
- extinderea infrastructurii rutiere esențiale;
- modernizarea unor intersecții stradale;
- noi piste de biciclete;
- o nouă zonă de agrement;
- noi piețe agro-alimentare; și
- o nouă sală culturală.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE 2014-2020

Strategia de Dezvoltare a Municipiului Alba Iulia 2014-2020 a luat în considerare contextul mai larg al zonei urbane funcționale AIDA. Este evident că Alba Iulia nu se află în izolare și trebuie să se dezvolte împreună cu localitățile din jurul ei. Ca atare, Viziunea de dezvoltare este definită la nivelul AIDA, luând în considerare sinergiile și dinamica regionale. În plus, strategia are în vedere viziunea de dezvoltare definită la nivel județean și regional, cu accent pe dezvoltarea locală bazată pe cunoaștere, protecția mediului și incluziunea socială.

Viziunea Municipiului Alba Iulia este ca **„până în anul 2020 să devină un oraș mai atractiv pentru locuit, muncit și investiții.”** Mai mult decât atât, „dezvoltarea municipiului Alba Iulia va fi finalizată în strânsă coordonare cu dezvoltarea localităților din regiunea AIDA, devenind astfel un motor de dezvoltare, cu un mediu economic competitiv și resurse umane adaptate realităților socio-economice.”

Au fost definite PATRU OBIECTIVE STRATEGICE pentru a contribui la realizarea acestei viziuni:

OBIECTIVUL STRATEGIC 1: Alba Iulia - un oraș INTELIGENT, accesibil și coerent

OBIECTIVUL STRATEGIC 2: Alba Iulia - un oraș VERDE, cu servicii publice eficiente

OBIECTIVUL STRATEGIC 3: Alba Iulia - un oraș COMPETITIV și CREATIV

OBIECTIVUL STRATEGIC 4: Alba Iulia - un OBIECTIV CULTURAL și TURISTIC european.

La rândul lor, aceste obiective strategice sunt corelate cu obiectivele tematice definite de UE pentru perioada de programare 2014-2020 și formează baza pentru o serie de subobiective, după cum urmează:

ÎN PERSPECTIVĂ: Proiectele Albei Iulia din perioada 2014-2020

OBIECTIVUL STRATEGIC 1 Alba Iulia - un oraș inteligent, accesibil și coerent

Domeniul de intervenție

PROGRAM

1 Transport
- Obiectivul nr. 1: Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii naționale și regionale
- Obiectivul nr. 2: Dezvoltarea unui sistem eficient și durabil de transport public
- Obiectivul nr. 3: Implementarea unor sisteme de transport inteligente

2 Infrastructura TIC
- 2.1: Infrastructură de Internet de mare viteză
- 2.2: Telecomunicații

3 Educație
- 3.1: Infrastructura educațională preuniversitară
- 3.2: Eficiența energetică
- 3.3: Investiții în infrastructura educațională
- 3.4: Infrastructura terțiară și de cercetare
- 3.5: Infrastructura educațională vocațională
- 3.6: Adaptarea forței de muncă la cerințele pieței
- 3.7: e-Educație
- 3.8: Infrastructura educațională TIC

4 Sănătate
- 4.1: Infrastructura de sănătate
- 4.2: Servicii medicale eficiente, sigure și de bună calitate
- 4.3: Asistență pentru cabinetele de medicină de familie
- 4.4: e-Sănătate
- 4.5: Infrastructura de sănătate TIC

5 Infrastructura de servicii sociale
- 5.1: Îmbunătățirea calității serviciilor sociale
- 5.2: Complex multifuncțional în cartierul „Lumea Nouă”
- 5.3: Programe pentru persoanele cu dizabilități
- 5.4: Complex multifuncțional pentru tineri
- 5.5: Infrastructura pentru îngrijirea vârstnicilor
- 5.6: Cantina socială
- 5.7: Metode PPP pentru furnizarea serviciilor sociale
- 5.8: Managementul calității în serviciile sociale

Domeniul de intervenție

PROGRAM

6 Cultură, sport și recreere
- 6.1: Infrastructura culturală
- 6.2: Infrastructura sportivă

7 Regenerarea urbană
- 7.1: Urbanism
- 7.2: Patrimoniu Cultural
- 7.3: Situri arheologice
- 7.4: Monumente publice
- 7.5: Parcare urbană
- 7.6: Reabilitarea și modernizarea spațiului comun în cartierele de blocuri
- 7.7: Cimitire
- 7.8: Piețe de produse agroalimentare
- 7.9: Spații verzi
- 7.10: Clădiri publice rezidențiale
- 7.11: Piste pentru biciclete
- 7.12: Accesul îmbunătățit pentru persoanele cu dizabilități
- 7.13: Infrastructura GIS
- 7.14: Orașul digital Alba Iulia
- 7.15: Zona recreativă Măgura Mamut
- 7.16: Spațiul public din zona Măgura Mamut
- 7.17: Spațiul public din zona Centura Verde

ÎN PERSPECTIVĂ: Proiectele Albei Iulia din perioada 2014-2020

Domeniul de intervenție

OBIECTIVUL STRATEGIC 2 Alba Iulia un oraș verde cu servicii publice eficiente

8 Locuințe de calitate pentru toți

- 8.1: Mai multe locuințe
- 8.2: Locuințe de calitate mai bună
- 8.3: Locuințe verzi
- 8.4: Îmbunătățirea fondului construit existent

9 Infrastructura de servicii publice

- 9.1: Infrastructura de apă și apă uzată
- 9.2: Serviciul de alimentare cu apă sigur și continuu
- 9.3: Izolarea termică a blocurilor de apartamente construite înainte de 1990
- 9.4: Un sistem modernizat de iluminat public
- 9.5: Un sistem modernizat de iluminat artistic și decorativ
- 9.6: Infrastructura energetică eficientă (de exemplu, panouri solare)
- 9.7: Producția de energie verde
- 9.8: Programul „Casa Verde”

10 Un mediu urban durabil

PROGRAM

- 10.1: Redezvoltarea zonelor industriale dezafectate
- 10.2: Protecția și extinderea suprafeței forestiere municipale
- 10.3: Planul de management pentru ariile protejate
- 10.4: Reciclarea
- 10.5: Schimbările climatice
- 10.6: Construcția barajului pe râul Mureș
- 10.7: Finalizarea barajului pe râul Sebeș
- 10.8: Lucrări la rețeaua de apă
- 10.9: Scăderea riscurilor legate de alimentarea cu apă
- 10.10: Diguri pentru protecția râurilor

11 Administrația Publică

- 11.1: Infrastructura GIS
- 11.2: Orașul digital Alba Iulia
- 11.3: Resursele umane
- 11.4: Servicii publice eficiente
- 11.5: Guvernanță eficientă

11 Administrația Publică

PROGRAM

- 11.6: Administrația AIDA
- 11.7: Scăderea ratei infracționale și contravenționale
- 11.8: O mai bună supraveghere a spațiului public
- 11.9: Lupta împotriva criminalității
- 11.10: Infrastructura pentru situații de urgență
- 11.11: Dezvoltarea sistemelor urbane

OBIECTIVUL STRATEGIC 3 Alba Iulia - un oraș competitiv și creativ

3.1: Cercetare și dezvoltare, inovare și dezvoltare tehnologică

3.2: Crearea de clustere în sectoarele economice majore

3.3: Utilizarea instrumentelor TIC în consolidarea sectorului comercial local

3.4: Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor

3.5: Îmbunătățirea competitivității sectorului agricol în regiunea AIDA

OBIECTIVUL STRATEGIC 4 Alba Iulia - un obiectiv cultural și turistic european

Peste 350 de proiecte individuale au fost propuse în cadrul acestor obiective, în unele cazuri indicându-se și potențialele surse de finanțare și agenții de implementare. În mod evident, doar o parte dintre aceste proiecte pot fi de fapt finanțate în următoarea perioadă de programare și este important să fie prioritare acele proiecte care sunt de cea mai mare importanță pentru municipiul Alba Iulia.

PRIORITIZAREA proiectelor pentru perioada 2014-2020

Marea majoritate a strategiilor de dezvoltare au ca rezultat o listă lungă de proiecte fără nicio ierarhizare după prioritate. Aceasta înseamnă că implementarea efectivă a proiectului are loc într-un mod haotic și este adesea afectată de întârzieri. Deoarece autoritățile locale nu au o listă concretă de priorități, ele tind să acționeze într-un mod mai degrabă reactiv (de exemplu, la presiunea din partea publicului) decât proactiv. Ordonarea corectă după priorități presupune existența a cel puțin trei elemente: un calendar de implementare; un buget operațional; și un cadru / o metodologie pentru ordonarea proiectelor după prioritate. Aceste elemente au fost discutate mai sus, iar aplicarea lor în cazul Alba Iulia va fi discutată mai jos.

Calendarul de implementare

Un calendar clar de implementare este esențial pentru stabilirea unui program de investiții. Un termen-limită imperativ obligă autoritățile publice să se gândească la ceea ce speră să realizeze, în mod realist, în termenul stabilit și, de asemenea, creează un stimulent pentru finalizarea priorităților stabilite în perioada de timp respectivă. Pentru majoritatea țărilor membre UE, în special pentru țările membre noi (care sunt în mare măsură dependente de fondurile UE pentru investițiile în infrastructura critică), este logic să urmeze ciclurile de implementare a programelor UE - în acest caz, 2014-2022. Aceasta permite nu numai o abordare coordonată și armonizată a investițiilor de capital, dar se asigură și utilizarea diferitelor surse de finanțare într-o manieră complementară în scopul atingerii obiectivelor principale stabilite.

Bugetul operațional

Metodologia pentru elaborarea unui buget operațional a fost discutată mai sus. Tabelul de mai jos indică bugetul operațional propus pentru perioada 2014-2022 pentru municipiul Alba Iulia, precum și celelalte localități care fac parte din Asociația Intercomunitară de Dezvoltare AIDA și Consiliul Județean. Având în vedere că se face naveta foarte mult atât în orașul Alba Iulia, cât și în jurul său, este important ca proiectele prioritare să nu fie privite într-un mod izolat, concentrat pe localitate. În plus, de investițiile realizate de o autoritate locală sau de Consiliul Județean pot beneficia mai multe localități – de fapt, majoritatea proiectelor au efecte colaterale, de care beneficiază și localitățile învecinate.

Bugetul operațional propus pentru 2014-2022

Unitatea Administrativ -Teritorială	Bugetul operațional propus
Alba Iulia	**€ 68.558.201**
Sebeș	€ 26.961.798
Teiuș	€ 4.535.789
Vințu de Jos	€ 2.932.888
Sântimbru	€ 2.029.986
Galda de Jos	€ 3.899.204
Ighiu	€ 3.005.667
Cricău	€ 1.235.388
Berghin	€ 1.443.046
Ciugud	€ 1.725.279
Meteș	€ 1.263.624
TOTAL AIDA	**€ 117.590.870**
Consiliul Județean Alba	**€ 49.575.409**

Bugetul operațional propus în tabelul de mai sus nu ar trebui să fie considerat un plafon imperativ pentru investițiile care se pot realiza între 2014 și 2022. Mai degrabă ar trebui să fie considerat de către autoritățile locale un instrument de a ordona investițiile esențiale după prioritate. În primul rând, un astfel de prag superior îi permite unei autorități locale să stabilească dacă a întreprins prea multe sau prea puține investiții într-o anumită perioadă de programare. În mod similar, va stimula autoritățile locale să se gândească la costurile de operare și întreținere pe care le implică multe investiții de capital. De exemplu, odată finalizat, un drum nou sau un parc nou va presupune, de asemenea, costuri de operare și întreținere. Dacă o localitate angajează prea multe astfel de investiții, ea poate fi pusă în situația de a nu putea avea grijă de aceste investiții în mod corespunzător. În același timp, o localitate poate realiza investiții care generează venituri sau nu presupun costuri de operare și întreținere (de exemplu, asistarea asociațiilor de proprietari în izolarea termică a caselor sau construcția de garaje cu plată).

În mod ideal, autoritățile locale ar trebui să utilizeze un plafon bugetar imperativ pentru investițiile de capital, cum ar fi cel propus mai sus, pentru investiții susceptibile de a necesita costuri de operare și întreținere o dată finalizate. Toate investițiile care depășesc plafonul bugetar ar trebui să fie generatoare de venituri, proiecte care nu necesită costuri de operare și întreținere sau proiecte care sunt finanțate și vor fi întreținute de către alte entități (de exemplu, autoritățile județene sau centrale). În mod similar, autoritățile locale ar trebui să acorde prioritate proiectelor care pot fi finanțate din fonduri UE.

Ordonarea proiectelor după prioritate

Odonarea după prioritate a proiectelor este mai degrabă artă decât știință exactă. Având în vedere nevoile diferite ale orașelor și natura eclectică a proiectelor implementate, este dificil să se identifice o modalitate precisă de a ordona proiectele după prioritate. Este greu să satisfaci nevoile tuturor cetățenilor și ale părților interesate dintr-un oraș, iar timpul, banii, resursele umane și informațiile disponibile constituie constrângeri care trebuie luate în considerare la elaborarea unei strategii și a unei liste de proiecte prioritare. În funcție de disponibilitatea timpului, a banilor, a resurselor umane și a informațiilor necesare, există mai multe opțiuni pentru elaborarea unei strategii și a unei liste de proiecte prioritare. Chiar și atunci când toate resursele necesare sunt disponibile, procesul nu va fi perfect. Oricare ar fi rezultatul final al unui asemenea proces, vor exista întotdeauna oameni care nu vor fi de acord cu hotărârile luate. De aceea, în măsura în care este posibil, se recomandă să fie implicați cât mai mulți cetățeni și actori locali în elaborarea unei strategii și a unei liste de proiecte prioritare.

Opțiuni pentru elaborarea unei strategii și a unei liste de proiecte prioritare

Opțiunea 1 Intern	Opțiunea 2 Consultant extern	Opțiunea 3 Parteneriat	Opțiunea 4 Parteneriat și angajarea comunității
Strategia este elaborată exclusiv de autoritățile locale	Strategia este elaborată de un consultant	Strategia este elaborată de o structură partenerială	Comunitatea este angajată in toate etapele procesului (grupuri locale)
Prioritățile investiționale sunt identificate	Prioritățle investiționale sunt identificate	Prioritățile investiționale comune sunt identificate (public și privat)	Joint investment priorities are identified (public and private)
Versiunile intermediare sunt distribuite intern	Actorii locali sunt consultați pe parcursul intregului proces	Versiunile intermediare sunt discutate in cadrul structurii pareneriale	Versiunile intermediare sunt deschise consultărilor publice
Numai documentul final este făcut public	Documentul final este discutat cu actorii locali, după care este făcut public	Documentul final este deschis consultărilor publice	Documentul final este aprobat de public (ex. prin referendum)

Sursa: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, 2015. Ghid privind dezvoltarea și implementarea de politici urbane integrate.

Elaborarea unei liste finale de proiecte prioritare poate fi un proces simplu care să presupună numai decizia executivă a primarului și a consiliului local. Aceasta este una dintre prerogativele aleșilor locali și chiar dacă nu este o abordare perfectă, permite o finalizare rapidă a procesului. Această abordare ar putea fi potrivită în situațiile în care autoritățile locale au la dispoziție un buget operațional limitat și pot finanța numai un număr redus de proiecte într-o anumită perioadă de implementare. Fără îndoială, o metodologie complexă de ordonare a proiectelor după prioritate este relativ inutilă atunci când numai două proiecte mai mari pot fi finanțate din bugetul disponibil.

Cu cât un oraș este mai mare și cu cât are un buget operațional mai mare, cu atât va fi mai dificilă ordonarea eficientă a proiectelor în funcție de prioritate. De aceea, devine necesară implicarea experților externi (de exemplu, pentru analize sectoriale), a actorilor locali, precum și a comunităților locale (pentru a le înțelege nevoile mai bine).

Ordonarea după prioritate a proiectelor din Alba Iulia pentru perioada de implementare 2014-2022 a urmat o serie de etape esențiale. Aceste etape vor fi discutate în detaliu în cele ce urmează.

Elaborarea unei liste scurte de proiecte

Nu este nici ușor, nici practic să se ordoneze după prioritate cele peste 350 de proiecte enumerate în prezent în Strategia de Dezvoltare a Municipiului Alba Iulia și Planul General de Urbanism. Alocarea financiară necesară pentru finalizarea acestor proiecte este pur și simplu prea mare pentru ceea ce își poate permite de fapt municipalitatea albaiuliană. Prin urmare, este mai util să se identifice o listă scurtă a proiectelor din lista lungă existentă – adică proiectele sau grupurile de proiecte pe care autoritățile locale le consideră a fi absolut necesare pentru oraș.

În urma unei consultări cu comunitatea locală (printr-un sondaj amănunțit) și, împreună cu o echipă de experți de la Banca Mondială, autoritățile locale din Alba Iulia au elaborat o listă scurtă de 40 de proiecte, cu o valoare totală estimată de aproximativ 405 milioane de euro. Au fost furnizate valori estimate ale tuturor acestor proiecte, pentru a permite selectarea proiectelor prioritare în limita bugetului operațional. În același timp, sursa potențială de finanțare pentru aceste proiecte a fost adăugată ca informație esențială. Unele dintre proiectele majore prioritare pentru municipiul Alba Iulia sunt cele care vor fi finanțate de către alte entități, iar costurile pentru operarea și întreținerea lor vor fi, de asemenea, acoperite de aceste entități.

Prin urmare, bugetul operațional al orașului Alba Iulia ar trebui utilizat pentru a ordona după prioritate proiectele pentru care Primăria municipiului Alba Iulia este beneficiar, sau proiectele pentru care Primăria municipiului Alba Iulia va acoperi costurile de operare și întreținere. În acest sens, doi factori esențiali în procesul de ordonare după prioritate ar trebui să fie disponibilitatea de finanțare din afară (de exemplu, prin fonduri UE) și măsura în care proiectul generează venituri sau necesită costuri mici sau zero de operare și întreținere.

Lista scurtă de proiecte ale orașului Alba Iulia pentru perioada 2014-2022

Nr.	Proiect	Valoarea estimată a proiectului (în Euro) - inclusiv TVA)	Scurtă descriere	Sursă posibilă de finanțare
1	Înființarea Acceleratorului de afaceri Alba Iulia (Alba Smart Business Accelerator), prin reconversia unui sit brownfield – posibil în zona fostului SUT.	6.266.705	Achiziție și reconversie sit industrial dezafectat (brownfield), amenajare minimum 25 de birouri pentru firme găzduite, spații expoziționale, comune (săli de conferințe, de training), spații pentru servicii de afaceri și inovare (transfer tehnologic, consultanță etc.).	POR 2014-2020; Programul de susținere a incubatoarelor de afaceri al DIPIMMAT
2	Creșterea eficienței energetice a clădirilor de învățământ (Grădinițele nr. 7 și 11, Școala „Vasile Goldiș”, Școala nr. 5 și „Ion Agârbiceanu”, Colegiul Tehnic „Apulum”).	2.582.292	Suprafață pereți = 23.000 m^2.	POR 2014-2020; Bugetul local
3	Extindere și reabilitare sistem de iluminat.	7.436.574	Lungime totală = 75 km.	POR 2014-2020 Programul de susținere a incubatoarelor de afaceri al DIPIMMAT
4	Reabilitare termică locuințe colective (zonele Revoluției-Transilvaniei, M-uri Ampoi I).	3.168.167	1.115 apartamente.	POR 2014-2020; Bugetul de stat; Bugetul local
5	Înlocuirea parcului auto din transportul public urban cu autovehicule mai puțin poluante (electrice, ecologice, non-motorizate), în parteneriat cu operatorul de transport.	12.533.411	20 de autobuze electrice, cu platformă joasă, sistem GPS, internet, aer condiționat.	Programul de Cooperare Româno-Elvețian; Bugetul local; Operatorul de transport
6	Construire piste de biciclete și modernizare alei pietonale.	8.000.000	Lungime = 5.441 ml.	ROP 2014-2020; Local Budget
7	Sisteme de supraveghere video și de creștere a siguranței circulației pe drumurile publice.	835.560	1 buc.	Bugetul local
8	Înființarea de perdele forestiere (de ex. strada Brândușei, strada Victoriei).	83.556	20 km de perdele forestiere amenajate cu salcie energetică.	Bugetul local
9	Reabilitarea infrastructurii urbane din marile ansambluri de locuințe (regenerare urbană a cartierelor Revoluției-Transilvaniei, M-uri Ampoi I).	9.748.208	Regenerarea completă a spațiilor publice interstițiale dintre blocuri (alei, locuri de parcare, spații verzi, locuri de joacă, spații de socializare, platforme de colectare deșeuri, iluminat public, mobilier, etc.).	Bugetul local
10	Modernizare străzi, inclusiv reabilitarea / modernizarea utilităților publice (zona Lalelelor - Dealul Furcilor, zona Calea Moților – Orizont – Emil Racoviță, zona M. Kogălniceanu – Costache Negruzzi).	23.674.221	Modernizarea a circa 30 km de străzi, inclusiv reabilitarea / modernizarea utilităților publice (apă-canalizare, canalizație subterană), amenajare trotuare și piste de biciclete.	POR 2014-2020; PNDL; Bugetul local
11	Construire sală polivalentă.	27.852.024	6.000 de locuri.	Bugetul local și Parteneriatele publice
12	Construire centru cultural în zona centrală.	9.469.688	Centrul cultural multifuncțional, cu săli de teatru, de spectacol, de conferințe, de concerte, expoziționale, bibliotecă, inclusiv amenajare piațetă și spații verzi.	PNDL Bugetul Consiliului Județean Alba
13	Îmbunătățirea calității vegetației din parcurile municipale.	9.748.208	5 mil. lei/an pentru întreținerea spațiilor verzi din municipiu, plantare flori, arbori și arbuști.	POR 2014-2020; Bugetul local

[4] A se vedea: Marina, Lucian și Mihai Pascaru. 2015. Barometrul Comunității Locale – Municipiul Alba Iulia 2014

Lista scurtă de proiecte ale orașului Alba Iulia pentru perioada 2014-2022 *(continuare din pagina anteioară)*

Nr.	Proiect	Valoarea estimată a proiectului (în Euro) - inclusiv TVA)	Scurtă descriere	Sursă posibilă de finanțare
14	Restaurare / reabilitare, revitalizare și punere în valoare clădiri și spații publice din zona istorică, inclusiv Palatul Principilor.	8.146.717	Soluțiile vor fi identificate de la caz la caz.	POR 2014-2020; Bugetul local; Bugetul național
15	Conservare și revitalizare caponieră dintre bastioanele Sf. Elisabeta și Sf. Carol – Cetatea Alba Carolina.	1.723.901	Suprafață desfășurată = 417 m^2	POR 2014-2020 Bugetul local Bugetul național
16	Restaurare bastioane, raveline ziduri sud și est - Cetatea Alba Carolina (inclusiv amenajare amfiteatru în ravelinul Trinitarienilor).	12.533.411	Conservarea, restaurarea și reîntregirea zidurilor elementelor defensive de pe latura de sud a Fortificației de tip Vauban, pe o suprafață de cca 61.000 m^2.	POR 2014-2020; Bugetul local; Bugetul național
17	Restaurare bastioane și raveline ziduri nord - Cetatea Alba Carolina.	3.760.023	Conservarea, restaurarea și reîntregirea zidurilor, elementelor defensive de pe Latura de nord a Fortificației de tip Vauban pe o suprafața de aproximativ 46.552 mp m^2.	POR 2014-2020; Bugetul local; Bugetul național
18	Restaurare / reabilitare / revitalizare și punere în valoare sistem de fortificații perimetrale - Cetatea bastionară de tip Vauban Alba Carolina.	6.451.921	Lungime = 3 km și restaurare ziduri.	POR 2014-2020; Bugetul local; Bugetul național
19	Reabilitare clădire Biblioteca Batthyaneum.	4.177.803	Reabilitare structură de rezistență, tâmplării, elemente de finisaj, recondiționare elemente decorative, învelitori, instalații electrice, de încălzire, de apă și canalizare, de ventilație etc.	POR 2014-2020
20	Modernizare / reabilitare DJ 107 A.	8.077.087	Modernizare 26 km DJ 107A, inclusiv podețe tubulare și din beton armat, reparații poduri existente, amenajare șanțuri, ziduri de sprijin, parapeți de siguranță.	PNDL Bugetul Consiliului Județean Alba POR 2014-2020
21	Amenajare zonă naturală Schit, inclusiv piste pentru cicloturism de legătură între traseul Mamut și b-dul Transilvaniei.	5.138.698	Amenajare piscină naturală, zonă de plajă, cu chioșcuri, spații de alimentație publică, terasă, alei, dotare cu mobilier, bazin de nisip, zonă de picnic, amenajare spații verzi, piste de biciclete.	POR 2013-2020; Bugetul local
22	Reamenajare incintă Bazin Olimpic.	2.644.143	Suprafață de amenajat = 10.529 mp (bazin înot, pavilion administrativ și sală de forță, bazine mici, teren tenis, locuri de joacă, parcări, alei).	CNI; Bugetul local
23	Schimb de destinație din CT10 în Centru social pentru servicii alternative Alba Iulia (Bd. Revoluției nr. 7C).	418.989	Suprafață desfășurată = 633 m^2.	POR 2014-2020; Bugetul local
24	Implementarea unui proiect-pilot pentru Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) în comunități marginalizate.	10.000.000	Proiectul prevede regenerarea urbană a cartierului Lumea Nouă, care concentrează cele mai multe persoane expuse riscului de excluziune socială, preponderent de etnie romă. Proiectul va avea mai multe componente: social (Centru social multifuncțional), sănătate, educație, locuințe și economie socială.	POR 2014-2020; PO Resurse Umane; Bugetul local
25	Construire de locuințe sociale și Centru integrat pentru comunitatea de romi din zona Talcioc.	334.224	Suprafață = 400 m^2.	Bugetul local
26	Amenajare creșă de cartier Ampoi prin schimb de destinație centrală termică CT 29.	1.059.040	P+E+E parțial Aria desfășurată = 1.057 m^2.	POR 2014-2020; Bugetul local
27	Construire creșă de cartier Cetate – zona Platoul Romanilor *necesar achiziție teren	557.040	Săli de joacă cu dormitoare, capacitate de circa 100 locuri, zonă de primire, cabinet medical, izolator, bucătărie, vestiar, oficiu de alimente, spații auxiliare + teren.	POR 2014-2020
28	Construire grădiniță nr. 8 (necesar relocare din zona istorică). *necesar achiziție teren	1.253.341	4 săli de clasă, filtru, izolator, grupuri sanitare, spațiu multifuncțional, cancelarie, centrală termică + teren, inclusiv loc de joacă.	PNDL; Bugetul local
29	Reparație capitală la clădirea Grădiniței cu program normal nr. 6.	562.248	AU = 627 m^2 P+M.	POR 2014-2020; Bugetul local
30	Expansion and rehabilitation of Kindergarten no. 12.	501.336	AU = 500 m^2.	POR 2014-2020; Bugetul local
31	Reparație capitală Școala Liviu Rebreanu.	379.066	Reabilitare fațadă + termosistem = 1.800 m^2 Învelitoare = 1.580 m^2.	Bugetul local
32	Reabilitarea / extinderea clădirilor unităților de învățământ liceal de stat din municipiul Alba Iulia (Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian”, Liceul de Muzică, „Colegiul Național “Horea, Cloșca și Crișan”).	2.615.296	Ext = 538 m^2 Ext = 586 m^2 (Liceul de Muzică) Instalații electrice = 19.000 ml cu completări.	Bugetul local

Lista scurtă de proiecte ale orașului Alba Iulia pentru perioada 2014-2022 *(continuare din pagina anteioară)*

Nr.	Proiect	Valoarea estimată a proiectului (în Euro) - inclusiv TVA)	Scurtă descriere	Sursă posibilă de finanțare
33	Extinderea unor clădiri ale unităților de învățământ primar și gimnazial de stat din Alba Iulia (Școala nr. 3 „Avram Iancu”, Școala nr. 6 „Ion Agârbiceanu”).	3.325.682	Ext = 333 m^2 Ext = 383 m^2	Bugetul local
34	Realizarea infrastructurii de interconectare a Municipiului Alba Iulia cu autostrada Sebeș – Turda (A10).	50.133.644	Proiectul prevede construcția unui nod rutier în zona de nord a municipiului (Bărăbanț), pe DN1, la intersecția cu A10, a unui nord rutier pe A10, în zona de sud a municipiului (Partoș) și a unei artere de legătură cu DN 1 (inclusiv amenajare intersecții cu acesta), în lungime de circa 3 km (stradă de categoria a II-a), cu bretele de legătură (stradă de categoria a III-a) către Calea Ciugudului și Str. Dumbrăviței.	PO Infrastructură Mare 2014-2020; CNADNR; Bugetul local
35	Construcție șosea de centură Alba Iulia Nord (Bărăbanț – DN74 / Șard).	60.160.373	Proiectul prevede construcția și modernizarea a circa 10 km de stradă categoria a II-a, care să facă legătura între DN 74, în zona Șard și DN1, zona nodului rutier cu A10.	CNADNR
36	Extindere și reabilitare șosea de centură Alba Iulia Est (Bărăbanț – Partoș).	37.600.233	Proiectul prevede extinderea la 4 benzi a șoselei de centură existente, care face legătura între nodul rutier DN1 – A10 din zona de nord a municipiului cu nodul rutier DN1 – A10 și cu podul peste Mureș din Zona Partoș, inclusiv amenajare intersecții cu DN 1.	CNADNR; Bugetul local
37	Reabilitarea și extinderea la 4 benzi a podului peste Mureș, Cartier Partoș pe DN1.	8.773.387	Consolidarea și extinderea la 4 benzi a Podului peste râul Mureș de pe DN 1, inclusiv amenajarea de pasarele pentru pietoni și biciclete pe ambele laturi ale podului.	PO Infrastructură Mare 2014-2020; CNADNR
38	Realizare Centură / Inel de Circulație Vest (Bărăbanț – Alba Iulia – DN74 – Pâclișa –DN1 / E81).	25.066.822	Construcția a circa 3 km de stradă categoria a II-a, cu lățime de minim 24 m, cu carosabil de 14 m lățime (2 benzi pe sens), trotuare de 3 m lățime și aliniament verde de 2 m și reabilitarea a circa 5 km de străzi (Ciocârliei – Bayonne).	CNADNR Bugetul local Credite
39	Sistem de transport public ecologic interurban - Extinderea sistemului unic de transport public intercomunitar în arealul Asociației Intercomunitare de Dezvoltare Alba Iulia (AIDA), inclusiv sistem unic de stații, mobilier aferent, taxare și ghidaj.	26.459.423	Proiectul prevede conceperea unor trasee de transport în comun la nivelul AIDA, amenajarea și dotarea de stații, instalarea de panouri electronice de informare și de sisteme de e-ticketing (tarif integrat), achiziționarea și dotarea a 15 autobuze electrice cu podea joasă, aer condiționat, sistem GPS și de monitorizare video, amenajarea unei stații de încărcare a autobuzelor și a unui parc fotovoltaic pentru alimentarea acestora.	Programul de Cooperare Româno-Elvețian; POR 2014-2020; Contribuție proprie AIDA
40	Amenajarea unei piețe en-gros în zona Moară.	1.880.011	Construcție hală de circa 1.000 mp, zone de recepție, depozitare, inclusiv frigorifică și de livrare a produselor agro-alimentare.	PNDR 2014-2020; PNDL; Parteneriatele public-private
TOTAL	**€ 405.132.473**			

O abordare cantitativă a stabilirii priorității proiectelor

Pentru ordonarea după prioritate a proiectelor din lista scurtă s-a folosit o metodologie cantitativă simplă. În esență, unele dintre elementele principale discutate în acest raport au fost aplicate ca parte a procesului de stabilire a priorităților. Pe de o parte, începând de la Piramida nevoilor unui oraș (discutată mai sus), fiecare proiect a fost evaluat pe baza măsurii în care poate satisface nevoile: cetățenilor; firmelor; turiștilor. În aceeași ordine de idei, proiectele au fost evaluate pe baza măsurii în care au respectat temele intersectoriale, cum ar fi incluziunea socială și schimbările climatice. În cele din urmă, fiecare proiect a fost evaluat din perspectiva dimensiunii de durabilitate financiară – adică nivelul estimativ al costurilor de operare și întreținere sau al veniturilor potențiale ulterioare finalizării proiectului.

Această metodologie a fost aplicată pentru ordonarea după prioritate a proiectelor de către personalul municipalității Alba Iulia (Administratorul orașului, Directorul de Programe, Arhitectul Șef, Directorul tehnic, șeful Biroului de achiziții publice, precum și o ordonare comună efectuată de patru angajați ai departamentului tehnic) și de trei experți ai Băncii Mondiale. Astfel, au fost generate nouă liste prioritare individuale. Tabelul de mai jos cuprinde, drept exemplu, lista de priorități generată de unul dintre experții Băncii Mondiale.

Atât experții, cât și personalul municipalității au fost rugați să atribuie ponderi categoriilor individuale în mod independent – adică au fost rugați să indice ce a fost mai important, din punctul lor de vedere, pentru municipiul Alba Iulia. Astfel, pentru unii, impactul asupra sectorului privat a fost mai important decât impactul asupra turiștilor, în timp ce pentru alții sustenabilitatea financiară a fost mai importantă decât considerațiile privind schimbările climatice. Și punctajul a fost acordat în mod independent, pe o scară definită de fiecare dintre ei. Astfel, unii au folosit o scară de la 1 la 10, în timp ce alții au folosit una de la 1 la 5.

Punctajele de prioritate pentru proiectele de pe lista scurtă, generate de unul dintre experții Băncii Mondiale

Nr.	Proiect	Valoarea estimată a proiectului (inclusiv TVA)	Impactul estimat pentru cetățeni	Pondere (%)	Impactul estimat pentru sectorul privat	Pondere (%)	Impactul estimat pentru turiști	Pondere (%)	Sustenabili-tate financiară	Pondere (%)	Impactul asupra incluziunii sociale	Pondere (%)	Impactul asupra schimbărilor climatice	Pondere (%)	PUNCTAJ TOTAL
1	Înființarea Acceleratorului de afaceri Alba Iulia (Alba Smart Business Accelerator), prin reconversia unui sit brownfield – posibil în zona fostului SUT.	6.266.705	6	35%	10	25%	2	5%	10	15%	2	10%	7	10%	7,1
2	Creșterea eficienței energetice a clădirilor de învățământ (Grădinițele nr. 7 și 11, Școala „Vasile Goldiș”, Școala nr. 5 și „Ion Agârbiceanu”, Colegiul Tehnic „Apulum”).	2.582.292	8	35%	4	25%	0	5%	10	15%	8	10%	10	10%	7,1
3	Extindere și reabilitare sistem de iluminat.	7.436.574	10	35%	6	25%	5	5%	8	15%	6	10%	9	10%	7,95
4	Reabilitare termică locuințe colective (zonele Revoluției-Transilvaniei, M-uri Ampoi I).	3.168.167	8	35%	7	25%	6	5%	8	15%	7	10%	10	10%	7,75
5	Înlocuirea parcului auto din transportul public urban cu autovehicule mai puțin poluante (electrice, ecologice, non-motorizate), în parteneriat cu operatorul de transport.	12.533.411	8	35%	5	25%	6	5%	7	15%	4	10%	8	10%	6,6
6	Construire piste de biciclete și modernizare alei pietonale.	8.000.000	6	35%	3	25%	6	5%	6	15%	7	10%	8	10%	5,55
7	Sisteme de supraveghere video și de creștere a siguranței circulației pe drumurile publice.	835.560	6	35%	4	25%	5	5%	5	15%	5	10%	2	10%	4,8
8	Înființarea de perdele forestiere (de ex. strada Brândușei, strada Victoriei).	83.556	5	35%	3	25%	6	5%	8	15%	3	10%	8	10%	5,1
9	Reabilitarea infrastructurii urbane din marile ansambluri de locuințe (regenerare urbană a cartierelor Revoluției-Transilvaniei, M-uri Ampoi I).	9.748.208	8	35%	6	25%	6	5%	6	15%	7	10%	6	10%	6,8

Punctajele de prioritate pentru proiectele de pe lista scurtă, generate de unul dintre experții Băncii Mondiale

No.	Proiect	Valoarea estimată a proiectului (inclusiv TVA)	Impactul estimat pentru cetățeni	Pondere (%)	Impactul estimat pentru sectorul privat	Pondere (%)	Impactul estimat pentru turiști	Pondere (%)	Sustenabili-tate financiară	Pondere (%)	Impactul asupra incluziunii sociale	Pondere (%)	Impactul asupra schimbărilor climatice	Pondere (%)	PUNCTAJ TOTAL
10	Modernizare străzi, inclusiv reabilitarea/modernizarea utilităților publice (zona Lalelelor - Dealul Furcilor, zona Calea Moților – Orizont – Emil Racoviță, zona M. Kogălniceanu – Costache Negruzzi).	23.674.221	8	35%	7	25%	6	5%	6	15%	5	10%	5	10%	6,75
11	Construire sală polivalentă.	27.852.024	6	35%	4	25%	7	5%	3	15%	3	10%	4	10%	4,6
12	Construire centru cultural în zona centrală.	9.469.688	7	35%	5	25%	8	5%	3	15%	4	10%	4	10%	5,35
13	Îmbunătățirea calității vegetației din parcurile municipale.	9.748.208	8	35%	6	25%	8	5%	5	15%	6	10%	7	10%	6,75
14	Restaurare / reabilitare, revitalizare și punere în valoare clădiri și spații publice din zona istorică, inclusiv Palatul Principilor.	8.146.717	8	35%	7	25%	10	5%	7	15%	5	10%	6	10%	7,2
15	Conservare și revitalizare caponieră dintre bastioanele Sf. Elisabeta și Sf. Carol – Cetatea Alba Carolina.	1.723.901	8	35%	6	25%	10	5%	6	15%	5	10%	6	10%	6,8
16	Restaurare bastioane, raveline ziduri sud și est - Cetatea Alba Carolina (inclusiv amenajare amfiteatru în ravelinul Trinitarienilor).	12.533.411	8	35%	7	25%	10	5%	7	15%	5	10%	6	10%	7,2
17	Restaurare bastioane și raveline ziduri nord - Cetatea Alba Carolina.	3.760.023	8	35%	6	25%	10	5%	6	15%	5	10%	6	10%	6,8
18	Restaurare / reabilitare / revitalizare și punere în valoare sistem de fortificații perimetrale - Cetatea bastionară de tip Vauban Alba Carolina.	6.451.921	8	35%	6	25%	10	5%	6	15%	5	10%	6	10%	6,8

Punctajele de prioritate pentru proiectele de pe lista scurtă, generate de unul dintre experții Băncii Mondiale

Nr.	Proiect	Valoarea estimată a proiectului (inclusiv TVA)	Impactul estimat pentru cetățeni	Pondere (%)	Impactul estimat pentru sectorul privat	Pondere (%)	Impactul estimat pentru turiști	Pondere (%)	Sustenabili-tate financiară	Pondere (%)	Impactul asupra incluziunii sociale	Pondere (%)	Impactul asupra schimbărilor climatice	Pondere (%)	PUNCTAJ TOTAL
19	Reabilitare clădire Biblioteca Batthyaneum.	4.177.803	7	35%	5	25%	10	5%	7	15%	5	10%	4	10%	6,15
20	Modernizare / reabilitare DJ 107 A.	8.077.087	8	35%	10	25%	8	5%	6	15%	7	10%	6	10%	7,9
21	Amenajare zonă naturală Schit, inclusiv piste pentru cicloturism de legătură între traseul Mamut și b-dul Transilvaniei.	5.138.698	8	35%	7	25%	8	5%	6	15%	6	10%	8	10%	7,25
22	Reamenajare incintă Bazin Olimpic.	2.644.143	7	35%	4	25%	7	5%	5	15%	5	10%	4	10%	5,45
23	Schimb de destinație din CT10 în Centru social pentru servicii alternative Alba Iulia (Bd. Revoluției nr. 7C).	418.989	8	35%	4	25%	4	5%	4	15%	10	10%	5	10%	6,1
24	Implementarea unui proiect-pilot pentru Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) în comunități defavorizate.	10,000,000	8	35%	6	25%	4	5%	4	15%	10	10%	5	10%	6,6
25	Construire de locuințe sociale și Centru integrat pentru comunitatea de romi din zona Talcioc.	334.224	8	35%	6	25%	4	5%	7	15%	10	10%	6	10%	7,15
26	Amenajare creșă de cartier Ampoi prin schimb de destinație centrală termică CT 29.	1.059.040	7	35%	8	25%	3	5%	8	15%	8	10%	6	10%	7,2
27	Construire creșă de cartier Cetate – zona Platoul Romanilor *necesar achiziție teren	557.040	7	35%	8	25%	3	5%	8	15%	8	10%	6	10%	7,2

Punctajele de prioritate pentru proiectele de pe lista scurtă, generate de unul dintre experții Băncii Mondiale

Nr.	Proiect	Valoarea estimată a proiectului (inclusiv TVA)	Impactul estimat pentru cetățeni	Pondere (%)	Impactul estimat pentru sectorul privat	Pondere (%)	Impactul estimat pentru turiști	Pondere (%)	Sustenabili-tate financiară	Pondere (%)	Impactul asupra incluziunii sociale	Pondere (%)	Impactul asupra schimbărilor climatice	Pondere (%)	PUNCTAJ TOTAL
28	Construire grădiniță nr. 8 (necesar relocare din zona istorică). *necesar achiziție teren	1.253.341	8	35%	6	25%	3	5%	6	15%	8	10%	6	10%	6,75
29	Reparație capitală la clădirea Grădiniței cu program normal nr. 6.	562.248	7	35%	6	25%	3	5%	7	15%	6	10%	8	10%	6,55
30	Extindere și reabilitare Grădiniță nr. 12.	501.336	7	35%	6	25%	3	5%	7	15%	6	10%	8	10%	6,55
31	Reparație capitală Școala Liviu Rebreanu.	379.066	7	35%	6	25%	3	5%	7	15%	6	10%	8	10%	6,55
32	Reabilitarea / extinderea clădirilor unităților de învățământ liceal de stat din municipiul Alba Iulia (Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian”, Liceul de Muzică, Colegiul Național “Horea, Cloșca și Crișan”).	2.615.296	7	35%	6	25%	3	5%	7	15%	6	10%	8	10%	6,55
33	Extinderea unor clădiri ale unităților de învățământ primar și gimnazial de stat din Alba Iulia (Școala nr. 3 „Avram Iancu”, Școala nr. 6 „Ion Agârbiceanu”).	3.325.682	7	35%	6	25%	3	5%	7	15%	6	10%	8	10%	6,55
34	Realizarea infrastructurii de interconectare a Municipiului Alba Iulia cu autostrada Sebeș – Turda (A10).	50.133.644	9	35%	10	25%	10	5%	5	15%	8	10%	8	10%	8,5
35	Construcție șosea de centură Alba Iulia Nord (Bărăbanț – DN74 / Șard).	60.160.373	8	35%	9	25%	8	5%	4	15%	6	10%	9	10%	7,55
36	Extindere și reabilitare șosea de centură Alba Iulia Est (Bărăbanț – Partoș).	37.600.233	8	35%	9	25%	8	5%	4	15%	6	10%	9	10%	7,55

Punctajele de prioritate pentru proiectele de pe lista scurtă, generate de unul dintre experții Băncii Mondiale

Nr.	Proiect	Valoarea estimată a proiectului (inclusiv TVA)	Impactul estimat pentru cetățeni	Pondere (%)	Impactul estimat pentru sectorul privat	Pondere (%)	Impactul estimat pentru turiști	Pondere (%)	Sustenabili-tate financiară	Pondere (%)	Impactul asupra incluziunii sociale	Pondere (%)	Impactul asupra schimbărilor climatice	Pondere (%)	PUNCTAJ TOTAL
37	Reabilitarea și extinderea la 4 benzi a podului peste Mureș, Cartier Partoș pe DN1.	8.773.387	8	35%	8	25%	7	5%	6	15%	4	10%	8	10%	7,25
38	Realizare Centură / Inel de Circulație Vest (Bărăbanț – Alba Iulia – DN74 – Pâclișa –DN1 / E81).	25.066.822	8	35%	9	25%	8	5%	4	15%	6	10%	9	10%	7,55
39	Sistem de transport public ecologic interurban - Extinderea sistemului unic de transport public intercomunitar în arealul Asociației Intercomunitare de Dezvoltare Alba Iulia (AIDA), inclusiv sistem unic de stații, mobilier aferent, taxare și ghidaj.	26.459.423	10	35%	10	25%	8	5%	4	15%	8	10%	10	10%	8,8
40	Amenajarea unei piețe en-gros în zona Moară.	1.880.011	8	35%	10	25%	3	5%	8	15%	7	10%	4	10%	7,75

În exemplul de mai sus, expertul Băncii Mondiale a considerat că impactul asupra cetățenilor trebuie să obțină cea mai mare pondere când se face punctajul proiectelor – adică 35%. Apoi, expertul a atribuit o pondere de 25% impactului asupra sectorului privat, 5% pentru impactul asupra turiștilor, 15% pentru sustenabilitatea financiară și câte 10% pentru impactul asupra incluziunii sociale și schimbărilor climatice. Folosind acest sistem de punctare, prioritatea majoră pentru expertul Băncii Mondiale s-a dovedit a fi Proiectul 39 privind extinderea sistemului de transport public urban. Scorul final reprezintă media ponderată simplă a punctajelor acordate pentru fiecare dintre cele șase categorii individuale, după cum urmează: (10X0.35)+(10X0.25)+(8X0.05)+(8X0.15)+(8X0.1)+(10X0.1)=8.8.

Celelalte opt liste de priorități au avut un rezultat final diferit. În primul rând, fiecare dintre cei care au utilizat această metodologie a folosit ponderi diferite pentru categorii diferite și a acordat punctaje diferite pentru fiecare proiect în parte. Acest lucru în sine arată limitările unei abordări pur cantitative privind ordonarea proiectelor după prioritate. Apoi, diferite persoane au opinii diferite despre ceea ce constituie o prioritate. De asemenea, este posibil ca cele 6 categorii cuprinse în această metodologie să nu fie suficiente pentru a descrie ceea ce este important pentru un oraș.

Tabelul de mai jos cuprinde punctajele prioritare acordate de cele nouă persoane care au folosit această metodologie și punctajul final total compus pentru fiecare proiect în parte. Punctajele compuse au fost utilizate pentru a genera lista finală de priorități folosind această abordare cantitativă.

Punctajele de prioritate pentru proiectele de pe lista scurtă, utilizând ABORDAREA CANTITATIVĂ

Proiect	Valoare estimată	Prioritatea stabilită de **angajații Primăriei municipiului Alba Iulia**						Prioritatea stabilită de **experții tehnici**			Total	Prioritate
		AI1	AI2	AI3	AI4	AI5	AI6	E1	E2	E3		
Sistem de transport public ecologic interurban - Extinderea sistemului unic de transport public intercomunitar în arealul Asociației Intercomunitare de Dezvoltare Alba Iulia (AIDA), inclusiv sistem unic de stații, mobilier aferent, taxare și ghidaj.	€ 26.459.424	1	5	1	10	2	12	15	30	1	8,56	1
Reabilitarea infrastructurii urbane din marile ansambluri de locuințe (regenerare urbană a cartierelor Revoluției-Transilvaniei, M-uri Ampoi I).	€ 9.748.209	8	26	6	6	7	3	7	3	19	9,44	2
Realizarea infrastructurii de interconectare a Municipiului Alba Iulia cu autostrada Sebeș – Turda.	€ 50.133.645	31	3	7	16	1	5	8	25	2	10,89	3
Extindere și reabilitare sistem iluminat.	€ 7.436.574	10	3	2	7	21	23	6	32	3	11,89	4
Construire piste de biciclete și modernizare alei pietonale.	€ 8.000.000	2	6	28	18	27	4	5	1	35	14,00	5
Înlocuirea parcului auto din transportul public urban cu autovehicule mai puțin poluante (electrice, ecologice, non-motorizate), în parteneriat cu operatorul de transport.	€ 12.533.411	25	11	14	1	4	19	33	10	12	14,33	6
Modernizare străzi, inclusiv reabilitarea / modernizarea utilităților publice (zona Lalelelor - Dealul Furcilor, zona Calea Moților – Orizont – Emil Racoviță, zona M. Kogălniceanu – Costache Negruzzi).	€ 23.674.221	4	37	33	11	7	10	1	4	24	14,56	7
Amenajare zonă naturală Schit, inclusiv piste pentru cicloturism de legătură între traseul Mamut și b-dul Transilvaniei.	€ 5.138.699	17	10	11	17	24	1	16	26	11	14,78	8
Restaurare bastioane, raveline ziduri sud și est - Cetatea Alba Carolina (inclusiv amenajare amfiteatru în ravelinul Trinitarienilor).	€ 12.533.411	3	34	13	19	10	15	9	14	26	15,89	9

Project	Valoare estimată	Prioritatea stabilită de **angajații Primăriei municipiului Alba Iulia**						Prioritatea stabilită de **experții tehnici**			Total	Prioritate
		AI1	AI2	AI3	AI4	AI5	AI6	E1	E2	E3		
Restaurare / reabilitare, revitalizare și punere în valoare clădiri și spații publice din zona istorică, inclusiv Palatul Principilor.	€ 8.146.717	25	11	14	1	17	28	35	9	13	17,00	10
Reabilitare termică locuințe colective (zonele Revoluției-Transilvaniei, M-uri Ampoi I).	€ 3.168.168	14	24	18	12	29	14	2	38	6	17,44	11
Modernizare / reabilitare DJ 107 A.	€ 8.077.087	32	18	20	15	9	6	20	37	4	17,89	12
Îmbunătățirea calității vegetației din parcurile municipale.	€ 9.748.209	7	2	7	24	14	15	34	39	23	18,33	13
Înființarea Acceleratorului de afaceri Alba Iulia (Alba Smart Business Accelerator), prin reconversia unui sit brownfield – posibil în zona fostului SUT.	€ 6.266.706	9	35	19	31	12	22	3	18	17	18,44	14
Reamenajare incintă Bazin Olimpic.	€ 2.644.143	14	9	28	8	12	19	32	8	36	18,44	15
Extindere și reabilitare șosea de centură Alba Iulia Est (Bărăbanț – Partoș).	€ 37.600.234	33	36	2	27	3	7	18	33	8	18,56	16
Reabilitarea și extinderea la 4 benzi a podului peste Mureș, Cartier Partoș pe DN1.	€ 8.773.388	38	19	9	33	4	27	17	12	10	18,78	17
Construcție șosea de centură Alba Iulia Nord (Bărăbanț – DN74 / Șard).	€ 60.160.374	33	40	2	27	6	7	12	36	7	18,89	18
Restaurare / reabilitare / revitalizare și punere în valoare sistem de fortificații perimetrale - Cetatea bastionară de tip Vauban Alba Carolina.	€ 6.451.922	25	14	28	1	19	10	36	17	20	18,89	19
Restaurare bastioane și raveline ziduri nord - Cetatea Alba Carolina.	€ 3.760.023	25	14	28	1	15	13	38	16	21	19,00	20
Conservare și revitalizare caponieră dintre bastioanele Sf. Elisabeta și Sf. Carol – Cetatea Alba Carolina.	€ 1.723.901	25	14	28	1	15	15	39	15	22	19,33	21

Punctajele de prioritate pentru proiectele de pe lista scurtă, utilizând ABORDAREA CANTITATIVĂ

Proiect	Valoare estimată	Prioritatea stabilită de **angajații Primăriei municipiului Alba Iulia**						Prioritatea stabilită de **experții tehnici**			Total	Prioritate
		AI1	AI2	AI3	AI4	AI5	AI6	E1	E2	E3		
Realizare Centură / Inel de Circulație Vest (Bărăbanț – Alba Iulia – DN74 – Pâclișa –DN1 / E81).	€ 25.066.822	33	38	2	27	20	7	13	34	9	20,33	22
Amenajare creșă de cartier Ampoi prin schimb de destinație centrală termică CT 29.	€ 1.059.040	33	26	24	20	10	25	25	7	14	20,44	23
Construire centru cultural în zona centrală.	€ 9.469.688	39	1	39	26	17	21	10	2	37	21,33	24
Înființarea de perdele forestiere (de ex. strada Brândușei, Victoriei).	€ 83.556	5	11	10	34	21	2	40	31	38	21,33	25
Sisteme de supraveghere video și de creștere a siguranței circulației pe drumurile publice.	€ 835.561	11	7	36	8	31	30	4	35	39	22,33	26
Construire grădiniță nr. 8 (necesar relocare din zona istorică).	€ 1.253.341	19	24	11	20	36	33	24	13	25	22,78	27
Reabilitarea / extinderea clădirilor unităților de învățământ liceal de stat din municipiul Alba Iulia (Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian”, Liceul de Muzică, Colegiul Național “Horea, Cloșca și Crișan”).	€ 2.615.297	19	20	14	13	32	34	23	22	29	22,89	28
Amenajarea unei piețe en gros în zona Moară.	€ 1.880.012	13	32	35	30	33	29	11	27	5	23,89	29
Creșterea eficienței energetice a clădirilor de învățământ (Grădinița nr. 7 și 11, Școala „Vasile Goldiș”, Școala nr. 5 și „Ion Agârbiceanu”, Colegiul Tehnic „Apulum”).	€ 2.582.293	16	26	24	32	25	40	14	28	18	24,78	30
Construire sală polivalentă.	€ 27.852.025	18	7	40	34	26	18	19	24	40	25,11	31
Extinderea unor clădiri ale unităților de învățământ primar și gimnazial de stat din Alba Iulia (Școala nr. 3 „Avram Iancu”, Școala nr. 6 „Ion Agârbiceanu”).	€ 3.325.682	19	33	14	13	33	35	38	23	28	26,22	32
Construire creșă de cartier Cetate – zona Platoul Romanilor.	€ 557.041	33	26	24	20	35	24	21	40	15	26,44	33
Construire de locuințe sociale și Centru integrat pentru comunitatea de romi din zona Talcioc.	€ 334.224	30	38	37	23	28	30	31	5	16	26,44	34
Implementarea unui proiect-pilot pentru Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) în comunități defavorizate.	€ 10.000.000	5	26	33	37	37	39	29	6	27	26,56	35
Schimb de destinație din CT10 în Centru social pentru servicii alternative Alba Iulia (Bd. Revoluției nr. 7C).	€ 418.990	12	31	27	36	30	32	28	11	34	26,78	36
Reparație capitală la clădirea Grădiniței cu program normal nr. 6.	€ 562.249	19	20	21	38	38	35	26	19	30	27,33	37
Extindere și reabilitare Grădiniță nr. 12.	€ 501.336	19	20	21	38	39	35	27	20	31	27,78	38
Reparație capitală Școala Liviu Rebreanu.	€ 379.066	19	20	21	38	39	35	30	21	32	28,33	39
Reabilitare clădire Biblioteca Batthyaneum.	€ 4.177.804	40	14	38	25	21	25	37	29	33	29,11	40

Prioritățile cetățenilor

Abordarea cantitativă prezentată mai sus a încercat să fundamenteze procesul de decizie al experților și al autorităților locale. În cele ce urmează, raportul de față va pune în discuție un alt pas urmat de către autoritățile locale pentru a asigura o mai bună ordonare după prioritate a proiectelor – angajarea cetățenilor în procesul de luare a deciziilor.

Cetățenii pot fi implicați în multe moduri, pentru fiecare existând argumente și contraargumente. În acest scop, autoritățile locale din Alba Iulia au decis să colaboreze cu Universitatea „1 Decembrie 1918” pentru a elabora și a derula un sondaj adresat cetățenilor. Printre altele, sondajul le-a cerut cetățenilor să furnizeze o listă de priorități majore pentru orașul lor. Având în vedere că nu era practic să li se solicite celor peste 700 de respondenți să întocmească o listă completă de proiecte prioritare, li s-au propus categorii de proiecte mai ample și proiecte mari. Rezultatele acestui studiu sunt cuprinse mai jos.

Proiecte prioritare pentru perioada 2014-2022 din perspectiva cetățenilor

Proiect	Ponderea respondenților care consideră proiectul **IMPORTANT** sau **FOARTE IMPORTANT**	Ponderea respondenților care consideră proiectul **MAI PUȚIN IMPORTANT** sau **NEIMPORTANT**	**NU ȘTIU / NU RĂSPUND**	**PRIORITATE**
Reabilitarea infrastructurii educaționale (școli și grădinițe)	92,7	3,8	3,5	1
Îmbunătățirea parcurilor și a spațiilor verzi	92,3	5,1	2,7	2
Reabilitarea / modernizarea străzilor și dezvoltarea locurilor de parcare	90,6	5,9	3,5	3
Construcție centre sociale pentru comunități dezavantajate	87,2	7,3	5,5	4
Extinderea și reabilitarea sistemului de iluminat public	86,2	10,0	3,8	5
Continuarea lucrărilor de reabilitare a Cetății Alba Carolina	83,7	11,0	5,3	6
Construcția de piste pentru bicicliști și alei pietonale	81,3	13,4	5,3	7
Reabilitarea și / sau construcția unei Case de Cultură	79,0	14,2	14,2	8
Construcția unei săli polivalente	74,4	18,0	7,6	9
Dezvoltarea unui parc industrial între Alba Iulia și Sebeș	72,4	20,8	6,8	10
Reabilitarea stadionului municipal	69,5	24,3	6,2	11

La rândul lor, aceste preferințe ale cetățenilor pot fi aplicate la lista scurtă a proiectelor discutată mai sus. Trebuie menționat că încadrarea unui proiect într-o categorie favorizată de către cetățeni înseamnă că s-ar fi obținut aceeași prioritate și dacă cetățenilor li s-ar fi cerut o opinie despre proiectul respectiv. De asemenea, nu toate proiectele din lista scurtă se încadrează într-una dintre categoriile discutate mai sus.

Totuși, așa cum s-a indicat mai devreme, ordonarea după prioritate a proiectelor este mai degrabă artă decât știință exactă și este influențată de o multitudine de factori, care sunt greu de controlat și de măsurat (de exemplu, starea de spirit a unei persoane sau predispoziția din data la care i s-a cerut să evalueze un anumit proiect)

Aplicarea unei abordări integrate în alegerea proiectelor

În plus față de exercițiile de ordonare după prioritate efectuate de autoritățile locale, experți și cetățeni, este de asemenea important să se ia în considerare caracterul integrat al pachetului de proiecte propuse. În special pentru proiectele care vor primi finanțare din partea UE, este important să demonstreze că proiectele selectate vor avea un impact mai mare luate împreună decât ar avea luate separat.

Atât teritorial, cât și sectorial, poate fi adoptată o abordare integrată. Pentru perioada de programare 2007-2013, Primăria municipiului Alba Iulia a adoptat o abordare teritorială, cele mai multe dintre fondurile UE fiind canalizate către reabilitarea Cetății orașului, deși nu exclusiv.

Pentru perioada de programare 2014-2020, autoritățile locale intenționează să termine lucrările de reabilitare începute în Cetate, în același timp începând lucrările în zonele din jurul Cetății. Așa cum lucrările la Cetate au ajutat la impulsionarea activității economice, tot la fel se speră ca lucrările la zona din jurul Cetății vor ajuta la încurajarea inițiativelor similare în restul orașului.

În esență, patru teritorii principale pot fi definite pentru Alba Iulia: 1) Cetatea Alba Carolina; 2) zona din jurul Cetății; 3) orașul ca întreg; 4) zona AIDA.

Zonele de intervenţie pentru municipiul Alba Iulia

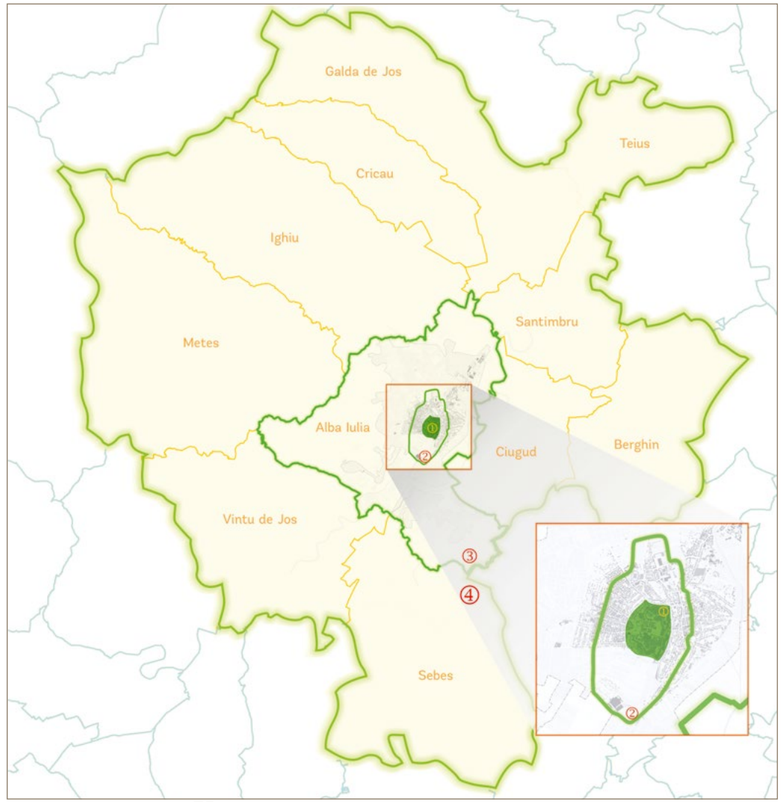

① Cetatea Alba Carolina
② Primul inel al municipiului Alba Iulia
③ Municipiul Alba Iulia
④ Zona AIDA

Disponibilitatea surselor de finanțare

În sfârșit, o ultimă problemă care poate fi luată în considerare în ordonarea după prioritate a proiectelor este disponibilitatea surselor de finanțare, acordându-se prioritate acelor proiecte care ar putea beneficia de fonduri UE. Având în vedere că multe dintre ghidurile solicitanților pentru programele operaționale ale UE nu erau finalizate în momentul elaborării acestui document, a fost dificil să se facă o triere clară în acest sens. Cu toate acestea, proiectele de documente de programare existente au oferit suficiente informații pentru a intui sursele de finanțare pentru majoritatea proiectelor din lista scurtă.

De asemenea, este important să se determine proiectele care vor fi finanțate de autorități de nivel superior (de exemplu, consiliii județene sau autoritățile naționale) și a căror operare și întreținere nu ar intra în sfera răspunderii municipalității Alba Iulia. Practic, aceste proiecte nu s-ar face din bugetul operațional alocat municipiului (adică aproximativ 69 milioane EUR pentru 2014-2022).

Lista finală de priorități

Folosind toate informațiile prezentate mai sus, a fost propusă o listă finală de proiecte prioritare. Aceste proiecte se încadrează în bugetul operațional alocat, de 69 de milioane EUR. În acest moment, este important de menționat faptul că 69 de milioane EUR nu reprezintă un prag superior pentru investiții de capital pentru Primăria municipiului Alba Iulia, ci mai degrabă un reper și un instrument de ordonare după prioritate. În mod similar, această listă de proiecte nu cuprinde neapărat toate prioritățile municipalității. Așa cum se indică în Strategia de dezvoltare, municipalitatea are multe nevoi, iar în anii următori pot apărea altele noi.

Lista de proiecte prioritare a Primăriei municipiului Alba Iulia pentru perioada 2014-2022

Nr.	Proiect	Valoarea estimată a proiectului (în Euro) - inclusiv TVA	Sursă posibilă de finanțare
	Teritoriul integrat 1 – Cetatea Alba Carolina		
1	Restaurare bastioane, raveline ziduri sud și est - Cetatea Alba Carolina (inclusiv amenajare amfiteatru în ravelinul Trinitarienilor).	€ 12.533.411	POR 2014-2020; Bugetul de stat; Bugetul local
2	Restaurare/reabilitare, revitalizare și punere în valoare clădiri și spații publice din zona istorică, inclusiv Palatul Principilor.	€ 8.146.717	POR 2014-2020; Bugetul de stat; Bugetul local
	Teritoriul integrat 2 – Centura din jurul Cetății Alba Carolina		
3	Îmbunătățirea calității vegetației din parcurile municipale.	€ 9.748.209	POR 2014-2020; Bugetul local
4	Extindere și reabilitare sistem iluminat.	€ 7.436.574	POR 2014-2020; Bugetul local
5	Reabilitare termică locuințe colective (zonele Revoluției-Transilvaniei, M-uri Ampoi I).	€ 3.168.168	POR 2014-2020; Bugetul de stat; Bugetul local
6	Reabilitarea infrastructurii urbane din marile ansambluri de locuințe (regenerare urbană a cartierelor Revoluției-Transilvaniei, M-uri Ampoi I).	€ 9.748.209	Bugetul local
7	Construire piste de biciclete și modernizare alei pietonale.	€ 8.000.000	POR 2014-2020; Bugetul local
8	Creșterea eficienței energetice a clădirilor de învățământ (Grădinițele nr. 7 și 11, Școala „Vasile Goldiș”, Școala nr. 5 și „Ion Agârbiceanu”, Colegiul Tehnic „Apulum”).	€ 2.582.293	POR 2014-2020; Bugetul local
9	Implementarea unui proiect-pilot pentru Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) în cartierul Lumea Nouă.	€ 10.000.000	POR 2014-2020; Bugetul local; PO Resurse Umane
10	Extindere și reabilitare Grădiniță nr. 12.	€ 501.336	POR 2014-2020; Bugetul local
	Primăria municipiului Alba Iulia		
11	Amenajare creșă de cartier Ampoi prin schimb de destinație centrală termică CT 29.	€ 1.059.040	POR 2014-2020; Bugetul local
12	Reparație capitală la clădirea Grădiniței cu program normal nr. 6.	€ 562.249	POR 2014-2020; Bugetul local
13	Amenajare zonă naturală Schit, inclusiv piste pentru cicloturism de legătură între traseul Mamut și b-dul Transilvaniei.	€ 5.138.699	POR 2014-2020; Bugetul local

Proiectele din lista finală de priorități de mai sus cuprind doar proiectele care vor fi întreprinse de Primăria municipiului Alba Iulia. În plus, există o serie de proiecte de importanță critică pentru municipalitate care vor fi întreprinse de către o altă entitate (de exemplu, Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România – CNADNR). Unele dintre aceste proiecte prioritare sunt deja pe o listă de priorități naționale / regionale, în timp ce altele ar trebui să devină obiectul unei activități de lobby desfășurate de actorii locali.

Proiecte prioritare pentru Alba Iulia finanțate din alte surse

No.	Proiect	Valoarea estimată a proiectului (în Euro) - inclusiv TVA	Entitatea care realizează proiectul	Justificare
1	Realizarea infrastructurii de interconectare a Municipiului Alba Iulia cu autostrada Sebeș – Turda (A10).	€ 50.133.644	CNADNR	Autostrada Sebeș-Turda este în construcție, cu finanțare de la POS Transport 2007-2013 și va fi probabil finalizată cu fonduri de la PO Infrastructură Mare 2014-2022. Cele două drumuri care leagă Alba Iulia de autostradă vor face parte din acest proiect mai mare.
2	Construcția unei șosele de centură în partea de nord a municipiului Alba Iulia (Bărăbanț - DN 74/Sard).	€ 60.160.373	CNADNR	Această șosea de centură este de o importanță critică, deoarece oferă un drum direct de la autostradă și DN1 la Munții Apuseni din jurul orașului Alba Iulia până la DN74.
3	Reabilitarea si extinderea la 4 benzi a podului peste râul Mureș, în cartierul Partoș, pe DN 1.	€ 8.773.387	CNADNR	Extinderea podului a fost planificată de ceva timp și este de o importanță critică, având în vedere navetele zilnice și traficul, în general, între Alba Iulia și Sebeș.

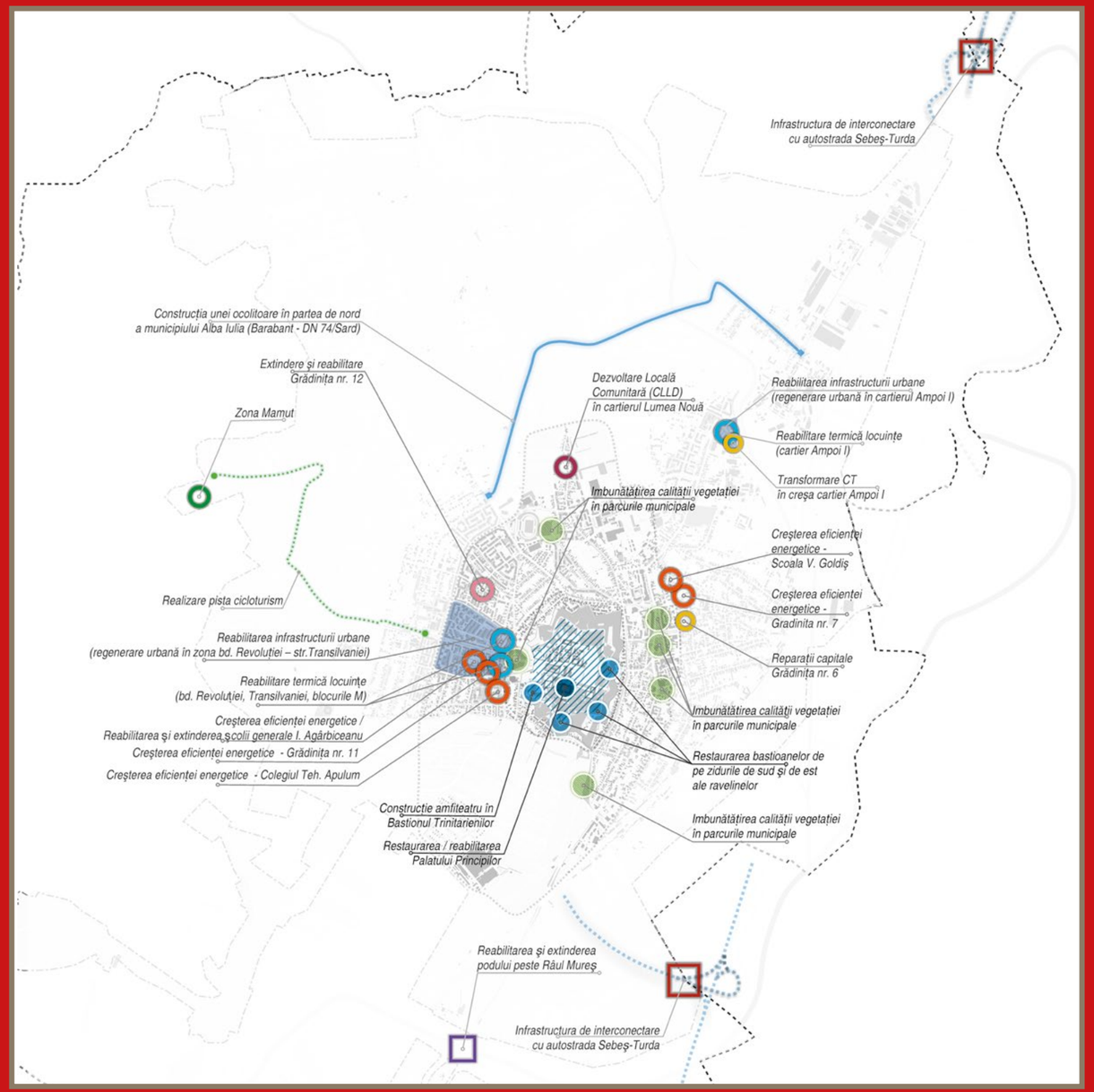

Proiecte prioritare 2014-2020

Justificarea selecției acestor proiecte prioritare

Ordonarea după prioritate a unui pachet eclectic de proiecte este mai mult artă decât știință. Atunci când se decide care proiecte sunt cele mai bune pentru comunitate este necesar ca o multitudine de factori să fie luați în considerare. Nu există o metodologie perfectă prin care să se atingă acest deziderat, iar ceea ce reprezintă o prioritate astăzi poate să nu reprezinte o prioritate mâine.

Pentru prioritizarea proiectelor în Alba Iulia a fost folosit un anumit număr de filtre și de metodologii.

Unealta cea mai simplă și, fără îndoială, cea mai eficientă folosită în ordonarea proiectelor după prioritate este definirea clară a unui calendar concret de implementare și un BUGET OPERAȚIONAL. În cazul Albei Iulia calendarul definit este perioada programatică a UE (2014-2020), iar bugetul operațional propus pentru investiții de capital este de €69 milioane.

Acest lucru nu înseamnă neapărat că autoritățile locale din Alba Iulia nu pot face investiții de capital de peste €69 milioane între 2014 și 2022 (chiar dacă nu ar trebui să depășească foarte mult această sumă), însă este foarte util în sortarea unei liste lungi de proiecte. Și într-adevăr, din peste 350 de proiecte conturate în Strategia de Dezvoltare și Planul General de Urbanism, o lista finală de 13 proiecte a fost selectată, pe lângă încă 3 proiecte adiționale gândite a fi implementate de autoritățile naționale.

Selecția acestei liste de 13 proiecte prioritare nu a avut loc direct. De exemplu, în punctajul primit de diferite proiecte din partea autorităților locale și a experților externi, transportul public a fost identificat ca prioritatea numărul unu. Acest proiect nu a ajuns în lista finală de proiecte din două motive principale:

- Proiectul nu este eligibil pentru finanțare UE, având în vedere faptul că sistemul public de transport este gestionat de o companie privată;
- Proiectul are o valoare mare (peste €26 millioane), iar dacă ar fi implementat ar limita posibilitatea de implementare a altor proiecte de importanță.

Eligibilitatea unui proiect pentru finanțare UE a fost un prim criteriu folosit în sortarea listei de proiecte în Alba Iulia. În timp ce accesibilitatea fondurilor UE nu ar trebui să fie motorul principal pentru un plan de investiții (autoritățile locale ar trebui să finanțeze proiecte cu șansele cele mai mari de a avea cel mai semnificativ impact local, fără să se țină cont de sursa de finanțare), este greu să aducem argumente contrare acestui fapt. De câte ori este posibil, autoritățile locale ar trebui să valorifice granturile disponibile (în timp ce asigură, totodată, sustenabilitatea financiară a investițiilor de capital finalizate), deoarece în acest fel spațiul bugetar este creat să acopere alte nevoi ale proiectelor.

Prin urmare, câteva proiecte care au primit un scor mare în urma exercițiului de ordonare după prioritate efectuat de către autoritățile locale și experții externi nu au ajuns pe lista finală de proiecte prioritare.

Pe de altă parte, au fost proiecte care au primit un punctaj mai mic în exercițiul de ordonare după prioritate, însă au fost incluse în lista finală de prioritizare. De exemplu, proiectul DLRC (Dezvoltare Locală Plasată sub Responsabilitatea Comunității) propus în cartierul Lumea Nouă a ocupat locul 35 pe o listă scurtă de 40 de proiecte. Cu toate acestea, a fost prioritatea 4 din 11 pe lista de prioritizare a cetățenilor. Mai mult, proiectele cu accent pe incluziune socială sau schimbări climatice nu sunt considerate de obicei o prioritate de către autoritățile locale, însă acestea pot avea un impact puternic și pe termen lung.

În ceea ce urmează, vom prezenta o justificare concisă pentru fiecare proiect care apare pe lista de proiecte prioritare:

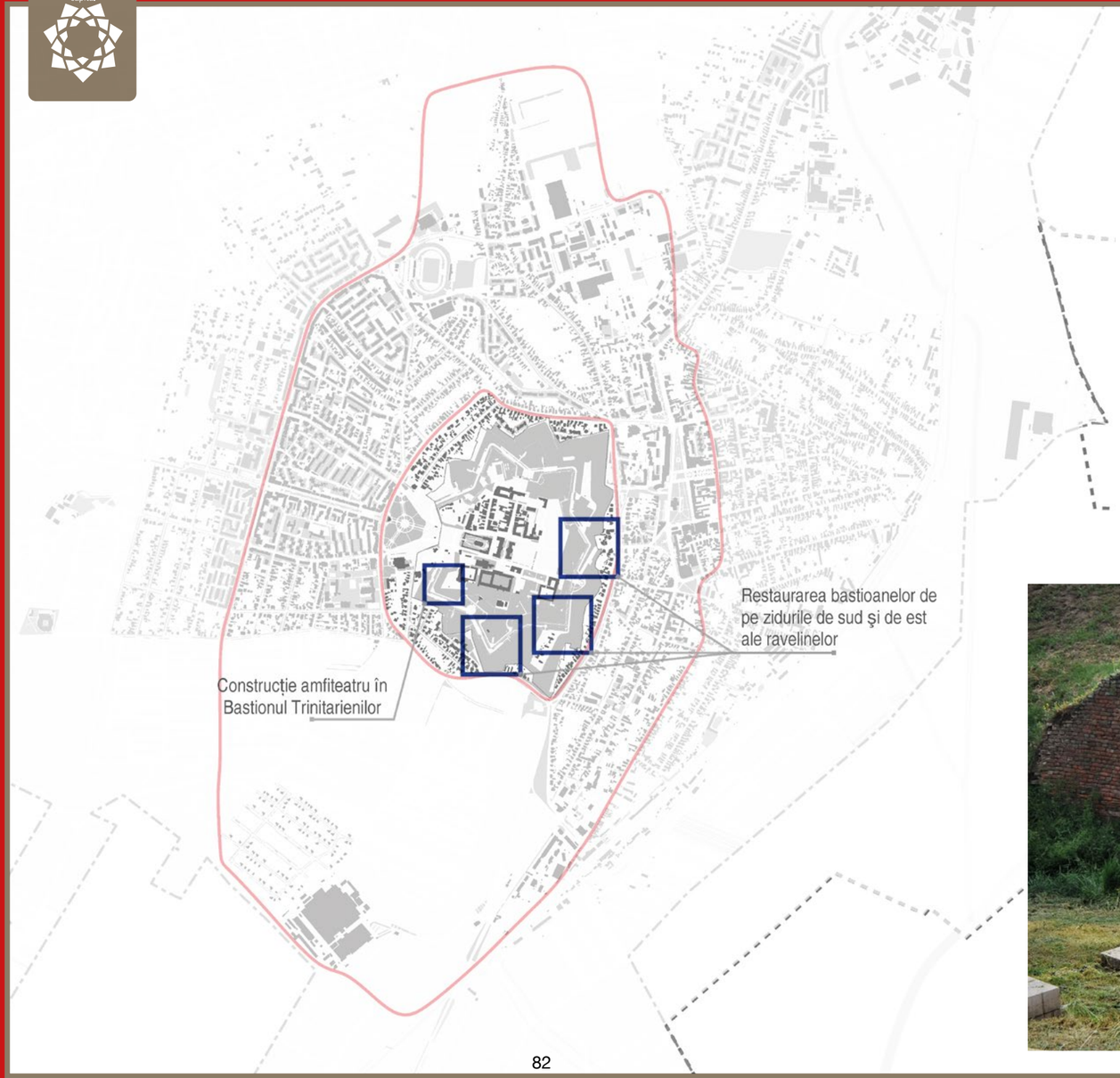

1 Restaurare bastioane, raveline ziduri sud și est - Cetatea Alba Carolina (inclusiv amenajare amfiteatru în ravelinul Trinitarienilor).

€ 12.533.411

Proiectul ocupă locul 9 (din 40) în ordonarea după prioritate efectuată de către personalul local și experți externi și locul 6 (din 11) în lista de proiecte prioritare întocmită de cetățeni.

Proiectul continuă abordarea integrată întreprinsă în perioada programatică 2007-2013, cu câteva investiții strategice întreprinse în cetatea istorică a orașului. Astfel, intervenției i s-a acordat o atenție specială în evaluarea efectuată și a fost adăugată pe lista de priorități.

Proiectul este eligibil pentru finanțare UE sub Axa prioritară 4 a POR 2014-2020, Măsura nr. 4.1 privind „Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor.”

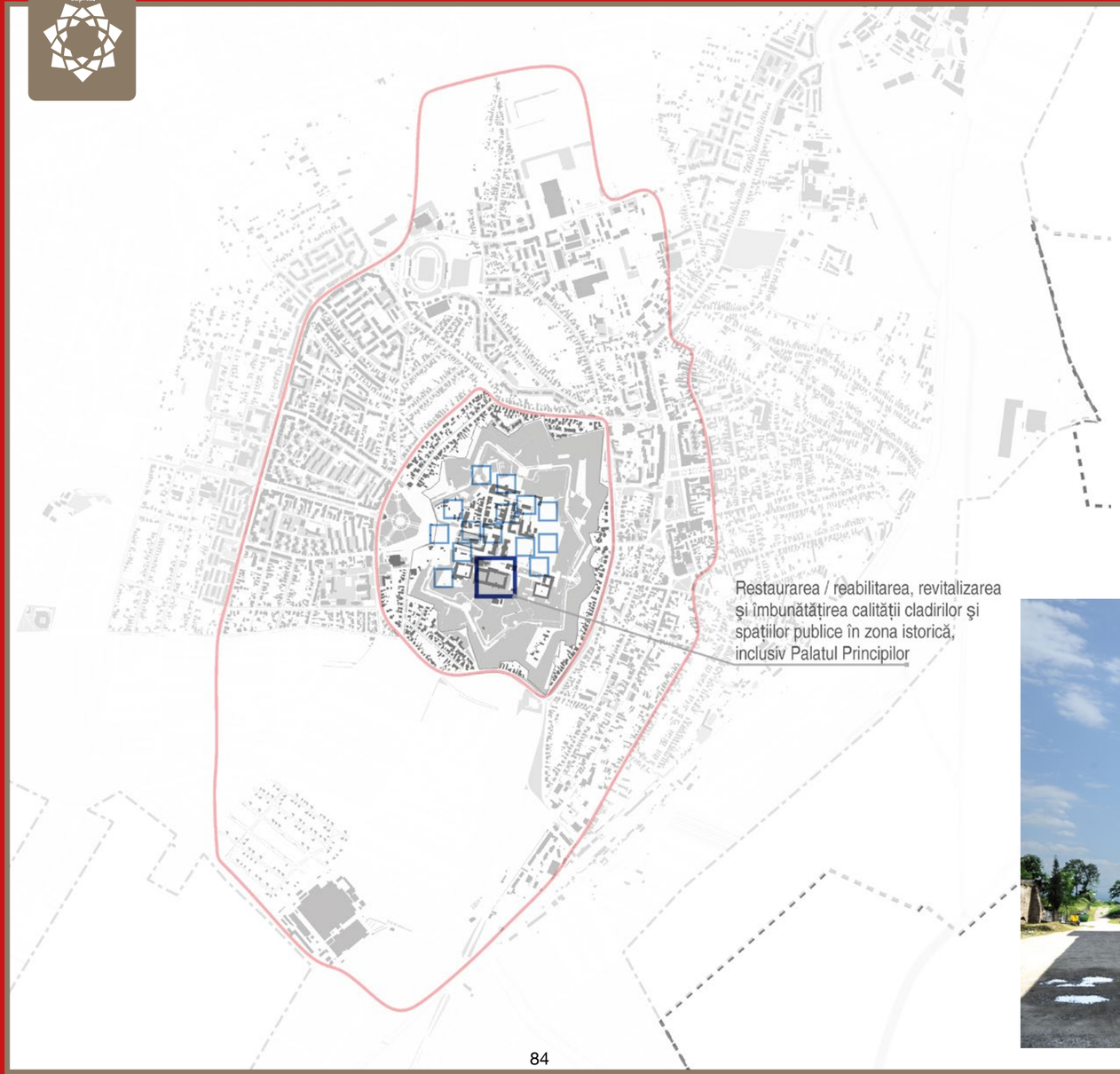

2 Restaurare / reabilitare, revitalizare și punere în valoare clădiri și spații publice din zona istorică, inclusiv Palatul Principilor.

€ 8.146.717

Proiectul ocupă locul 10 (din 40) în ordonarea după prioritate efectuată de către personalul local și experți externi și locul 6 (din 11) în lista de proiecte prioritare întocmită de cetățeni.

Proiectul este considerat important pentru oraș deoarece contribuie la finalizarea abordării teritoriale integrate pentru cetatea orașului (obiectul principal al Planului de Dezvoltare Integrată 2007-2013), și completează toate celelalte proiecte întreprinse în zonă.

Proiectul este eligibil pentru finanțare UE sub Axa prioritară 5 a POR 2014-2020, Măsura nr. 5.1 privind „Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural”.

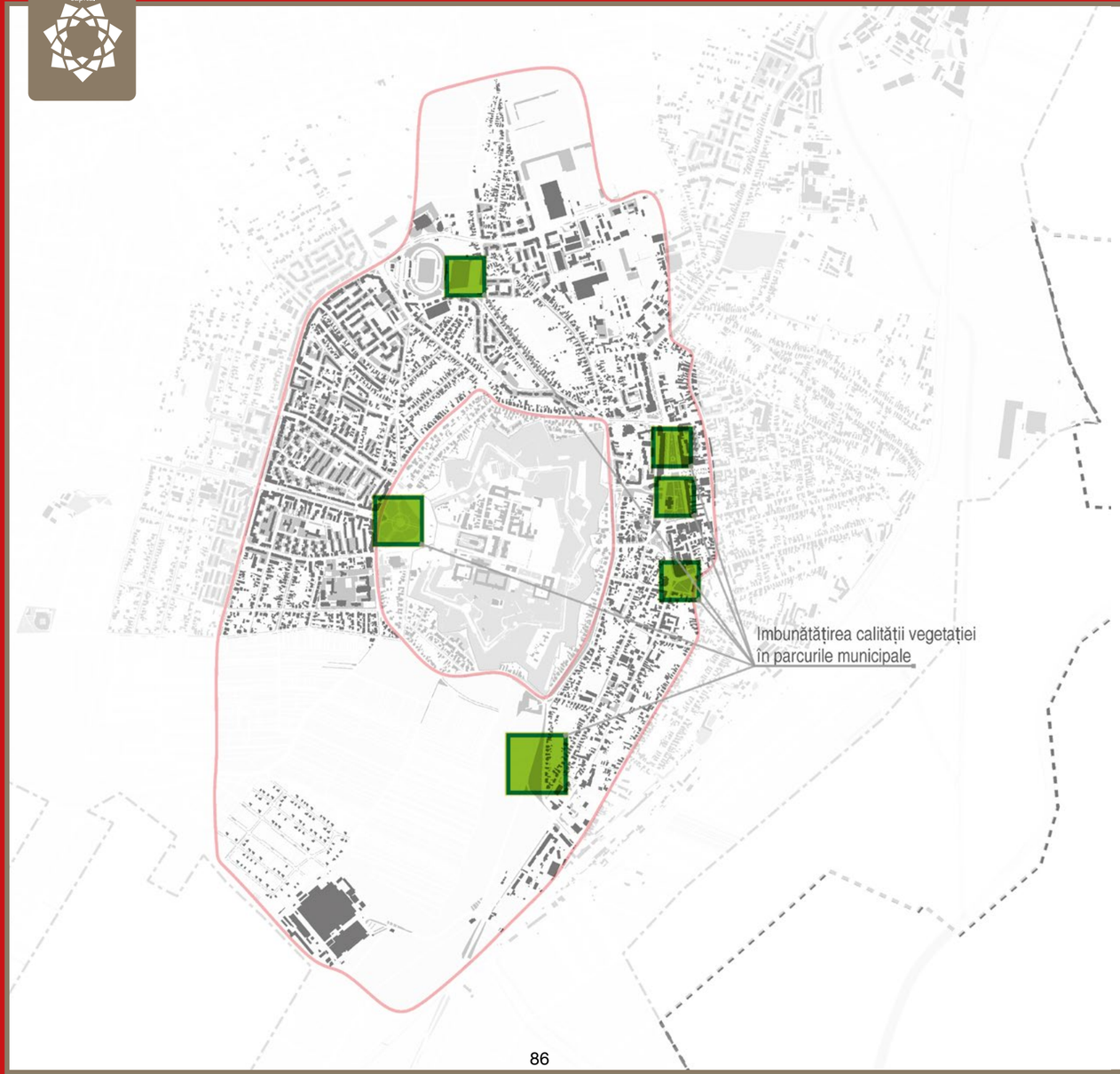

3 Îmbunătățirea calității vegetației din parcurile municipale. | € 9.748.209

Proiectul se află printre cele două cele mai importante priorități pentru cetățenii Albei Iulia și ocupă locul 13 (din 40) în exercițiul de ordonare după prioritate realizat cu personalul local și experți externi.

Proiectul include în primul rând parcurile și zonele verzi din teritoriul integrat 2 – Inelul din jurul Cetății Alba Carolina, contribuind la transformarea acestei zone într-una mai animată și mai atractivă pentru cetățeni și turiști.

Proiectul este eligibil pentru finanțare UE sub Axa prioritară 4 a POR 2014-2020, Măsura nr. 4.3 privind „Soluții pentru comunități marginalizate”. Cu toate acestea, este de așteptat ca mare parte a investiției să fie realizată cu fonduri de la bugetul local.

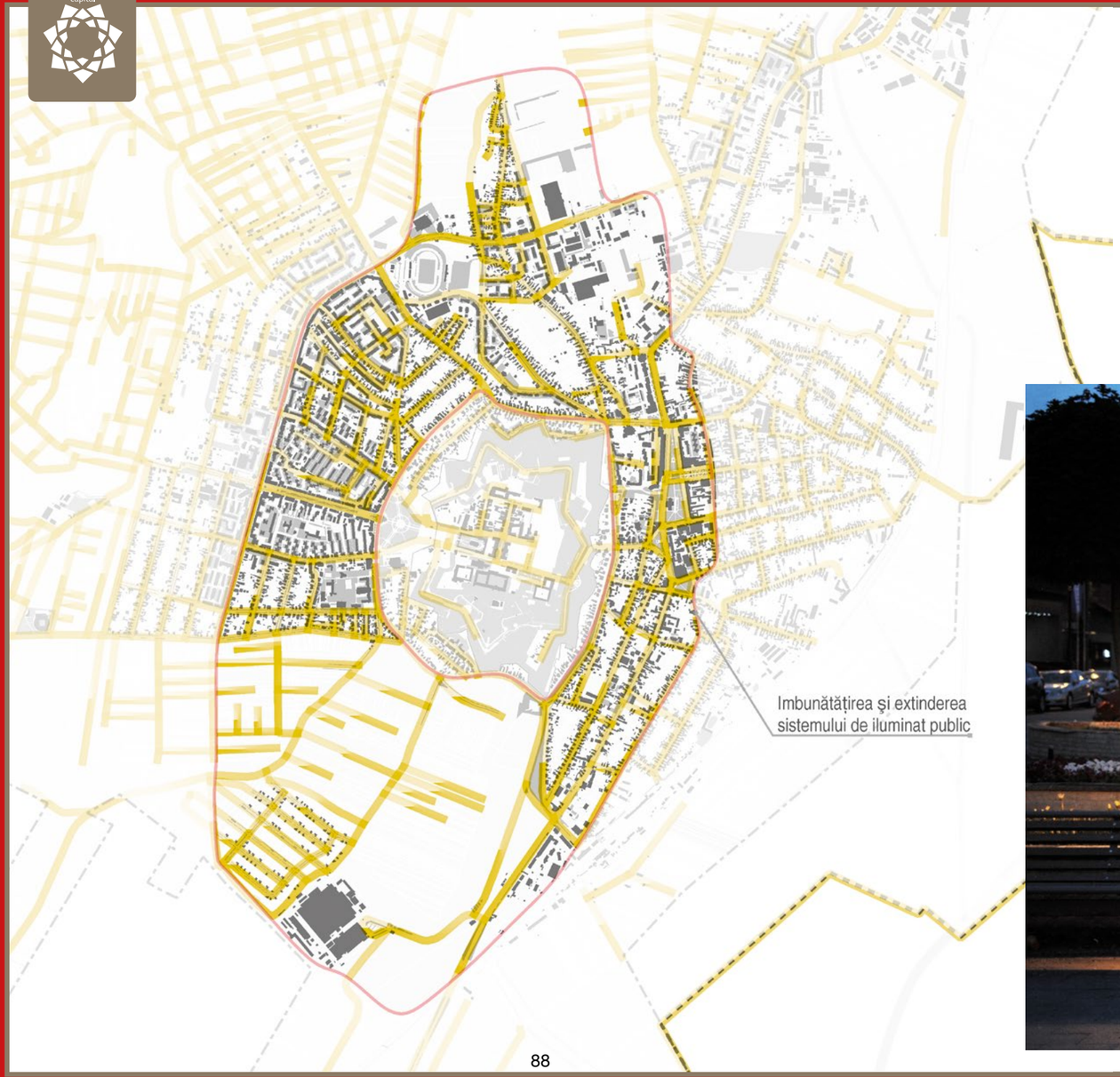

4 Extindere și reabilitare sistem public de iluminat.

€ 7.436.574

Proiectul ocupă locul 4 (din 40) în ordonarea după prioritate efectuată de către personalul local și experți externi și locul 5 (din 11) în lista de proiecte prioritare întocmită de cetățenii Albei Iulia.

Pe de o parte, proiectul contribuie la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor din Alba Iulia, iar pe de altă parte va contribui la reducerea amprentei de carbon a orașului. Îmbunătățirile aduse la sistemul de iluminat public pot contribui, de asemenea, la reducerea facturilor de curent, permițând alte investiții din resursele bugetare.

Proiectul este eligibil pentru finanțare UE sub Axa prioritară 3 a POR 2014-2020, Măsura nr. 3.1 privind „Sprijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice, și în sectorul locuințelor”.

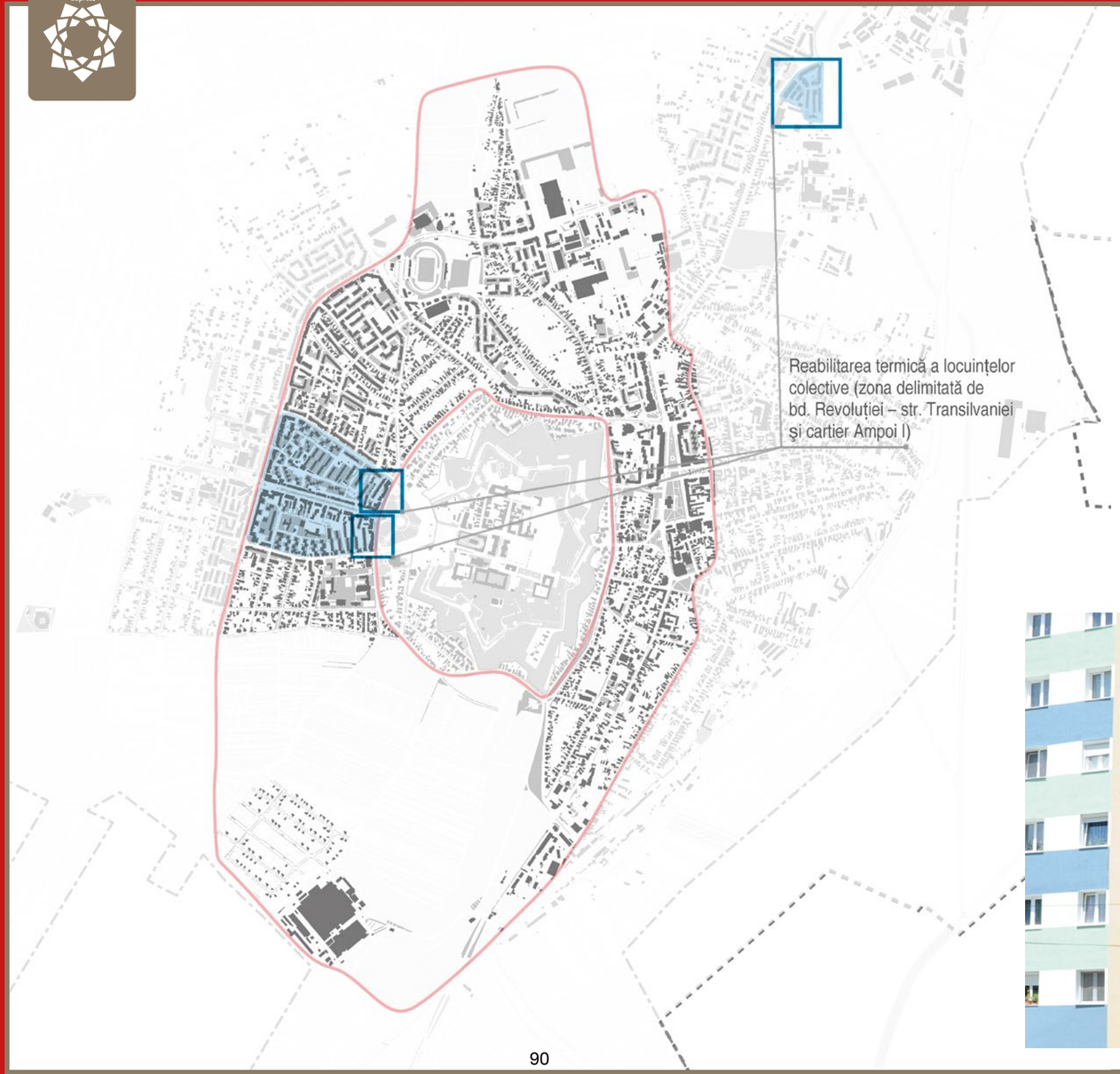

5 Reabilitare termică locuințe colective (zonele Revoluției-Transilvaniei, M-uri Ampoi I).

€ 3.168.168

Proiectul ocupă locul 11 (din 40) în ordonarea după prioritate efectuată de către personalul local și experții externi. Autoritățile locale au întreprins un sondaj separat care a analizat interesul cetățenilor cu privire la un proiect de reabilitare termică, precum și disponibilitatea acestora de a co-finanța astfel de proiecte. Peste 80% dintre cetățeni au indicat faptul că o astfel de izolare termică este benefică, iar peste 50% dintre cei intervievați sunt disponibili să co-finanțeze cel puțin 20% din costurile proiectului.

Proiectul nu va contribui doar la reducerea consumului de energie și a facturilor de curent ale cetățenilor, dar va contribui, de asemenea, la îmbunătățirea calității spațiului urban în Municipiul Alba Iulia, cu accent pe blocurile de apartamente din Teritoriul integrat 2.

Proiectul este eligibil pentru finanțare UE sub Axa prioritară 3 a POR 2014-2020, Măsura nr. 3.1 privind „Sprijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice, și în sectorul locuințelor”.

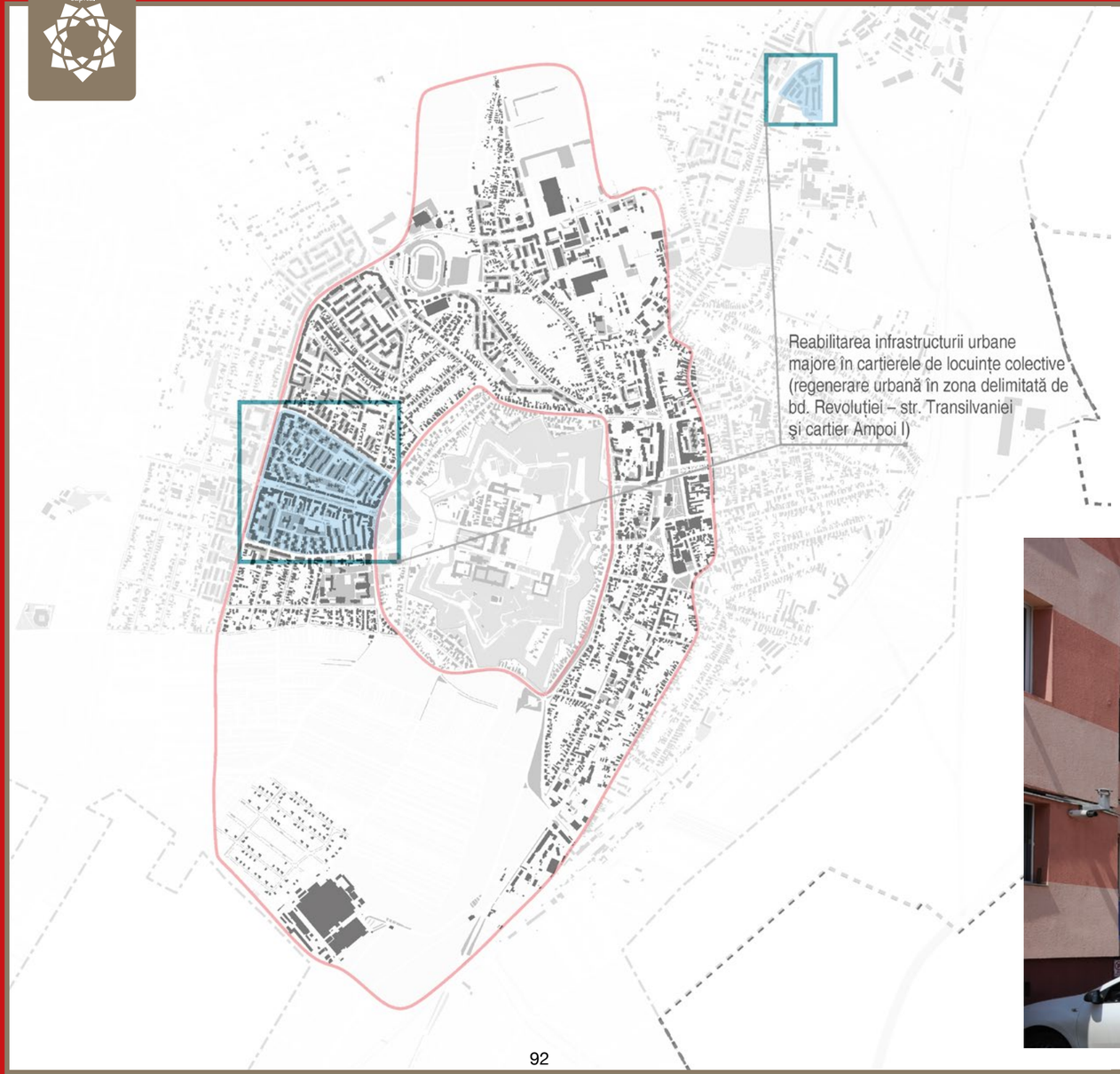

6 Reabilitarea infrastructurii urbane din marile ansambluri de locuințe (regenerare urbană a cartierelor Revoluției-Transilvaniei, M-uri Ampoi I).

€ 9.748.209

Proiectul ocupă locul 2 (din 40) în ordonarea după prioritate efectuată de către personalul local și experți externi și locul 3 (din 11) în lista de prioritizare realizată de cetățenii Albei Iulia.

Proiectul va fi implementat într-o manieră integrată împreună cu proiectul de reabilitare termică al imobilelor de locuințe, cu accent principal pe blocurile de apartamente din Teritoriul integrat 2. Proiectul va contribui la îmbunătățirea vieții cetățenilor și la experiența vizitelor turiștilor.

Este foarte probabil ca proiectul sa fie realizat cu fonduri de la bugetul local.

7 Construire piste de biciclete și modernizare alei pietonale.

€ 8.000.000

Proiectul ocupă locul 5 (din 40) în ordonarea după prioritate efectuată de către personalul local și experți externi și locul 7 (din 11) în lista de prioritizare realizată de cetățenii Albei Iulia.

Proiectul contribuie la îmbunătățirea mobilității și conectivității în oraș prin promovarea măsurilor de transport ecologic. Intervenția contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de sectorul rezidențial, îmbunătățind totodată calitatea vieții. Intervențiile întreprinse în cadrul Teritoriului integrat 2 vor avea prioritate.

Proiectul este eligibil pentru finanțare UE sub Axa Prioritară nr. 4 a POR 2014-2020, Măsura nr 4.1. privind „Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor.”

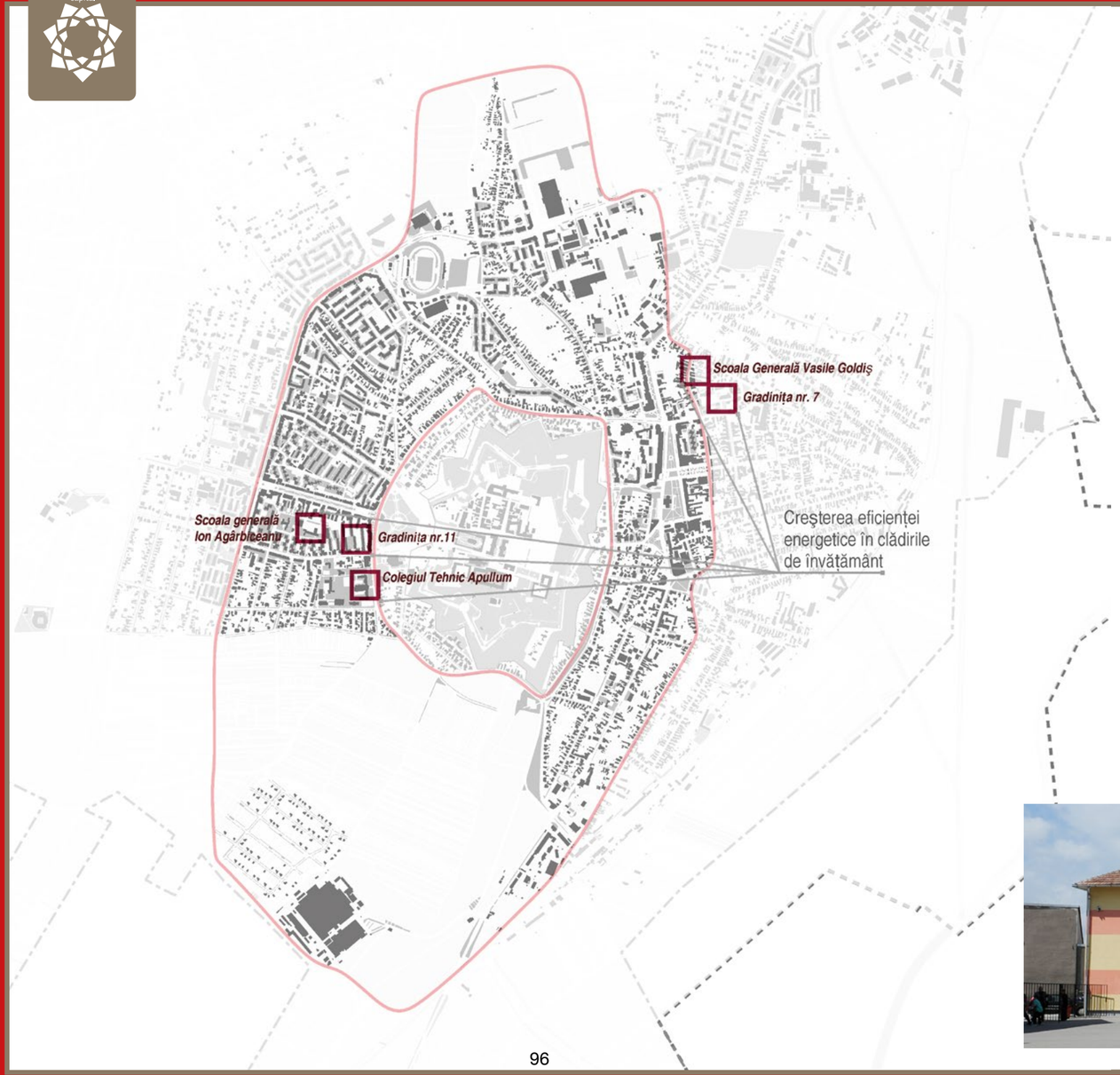

8 Creșterea eficienței energetice a clădirilor de învățământ (Grădinițele nr. 7 și 11, Școala „Vasile Goldiș”, Școala nr. 5 și „Ion Agârbiceanu”, Colegiul Tehnic „Apulum”

€ 2.582.293

Proiectul ocupă locul 1 (din 11) în opțiunile de prioritizare ale cetățenilor pentru 2014-2020 și locul 30 (din 40) în analiza personalului local și al experților externi.

Abordarea integrată a proiectului vine din consistența sa și complementaritatea cu alte investiții locale anterioare în reabilitarea infrastructurii educaționale, dar de asemenea cu alte proiecte prevăzute pentru perioda programatică 2014-2020: reabilitarea termică a clădirilor rezidențiale din perioada comunistă (blocurile de apartamente), promovarea mijloacelor de mobilitate ecologice (piste de bicicletă, zone pietonale, transport public sustenabil) și modernizarea sistemului de iluminat public, toate acestea având ca scop reducerea emisiilor de carbon la nivel municipal.

Proiectul este eligibil pentru finanțare UE sub Axa prioritară 3 a POR 2014-2020, Măsura nr. 3.1 privind „Sprijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice, și în sectorul locuințelor”.

9 Implementarea unui proiect-pilot pentru Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) în cartierul Lumea Nouă.

€ 10.000.000

Proiectul ocupă locul 4 (din 11) în prioritizarea realizată de cetățeni pentru orizontul de timp 2020, respectiv 35 (din 40) în analiza personalului local și al experților externi.

Proiectul este complementar cu alte proiecte care vizează dezvoltarea infrastructurii serviciilor sociale și promovarea incluziunii sociale a diferitelor grupuri vulnerabile (romi, persoane cu dizabilități, șomeri pe termen lung etc.), incluzând extinderea și reabilitarea creșelor, școlilor și grădinițelor din zonele dezavantajate ale orașului. Abordarea teritorială integrată a proiectului consistă în continuarea infrastructurii urbane de bază (drumuri, apă și canalizare, iluminat public) lucrări de extindere efectuate în ultimii ani finanțate din fonduri UE, din fonduri de la Banca Mondială și din bugetul local.

Proiectul este eligibl pentru finanțare UE sub Axa prioritară nr. 4 al POR 2014-2020, Măsura nr. 4.3. privind „Soluții pentru comunități marginalizate”.
Finanțare poate fi obținută și prin PO Capital Uman, Axa prioritară 5.

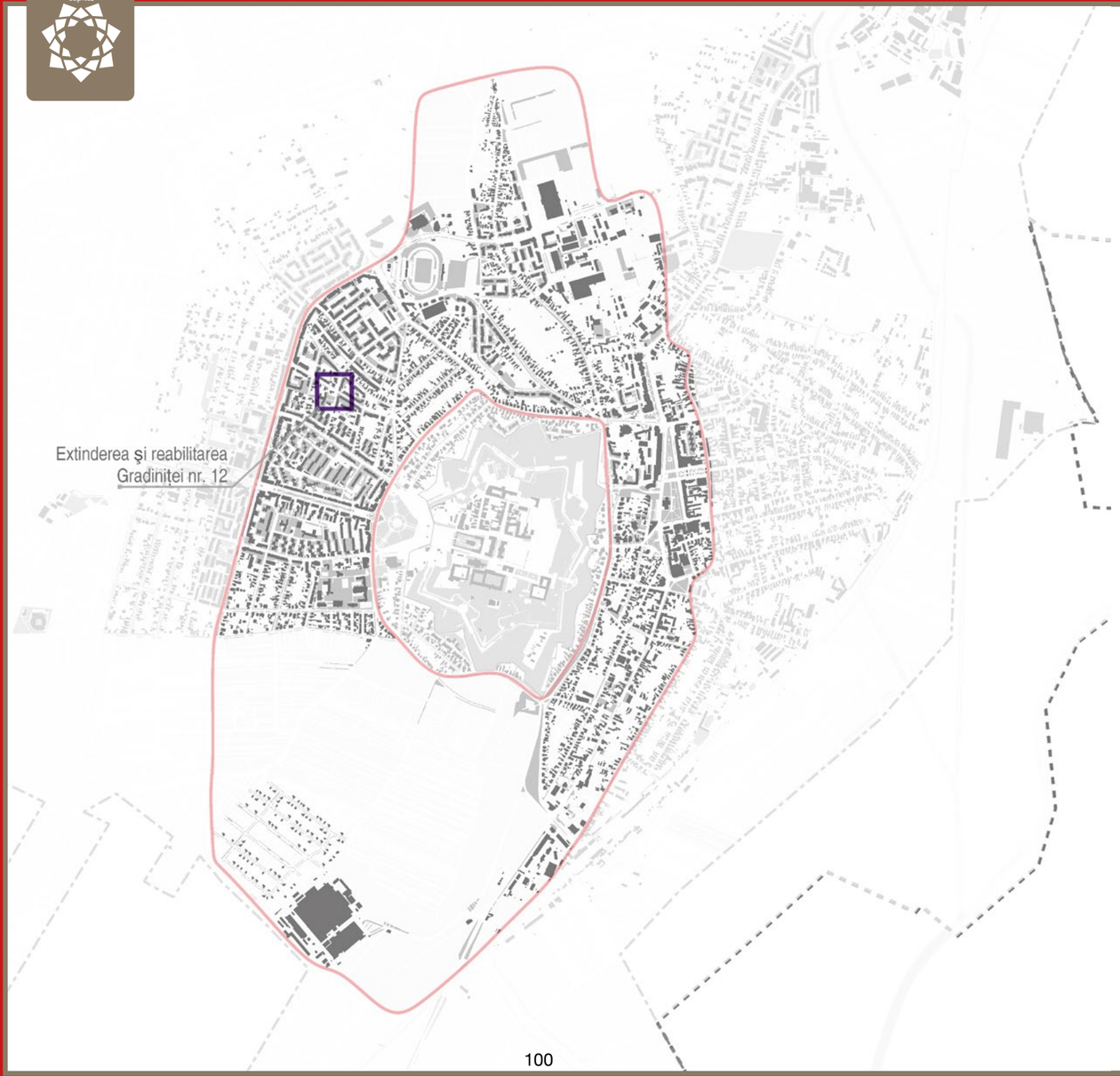

10 Extindere și reabilitare Grădiniță nr. 12.

€ 501.336

Proiectul ocupă locul 1 (din 11) în opțiunile de prioritizare ale cetățenilor pentru 2014-2020 și locul 38 (din 40) în prioritizarea propusă de personalul local și experți externi.

Proiectul este compatibil atât cu intervențiile anterioare care susțin reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale, cât și cu alte proiecte prevăzute în orizontul de timp 2020 și care au același scop, precum reabilitarea termică a grădinițelor, școlilor și liceelor, extinderea și modernizarea unor grădinițe existente sau înființarea unei noi creșe, pentru a asigura acces la servicii de calitate pentru toți cetățenii.

Proiectul este eligibil pentru finanțare UE sub Axa Prioritară nr. 4 a POR 2014-2020, Măsura nr. 4.4. privind „Investiții în educație și în infrastructura educațională”.

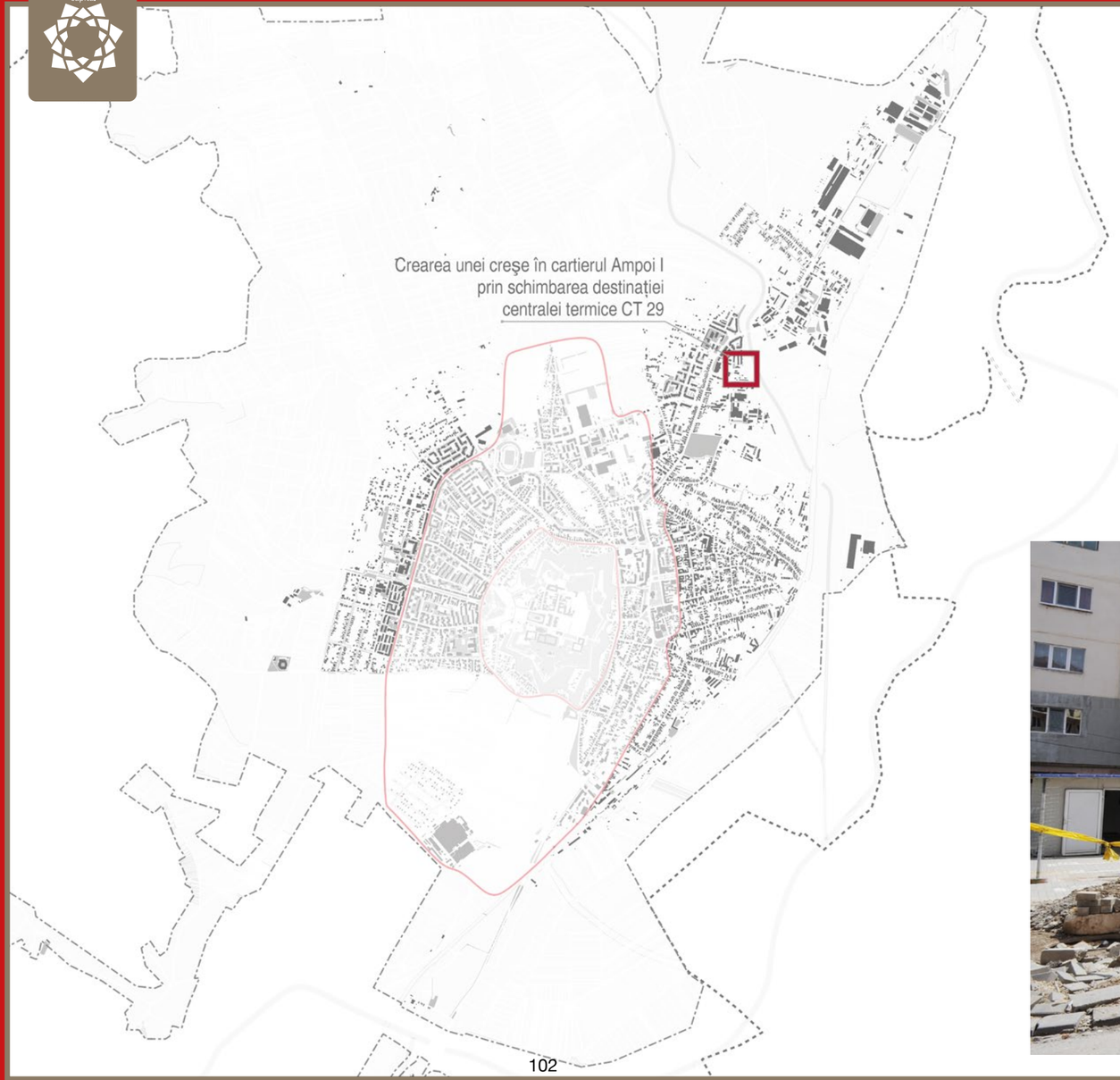

11 Amenajare creșă de cartier Ampoi prin schimb de destinație centrală termică CT 29.

€ 1.059.040

Proiectul ocupă locul 1 (din 11) printre opțiunile de prioritizare ale cetățenilor pentru 2014-2020 și locul 23 (din 40) în prioritizarea propusă de personalul local și experți externi.

Abordarea integrată a proiectului consistă în complementaritatea lui atât cu intervenții anterioare care susțin reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale, dar și cu alte proiecte prevăzute în orizontul de timp 2020 și care au același scop, precum reabilitarea termică a grădinițelor, școlilor și liceelor, sau extinderea și modernizarea unor grădinițe existente. De asemenea, proiectul este în conformitate cu măsurile care vizează promovarea incluziunii sociale a diferitelor grupuri vulnerabile, precum DLRC.

Proiectul este eligibil pentru finanțare UE sub Axa Prioritară nr. 4 a POR 2014-2020, Măsura nr. 4.4. privind „Investiții în educație și în infrastructura educațională”.

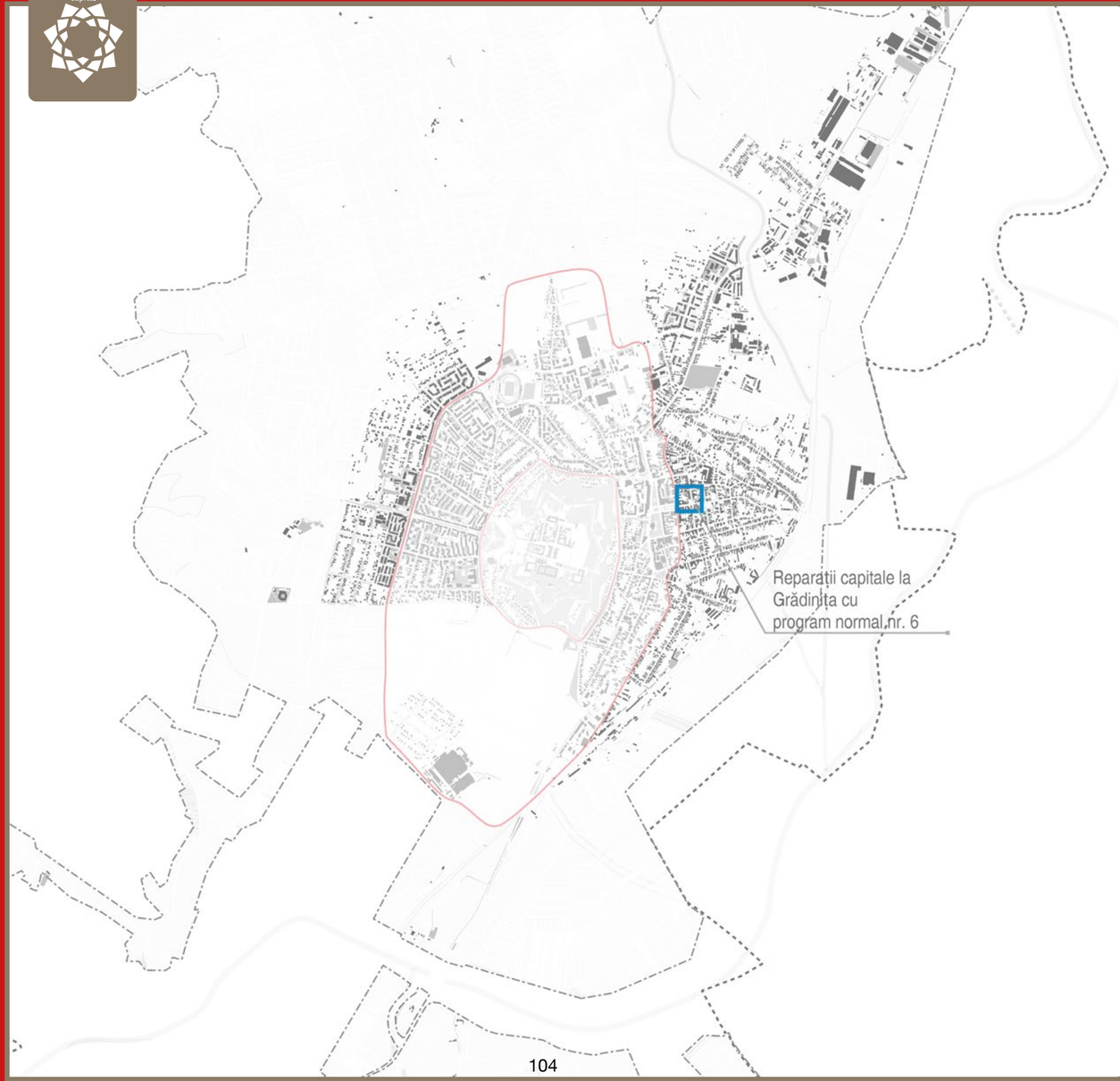

12 Reparație capitală la clădirea Grădiniței cu program normal nr. 6.

€ 562.249

Proiectul ocupă locul 1 (din 11) printre opțiunile de prioritizare ale cetățenilor pentru 2014-2020 și locul 37 (din 40) în lista de prioritizare propusă de personalul local și experți externi.

În ceea ce privește abordarea integrată, proiectul este complementar cu un număr mare de proiecte implementate anterior care vizează reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ (grădinițe, școli și licee) în toate cartierele orașului. Pe de altă parte, propunerea este compatibilă cu alte proiecte similare prevăzute pentru perioada programatică 2014-2020, precum reabilitarea termică a 6 unități de învățământ, extinderea și dezvoltarea a 2 grădinițe, sau înființarea unei creșe noi.

Proiectul este eligibil pentru finanțare UE sub Axa Prioritară nr. 4 a POR 2014-2020, Măsura nr. 4.4. privind „Investiții în educație și în infrastructura educațională”.

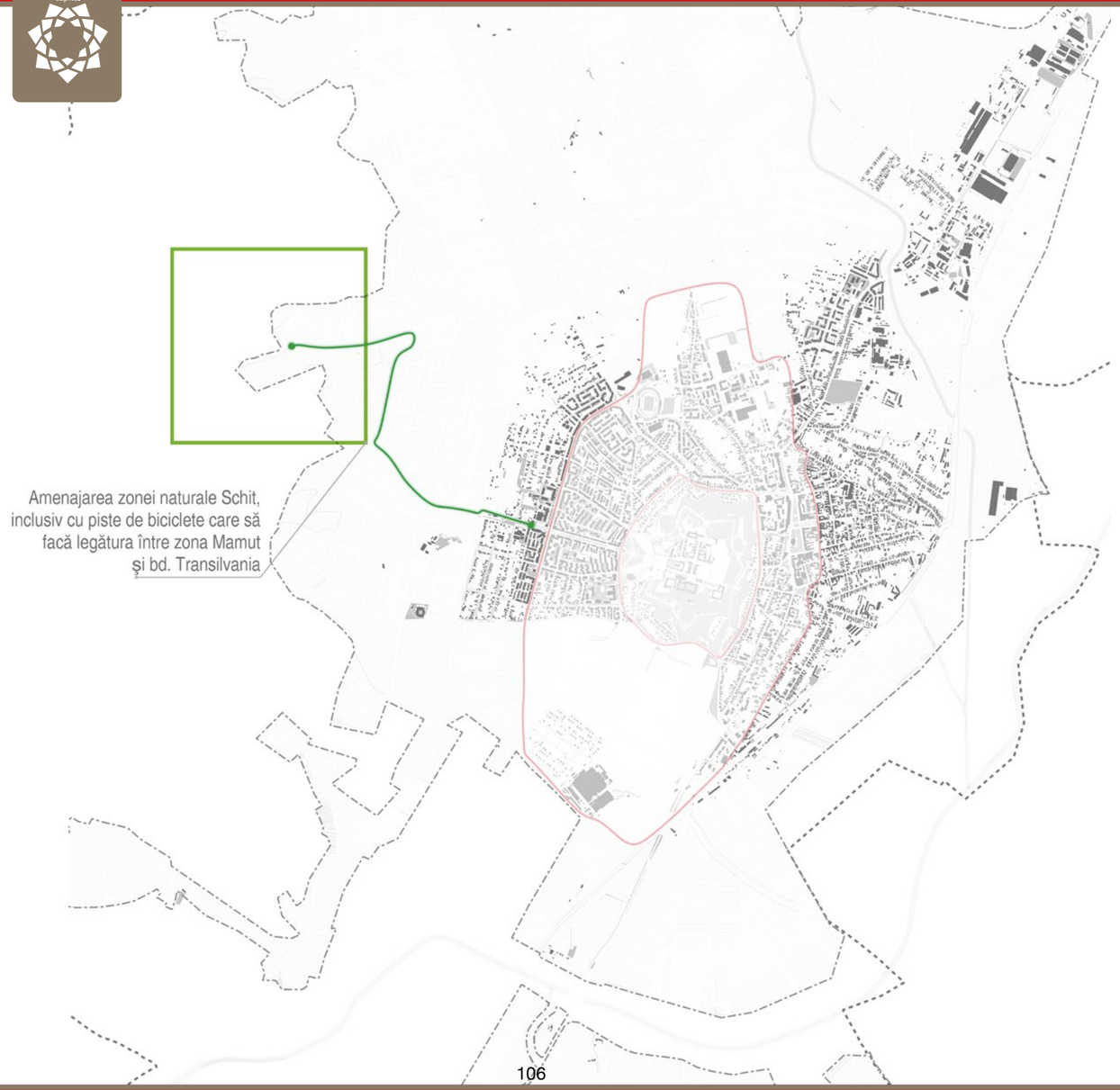

13 Amenajare zonă naturală Schit, inclusiv piste pentru cicloturism de legătură între traseul Mamut și b-dul Transilvaniei.

€ 5.138.699

Proiectul ocupă locul 7 (din 11) în lista de prioritizare realizată de cetățeni pentru perioada programatică 2014-2020 și locul 8 (din 40) în ordonarea după prioritate efectuată de către personalul local și experți externi.

Abordarea integrată a proiectului consistă în complementaritatea sa atât cu intervenții anterioare, cât și intervenții viitoare care vizează reducerea dioxidului de carbon la nivel municipal: reabilitarea termică a clădirilor rezidențiale din perioada comunistă (blocuri de apartamente) și clădiri publice (unități de învățământ), promovarea mijloacelor de mobilitate ecologice (piste de bicicletă, zone pietonale, transport public sustenabil) și modernizarea sistemului de iluminat public.

Proiectul este eligibil pentru finanțare UE sub Axa Prioritară nr. 4 a POR 2014-2020, Măsura nr 4.1. privind „Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor.”

Centralizarea sumelor pentru oraşele reşedinţă de judeţ privind finanţarea proiectelor din fonduri externe nerambursabile în perioada 2009-2012 (lei/locuitor)

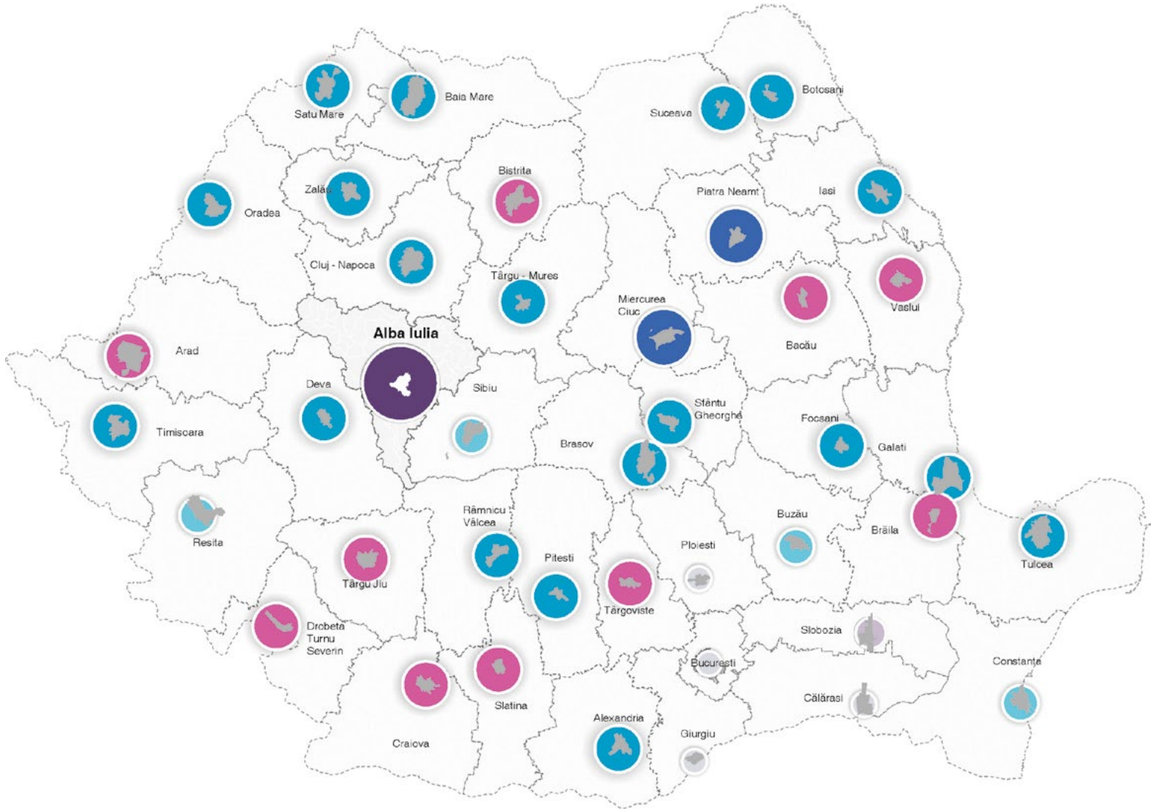

Totalul sumei din fonduri externe nerambursabile contractate în perioada 2009-2012 (lei/locuitor)

- sub 10 lei/locuitor
- între 10 şi 49 lei/locuitor
- între 50 şi 99 lei/locuitor
- între 100 şi 499 lei/locuitor
- între 500 şi 990 lei/locuitor
- între 1000 şi 1500 lei/locuitor
- Alba Iulia - 2708 lei/locuitor

Cadre instituționale pentru derularea proiectelor

Primăria Municipiului Alba Iulia este deja una dintre cele mai eficiente instituții în ceea ce privește absorbția fondurilor UE, având cea mai mare rată de absorbție pe cap de locuitor dintre toate reședințele de județ din Romania. Acest succes poate fi atribuit în mare măsură cadrelor instituționale solide instituite pentru a ajuta la redactarea, ofertarea și gestionarea proiectelor. Totuși, la fel ca în cazul oricărei instituții publice, există întotdeauna loc de mai bine. În cele ce urmează vor fi discutate câteva idei cu privire la modalitățile de îmbunătățire a cadrelor instituționale la nivel local / regional.

Cadrul instituțional pentru Cetatea Alba Carolina

Reabilitarea Cetății cu fonduri UE a reprezentat o realizare salutată atât pe plan intern, cât și pe plan internațional, fiind în mare măsură considerată o poveste de succes în ceea ce privește absorbția fondurilor UE în România. După reabilitarea Cetății, numărul turiștilor care au vizitat acest oraș a crescut de la circa 32.000 în 2007 la peste 400.000 în 2014. În plus, numărul firmelor și organizațiilor care își desfășoară activitatea în Cetate și în jurul Cetății a crescut semnificativ în ultimii ani, însumând peste 1.500 de angajați.

Activităţi economice existente - Cetatea Alba Carolina

(conform PUZ Cetatea Alba Iulia - elaborat 2014)

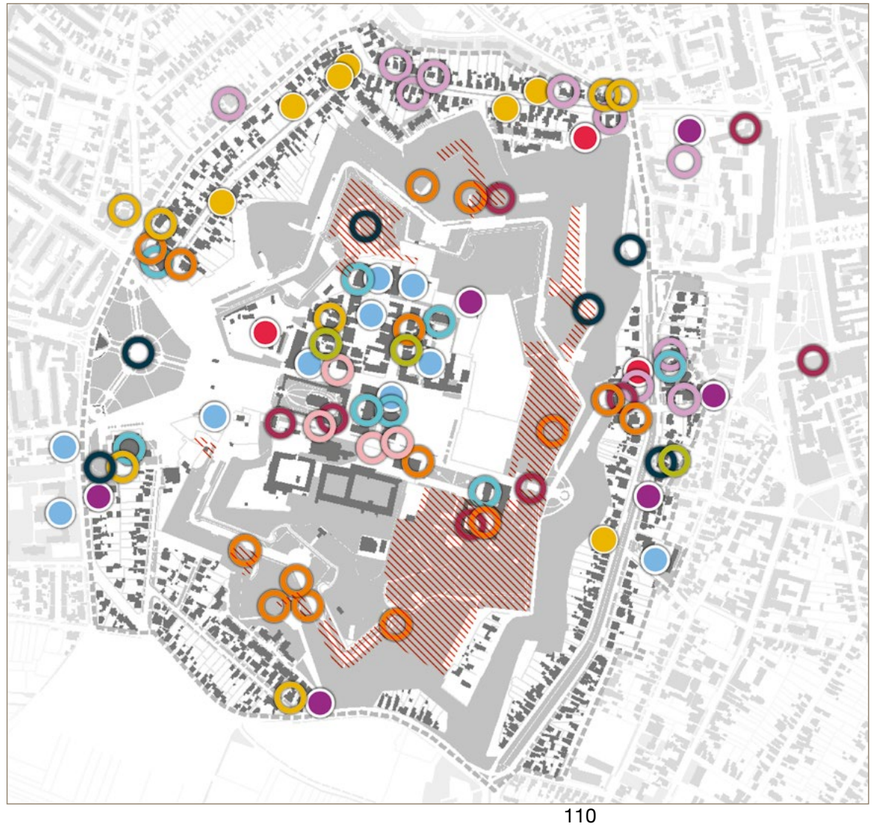

- Turism
- Cultură
- Comerţ nealimentar
- Alimentaţie publică
- Comerţ ambulant
- Servicii diverse pentru populaţie
- Sport / agrement
- Asociaţii / ONG-uri
- Servicii de sănătate
- Servicii de educaţie
- Servicii administrative
- Cabinete particulare *(medicale, avocatură etc)*
- Terenuri destinate concesionării, închirierii, asocierii în particpaţiune, care deţin deja acest statut

**Prelucrare date conform Actualizare Plan Urbanistic Zonal Zona Protejată Cetatea Alba Iulia, SC QUATTRO Design SRL, 2014*

Având în vedere dimensiunile și complexitatea Cetății, patrimoniul cultural substanțial și valoros pe care aceasta îl reprezintă, spațiile rămase spre închiriere, precum și spațiile publice disponibile pentru desfășurarea diferitelor evenimente (concerte, festivaluri, festivități, piese de teatru), este important să se ia în considerare înființarea unei entități care să se ocupe de gestionarea Cetății. În acest sens, pot fi luate în calcul mai multe opțiuni, de la alocarea sarcinilor de gestionare către angajații actuali ai Primăriei Municipiului Alba Iulia, până la creșterea numărului de angajați sau înființarea unei unități separate care să se ocupe de gestionarea Cetății. Această ultimă opțiune – înființarea entității de gestionare a patrimoniului Cetății (GPC) – va fi discutată în detaliu în cele ce urmează. Aceasta trebuie considerată o simplă opțiune și evaluată atent în raport cu celelalte variante disponibile, ținând cont în special de constrângerile legate de resurse (o nouă unitate va necesita fonduri semnificative, care trebuie acoperite de un buget deja restrâns).

Ținând cont de disponibilitatea resurselor necesare, GPC poate fi creată ca unitate independentă cu personalitate juridică, care să funcționeze ca instituție publică de interes local în subordinea Consiliului Local al Municipiului Alba Iulia. GPC va funcționa exclusiv în zona Cetății și în zona tampon definită în cadrul Planului Urbanistic Zonal (PUZ) pentru Cetate.[5]

GPC va administra patrimoniul material și imaterial, clădirile și spațiile publice din domeniul public și privat al municipiului. GPC poate primi dreptul de a achiziționa, construi, renova și întreține spațiile publice și comerciale conform cadrului legal în vigoare. Unitatea va avea un buget special alocat și va funcționa după proceduri interne de management bine definite. Toate activitățile întreprinse de unitate vor fi coordonate cu cele ale altor departamente / unități din cadrul Primăriei, putând fi realizate de o serie de servicii cu personal specializat conform organigramei de mai jos:

Organigrama GPC

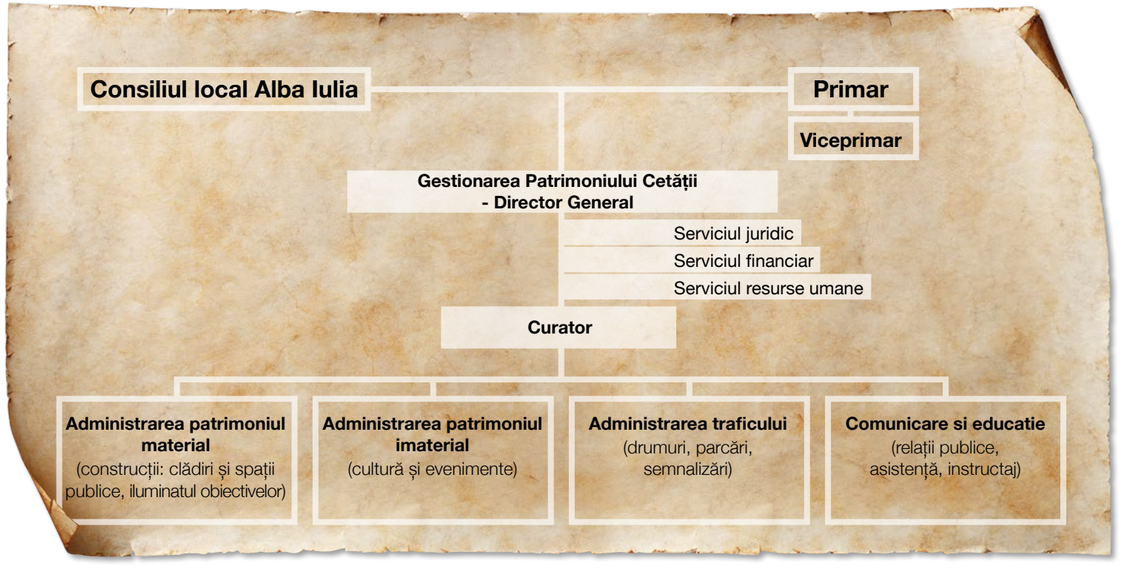

[5] O prezentare detaliată poate fi găsită în documentul: 2003. Ministerul Transportului, Construcțiilor și Turismului. Metodologia referitoare la operațiunile de reabilitare a zonelor construite protejate (studiu IHS România - iulie 2003)

GPC ar putea utiliza o serie de instrumente de management dezvoltate de administrația publică centrală în urmă cu câțiva ani[6]:

1. Un sistem pentru înregistrarea proprietăților conform funcțiilor urbane:

Sistemul organizează proprietățile conform funcțiilor urbane, cum ar fi domeniu public (străzi și piețe pietonale), servicii publice de interes general, spații culturale și lăcașuri de cult, clădiri administrative, spații rezidențiale și spații comerciale. Sistemul înregistrează costurile și veniturile anuale totale pentru fiecare tip de proprietate alături de rata de neocupare.

2. Documentația proprietății:

Documentația conține informații referitoare la dreptul de proprietate, detalii tehnice cantitative și calitative privind proprietatea, cum ar fi planul de zonare, planurile de infrastructură urbană, planurile topografice și de fațadă ale proprietății, suprafețe și volume, consum de energie per locatar și m^2, informații legate de locatar și contractul de închiriere.

3. Dosarul proprietății:

Dosarul descrie starea proprietății pentru o mai bună monitorizare a activităților și resurselor necesare pentru utilizare, întreținere și reparare / reabilitare.

4. Planul de marketing:

Planul include o analiză de piață, cererea și oferta de spații din Cetate și zona înconjurătoare. Planul oferă recomandări privind caracteristicile noilor funcții urbane de pe piață în conformitate cu starea Cetății și prezintă veniturile estimate în concordanță cu politica municipală de închiriere existentă și prețul pieței.

5. Planul de comunicare și educație:

Planul are rolul de: (1) a promova valoarea Cetății și activitățile organizate anual; (2) a stârni interesul și implicarea comunității în activitățile organizate; (3) a realiza programe de instruire pentru tineri și adulți în domeniul patrimoniului cultural și artei și meșteșugurilor legate de patrimoniu.

[6] O prezentare detaliată poate fi găsită în documentul: 2003, Ministerul Transportului, Construcțiilor și Turismului, Metodologia referitoare la operațiunile de reabilitare a zonelor construite protejate (studiu IHS România - iulie 2003)

Regimul juridic al proprietăţilor - Cetatea Alba Carolina

(conform PUZ Cetatea Alba Iulia - elaborat 2014)

Domeniul public de interes naţional

Domeniul public de interes local

Terenuri destinate concesiunii, închirierii sau asocierii în participaţie sau care au deja acest statut

Domeniul public de interes judeţean

Proprietate privată

*Prelucrare date conform Actualizare Plan Urbanistic Zonal Zona Protejată Cetatea Alba Iulia, SC QUATTRO Design SRL, 2014

Cadrul instituțional la nivel municipal

Primăria Municipiului Alba Iulia se numără deja printre cele mai eficiente municipalități din România. Alba Iulia se află la o distanță mare față de alte reședințe de județ în ceea ce privește absorbția fondurilor UE pe cap de locuitor: a absorbit de peste două ori mai multe fonduri UE pe cap de locuitor decât următoarea reședință de județ din acest clasament și de peste cinci ori față de polii de creștere ai României. Rata mare de absorbție a fondurilor UE de către municipalitatea Alba Iulia se datorează în mare măsură cadrului instituțional instituit pentru o mai bună gestionare a proiectelor de investiții.

Deosebit de important în acest sens este rolul Direcției Programe din cadrul Primăriei Municipiului Alba Iulia. Unitatea a fost înființată în 2004 ca direcție de servicii cu personal contractual, majoritatea provenind din ONG-uri. Principala misiune a unității este de a redacta, coordona și monitoriza proiectele (cu fonduri UE și de la bugetul local) desfășurate de Primăria Municipiului Alba Iulia. În prezent, unitatea are circa 20 de manageri de proiect. Având în vedere faptul că personalul este angajat pe bază de contract (adică nu sunt funcționari publici), aceștia își pot suplimenta salariul de bază din alte proiecte în care sunt implicați (de exemplu, un manager de proiect poate avea și rol de consultant pentru o altă entitate publică sau privată). Acest lucru permite personalului unității să câștige suficient de mult pentru a rămâne motivați, fluctuația de personal fiind deosebit de mică în comparație cu unitățile cu funcționari publici. De asemenea, unitatea are o autonomie relativă care îi permite personalului să inoveze permanent. Rezultatele pot fi cuantificate foarte simplu în numărul de granturi UE atrase de oraș.

În forma actuală, Direcția Programe s-a dovedit extrem de eficientă în ceea ce privește dezvoltarea la nivel local, iar ceea ce funcționează bine nu ar trebui schimbat. În plus, alte autorități locale din România ar putea lua ca exemplu Alba Iulia. Totuși, este bine ca unitatea să realizeze auto-evaluări și verificări funcționale la intervale regulate pentru a identifica aspectele care pot fi îmbunătățite. Printre funcțiile majore care pot fi luate în considerare ținând cont de complexitatea proiectelor finanțate cu fonduri UE se numără:

- Achiziții publice: Direcția Programe poate lua în considerare angajarea unui specialist în achiziții publice care să ajute la redactarea documentației de achiziție și care să-i țină la curent pe ceilalți membri ai echipei în legătură cu cele mai recente modificări ale legislației din domeniul achizițiilor publice;
- Inginerie: ar fi utilă angajarea a 1-2 ingineri (specializați în construcții civile și infrastructură publică) care să ajute echipa la redactarea corectă a documentelor, a termenilor de referință și a contractelor de licitație;
- Urbanism: este esențială prezența unui expert cu o imagine de ansamblu asupra modului în care proiectele individuale de investiții publice și private contribuie la crearea unui oraș durabil, în care se poate trăi în condiții decente, și care să ajute la elaborarea termenilor de referință pentru proiectele de dezvoltare și reabilitare urbană;
- Juridic: un expert juridic este deosebit de important pentru redactarea documentelor și a contractelor de licitație și poate ajuta la reducerea întârzierilor cauzate de procedurile de licitație (de exemplu, contestarea deciziilor de către ofertanții perdanți);
- Financiar: Direcția Programe dispune deja de specialiști în domeniul financiar, însă aceștia trebuie să participe la sesiuni de instruire continuă pentru a fi permanent la curent cu procedurile financiare utilizate pentru gestionarea fondurilor UE, precum și a altor surse de finanțare.

Cadrul instituțional la nivel de zonă urbană funcțională

În zonele cu o dinamică urbană care depășește limitele administrative, este importantă stabilirea unor cadre instituționale care să funcționeze la nivel periurban / metropolitan. Analizând tendințele de deplasare tip navetă din județul Alba Iulia, devine evident faptul că Alba Iulia și Sebeș alcătuiesc un sistem urban care atrage navetiști din tot județul. Conform unei metodologii dezvoltate de OCDE, o zonă urbană funcțională este o regiune limitrofă (fără enclave sau exclave) formată din mai multe localități, în care cel puțin 15% din forța de muncă dintr-o anumită localitate face naveta către o altă localitate (de obicei, cea centrală).

Navetism la nivelul Ariei Urbane Funcţionale: procent de navetişti şi balanţa navetismului

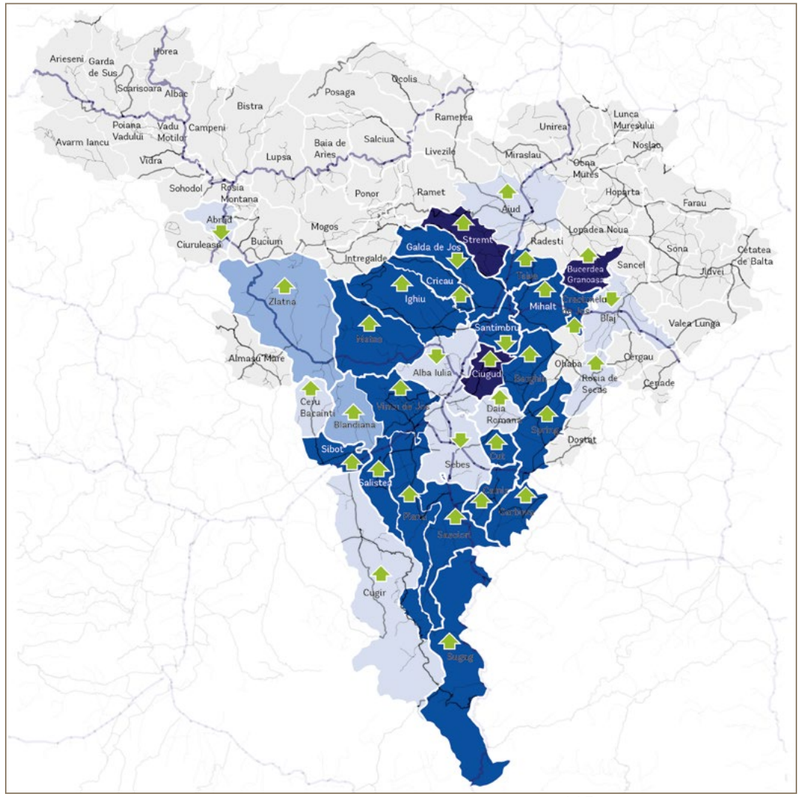

drum european
drum naţional

drum judeţean

drum comunal

Procentul populaţiei ocupate care face naveta:

mai puţin de 15%

între 15,1% şi 30%

între 30,1% şi 50%

peste 50%

Commuting balance:

balanţă pozitivă

balanţă negativă

În ceea ce privește zona individuală de navetă din Alba Iulia, devine evident faptul că municipiul atrage în primul rând navetiști din localitățile situate în nordul, estul și vestul orașului. Peste 10.000 de persoane se deplasează zilnic în Alba Iulia către locul de muncă, adăugându-se celor aproximativ 30.000 de rezidenți care își desfășoară activitatea în oraș. În schimb, circa 3.000 de persoane fac naveta din Alba Iulia către alte localități – în principal Sebeș, Galda de Jos, București, Vințu de Jos și Cluj-Napoca.

Situaţia navetismului către şi din municipiul Alba Iulia

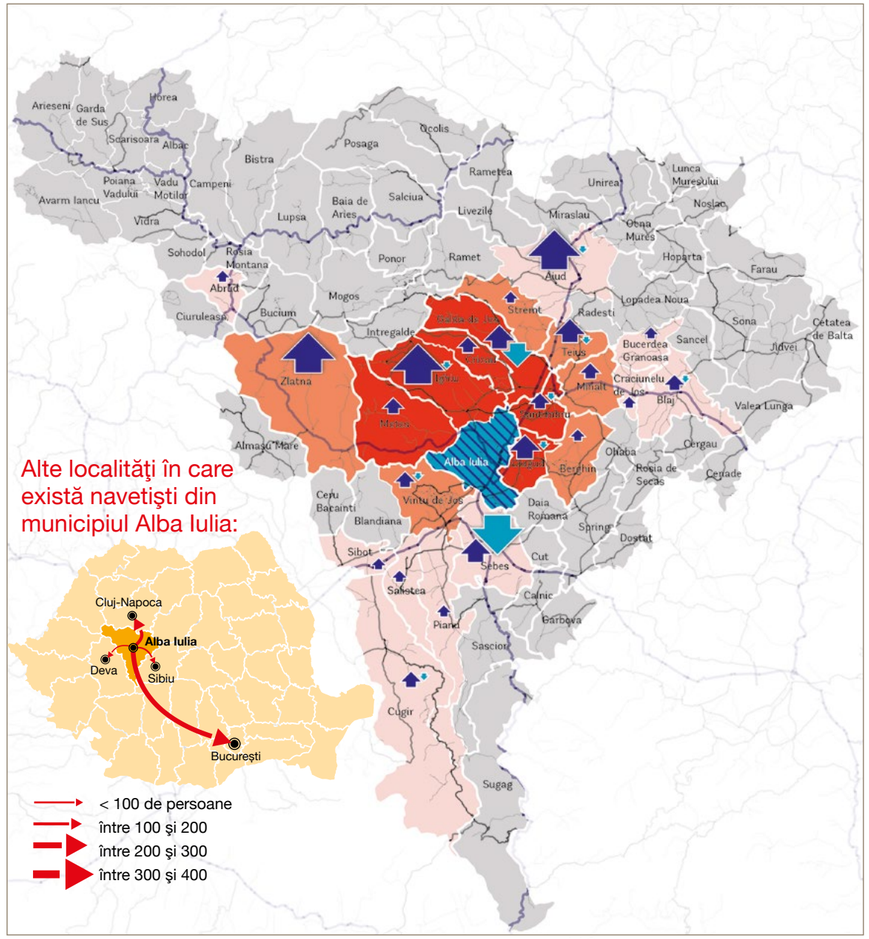

drum european
drum naţional
drum judeţean
drum comunal

Procentul populaţiei ocupate care face naveta:

- mai puţin de 15%
- între 15,1% si 30%
- între 30,1% si 50%
- Alba Iulia - centru de navetism

Numărul rezidenţilor ce fac naveta către Alba Iulia:

- mai puţin de 250 de persoane
- între 251 - 500 de persoane
- între 501 - 750 de persoan
- între 751 - 1000 de persoane

Numărul rezidenţilor ce fac naveta din Alba Iulia:

- mai puţin de 250 de persoane
- între 251 - 500 de persoane
- între 501 - 750 de persoan
- între 751 - 1000 de persoane

Cel mai simplu vehicul instituțional pentru gestionare dincolo de limitele administrative sunt asociațiile intercomunitare de dezvoltare. În acest sens, a fost creată o astfel de asociație [AIDA – Asociația Intercomunitară de Dezvoltare Alba Iulia), care include 11 unități administrativ-teritoriale (UAT) individuale (Alba Iulia, Sebeș, Teiuș (zone urbane) și Ighiu, Cricău, Galda de Jos, Sântimbru, Ciugud, Berghin, Meteș, Vințu de Jos (zone rurale)], cu o populație totală de aproximativ 106.000 locuitori și o suprafață de peste 900 km2.

Asociația Intercomunitară de Dezvoltare Alba Iulia - AIDA

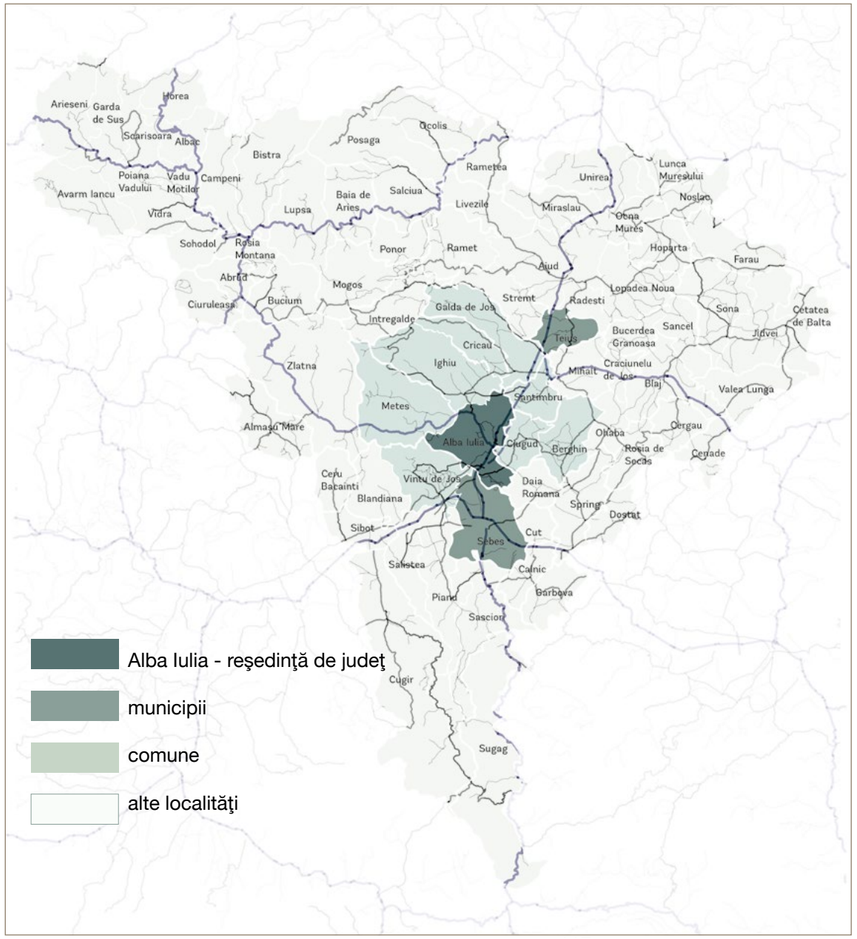

La fel ca majoritatea asociațiilor de dezvoltare intercomunitare (ADI) din România, puterea AIDA de a realiza proiecte la nivel metropolitan este destul de limitată și depinde de bugetul alocat de către fiecare UAT în parte. Având în vedere bugetele restrânse și faptul că majoritatea administrațiilor preferă să utilizeze aceste bugete pentru propriile proiecte, ADI-urile nu sunt prea eficiente per ansamblu.

Totuși, în cazul AIDA, un prim succes a fost obținut prin punerea la punct a unei rețele metropolitane de transport, care deservește din 2012 Municipiul Alba Iulia și comunele Sântimbru și Ciugud. Având în vedere faptul că, în prezent, se lucrează la introducerea unor modificări legislative care vor simplifica înființarea unor rețele metropolitane de transport public (în prezent, liniile de transport între două localități sunt oferite de către consiliile județene companiilor de transport private sau publice), există speranța că rețeaua de transport public va fi extinsă și va include întreaga regiune AIDA.

Pe lângă gestionarea rețelei de transport public și rolul de planificator pe care îl deține în prezent, AIDA și-ar mai putea asuma o serie de responsabilități majore suplimentare:

- Amenajarea teritoriului și urbanism: este esențială nu doar elaborarea unei strategii de dezvoltare a zonei (o astfel de strategie este deja disponibilă), ci și asumarea responsabilității pentru elaborarea Planului de amenajare a teritoriului metropolitan.
- Redactarea proiectelor: personalul AIDA poate include specialiști care să se ocupe de elaborarea și realizarea proiectelor la nivel metropolitan.
- Activități de lobby pentru investiții în infrastructură: AIDA poate beneficia de personal care să întreprindă activități de lobby pe lângă autoritățile regionale și naționale în vederea atragerii investițiilor în infrastructură necesare în zona metropolitană. De exemplu, Consiliul Județean Alba (membru formal al AIDA) poate fi convins să ajute la reabilitarea / modernizarea rețelei de drumuri județene care deservește regiunea AIDA, pentru a permite o deplasare mai simplă și fără probleme înspre această zonă.
- Promovarea regiunii în rândul investitorilor din țară și din străinătate: ținând cont de tendințele de deplasare tip navetă din regiune, este importantă promovarea mai degrabă a întregii regiuni, și nu a localităților individuale. Acest lucru presupune mai multe avantaje pentru toate localitățile care fac parte din AIDA. O mică localitate rurală va atrage mai mulți investitori atunci când este prezentată ca parte a unei regiuni integrate cu peste 100.000 de locuitori. La fel, pentru zonele urbane mai mari, precum Alba Iulia și Sebeș, unde terenurile disponibile pentru investiții sunt limitate, investitorii pot fi atrași mai ușor atunci când li se prezintă opțiunile disponibile pentru toată AIDA.

Promovarea regiunii AIDA în rândul posibililor investitori este extrem de importantă, ținând cont de faptul că o regiune nu-și poate susține creșterea pe termen lung dacă nu reușește să creeze, în același timp, oportunități pentru oameni. Consiliul Județean Alba a creat deja o unitate care să se ocupe de promovarea județului în rândul investitorilor. A fost dezvoltată și o platformă (Business Info Point - http://investalba.ro/4business/), care furnizează potențialilor investitori informații ușor de înțeles despre județ și oportunitățile de investiții existente. Totuși, AIDA ar putea dispune de personal care să se ocupe proactiv de atragerea investitorilor (de exemplu, participarea la târguri, întâlniri directe cu companii private, prezentări în cadrul unor conferințe).

În prezent, AIDA este cea mai atrăgătoare regiune din județul Alba din punct de vedere al oportunităților de afaceri. Terenurile disponibile pentru investiții cu impact economic semnificativ sunt, în general, private. Infrastructura utilităților este bună, majoritatea orașelor și comunelor au acces la serviciile de aprovizionare cu apă, canalizare și energie (electricitate și gaze naturale).

Oraș/comună	dimensiune teren (ha)			infrastructură
	mare	medie	mică	
Alba Iulia	un teren de 14,9 ha	două terenuri de 2 ha un teren de 1 ha	două terenuri de 0,5 ha	toate utilitățile
Sebeș	un teren de 2,3 ha	-	-	toate utilitățile, fără canalizare
Metes	un teren de 12 ha	-	trei terenuri de 0,275 ha, 0,7 ha și 0,9 ha	apă și electricitate
Vințu de Jos	un teren de 27 ha	-	-	fără infrastructură

Zonificare propusă prin Planul Urbanistic General - zone principale de activităţi

(conform PUG Alba Iulia - elaborat 2012)

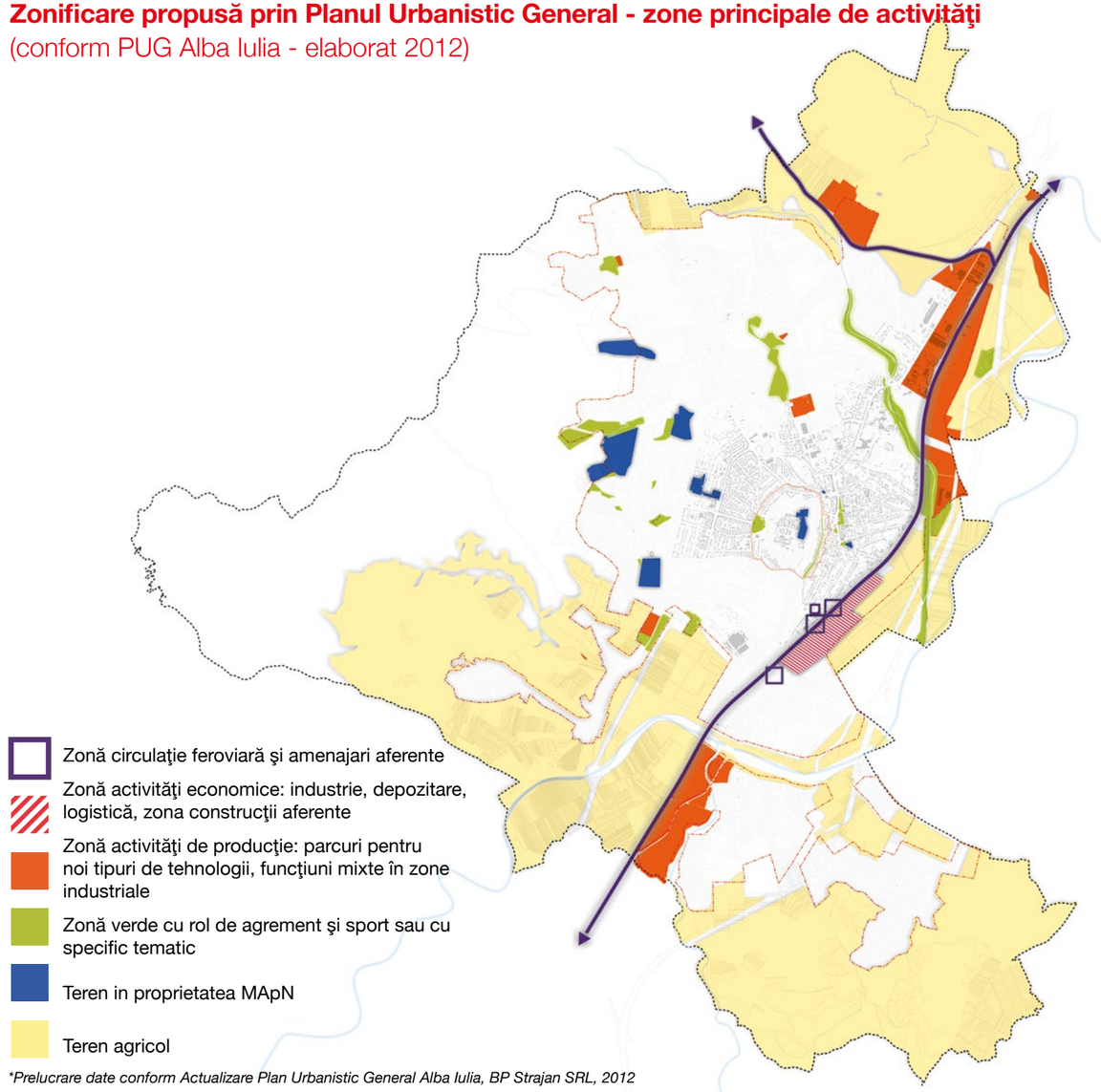

**Prelucrare date conform Actualizare Plan Urbanistic General Alba Iulia, BP Strajan SRL, 2012*

Anexa 1 include o prezentare mai amănunțită a avantajelor competitive și a potențialului de inovare ale orașului Alba Iulia, care poate ajuta la o orientare mai eficientă a potențialilor investitori. Cifrele de mai jos indică performanța principalelor sectoare economice din Alba Iulia, AIDA și județul Alba, în perioada 2009 - 2013. „Câștigătorii" sunt sectoarele care au înregistrat o creștere a numărului de angajați atât la nivel național, cât și local, și o creștere mai rapidă la nivel local. „Câștigătorii discutabili" sunt sectoarele care au înregistrat o scădere a numărului de angajați la nivel național și o creștere la nivel local. „Perdanții" sunt sectoarele care au înregistrat o scădere a numărului de angajați atât la nivel național, cât și local. „Marii perdanți" sunt sectoarele care au înregistrat o creștere a numărului de angajați la nivel național și o scădere la nivel local.

Performanța principalelor sectoare economice în Alba Iulia în perioada 2009 - 2013

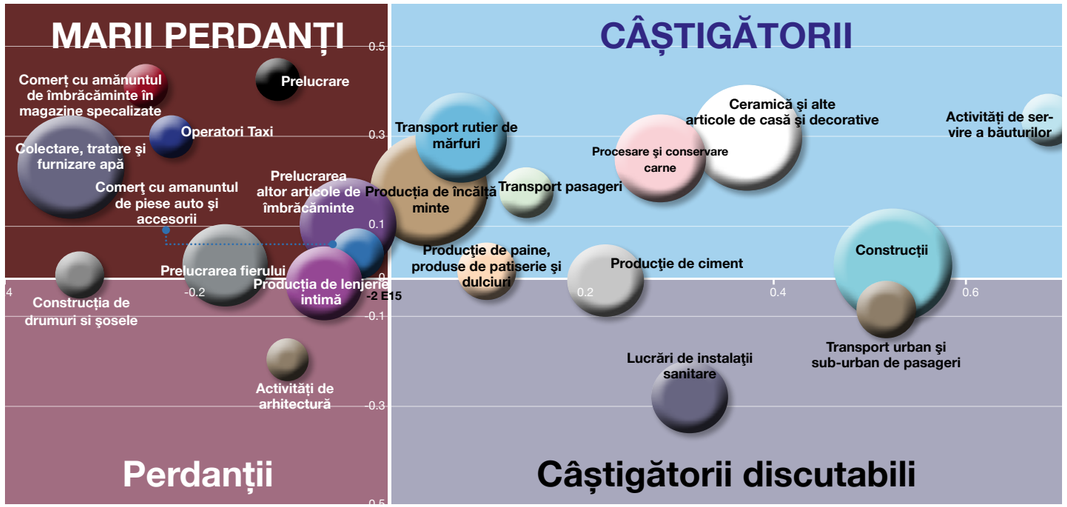

Performanța principalelor sectoare economice în regiunea AIDA în perioada 2009 - 2013

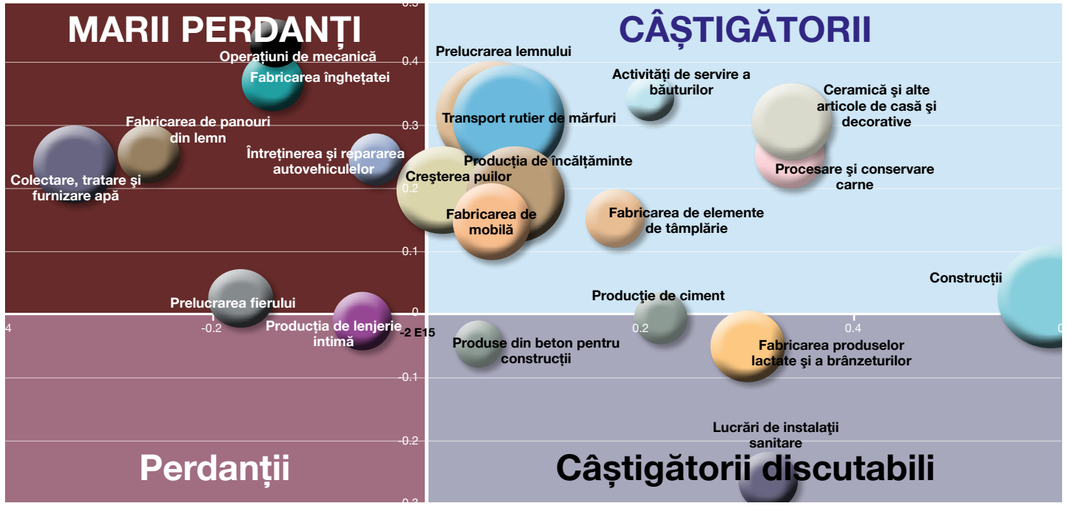

Performanța principalelor sectoare economice în județul Alba în perioada 2009 - 2013

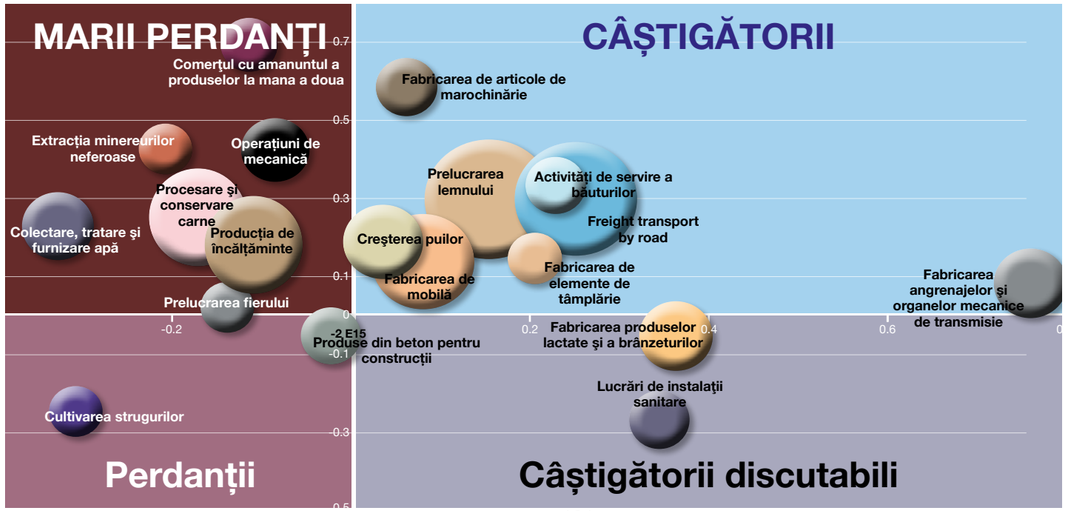

ANEXA 1:

Analiza avantajelor competitive și a potențialului de inovare ale orașului Alba Iulia

Prezentare de ansamblu a economiei locale

Scopul acestei anexe este de a asigura investiții eficiente în infrastructură și servicii de susținere a afacerilor și în activități de cercetare și dezvoltare, pentru a spori competitivitatea orașului Alba Iulia. Obiectivul este acela de a trece de la un model economic bazat pe factorii de producție la unul diferit, bazat pe inovație, tehnologii moderne și parteneriate durabile între firme, universități și furnizorii de programe de cercetare și dezvoltare. Noile modele trebuie să pună accentul pe avantajele competitive ale economiei locale, mai exact pe acele sectoare sau clustere economice care aduc un plus de valoare, care au un potențial mare de export și de inițiere a altor activități.

Analiza teritorială a evoluției PIB-ului indică faptul că economia județului Alba era mai dezvoltată în 2011 față de 2000, cu o creștere a PIB pe cap de locuitor (putere standard de cumpărare) de 368%, cea mai mare din Regiunea Centru (NUTS 2). În prezent, Alba contribuie cu 1,7% la PIB-ul național și cu 15,2% la cel regional. Se constată, de asemenea, o tendință de convergență referitoare la valorile medii la nivel național și regional. În 2000, valoarea PIB-ului pe cap de locuitor în Alba era de numai 89% din media națională și de 84% din cea regională, în timp ce în 2011, aceasta era de 95%, respectiv 101%. Totuși, economia județului a fost afectată de criza globală începând cu anul 2008 și

PIB în prețuri curente la nivel NUTS 3

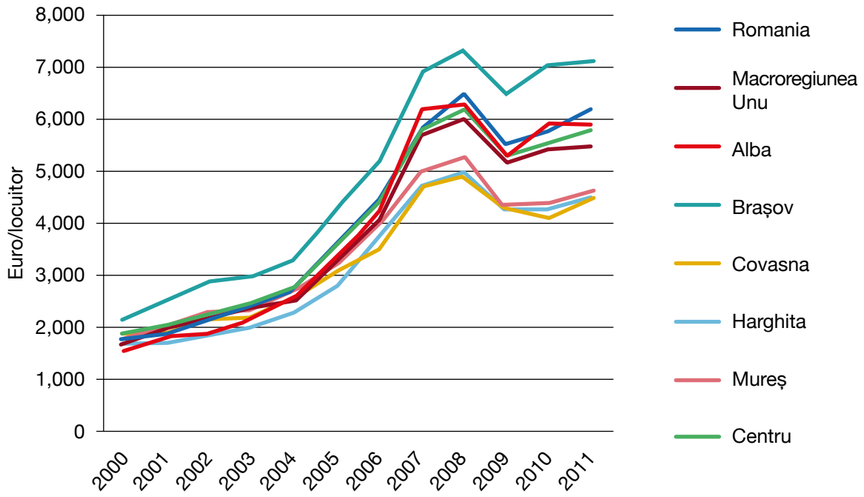

Sursa datelor: EUROSTAT, 2014

și-a revenit complet abia la sfârșitul lui 2011. Viitoarele date statistice vor arăta probabil că procesul de revenire a economiei s-a încheiat abia în 2013. Pe de altă parte, Alba este în continuare una dintre cele mai sărace regiuni NUTS 3 din Europa, cu doar 23,5% din PIB-ul pe cap de locuitor (putere standard de cumpărare) al celor 28 de state membre UE în 2011

Din punct de vedere al antreprenoriatului (număr de firme active / 1.000 de locuitori), Alba Iulia înregistrează valori similare cu alte reședințe de județ din centrul și vestul României. Totuși, performanțele orașului în acest sens sunt încă mult mai mici în comparație cu București și Cluj-Napoca, ambele cu un mediu de afaceri foarte dinamic. În prezent, în Alba Iulia funcționează 44% din numărul total al firmelor din județul Alba, 6% din cele care activează în regiunea Centru și mai puțin de 1% din totalul firmelor înregistrate în România. Numărul total al firmelor a scăzut cu 11% după 2008 ca o consecință directă a crizei economice și financiare globale, care a dus la falimentul a sute de întreprinderi locale.

Firme active/1000 locuitori

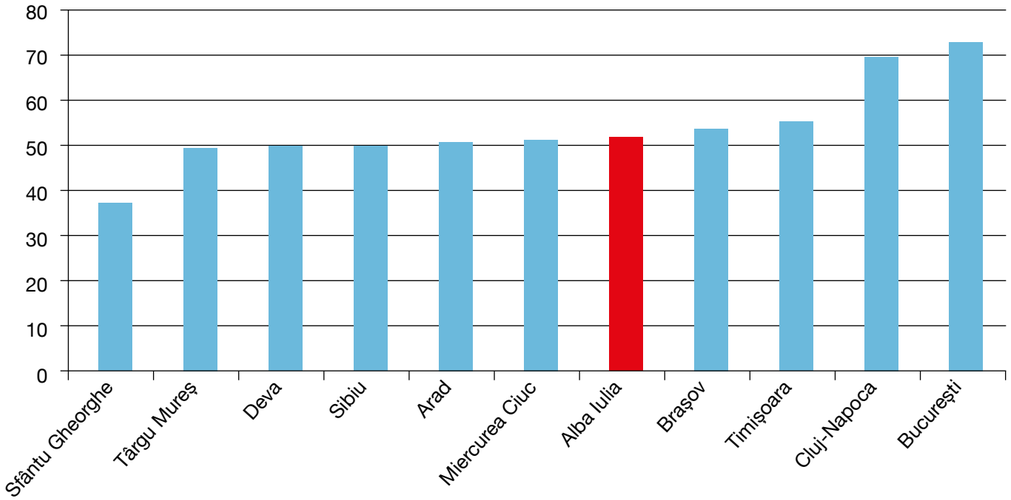

Sursa datelor: Baza de date Borg Design

Printre cele aproape 2.800 de firme cu sediul în Alba Iulia care au trimis situațiile financiare pentru anul 2013, 99,7% sunt întreprinderi mici și mijlocii, acest sector constituind motorul economiei locale. Totuși, trebuie să remarcăm faptul că 39,9% din totalul firmelor nu au raportat angajați și 17,2% nu au raportat venituri pentru anul fiscal anterior, ceea ce înseamnă că economia locală se bazează de fapt pe maxim 1.500 de firme cu angajați și venituri de cel puțin 25.000 de euro / an. În comparație cu 2011, numărul micro-întreprinderilor a scăzut cu 12,3%, indicând faptul că aceste întreprinderi mici, în general afaceri de familie, sunt cele mai vulnerabile la diversele cicluri economice. Pe de altă parte, întreprinderile mijlocii și mari, în special cele cu capital străin, s-au dovedit a fi mai stabile, reușind, în general, să-și revină după criză.

Număr de angajați (tip de întreprindere) / Nivel teritorial	Alba Iulia	Județul Alba	Regiunea centrală	Romania
	% din totalul întreprinderilor active			
0-9 (micro)	90.7	85.8	85.9	87.1
10-49 (mici)	8.1	11.7	11.5	10.6
50-249 (medii)	0.9	2	2.2	1.9
peste 250 (mari)	0.3	0.5	0.4	0.4

Sursa datelor: Bazele de date Borg Design și Tempo Online

În ultimele două decenii, economia locală a trecut printr-un proces de restructurare și reorientare a pieței. Industria a jucat un rol central înainte de 1989, când peste 50% din populația activă era concentrată în acest sector. În prezent, mediul de afaceri al orașului este dominat de sectorul terțiar, cu o cotă de 75,6% din numărul total al firmelor, tipică pentru o economie urbană și mai mare decât media județeană și regională. Totuși, după 2008 se observă o scădere cu 16,3% până la 24,7% a numărului de firme industriale, de construcții și de vânzări cu amănuntul, toate cele trei sectoare fiind printre cele mai afectate de cererea tot mai mică de pe piața internă și externă cauzată de criza globală, alături de o creștere a numărului de firme care activează în agricultură și HORECA (hoteluri, restaurante, catering), ambele sectoare în plină ascensiune la nivel local.

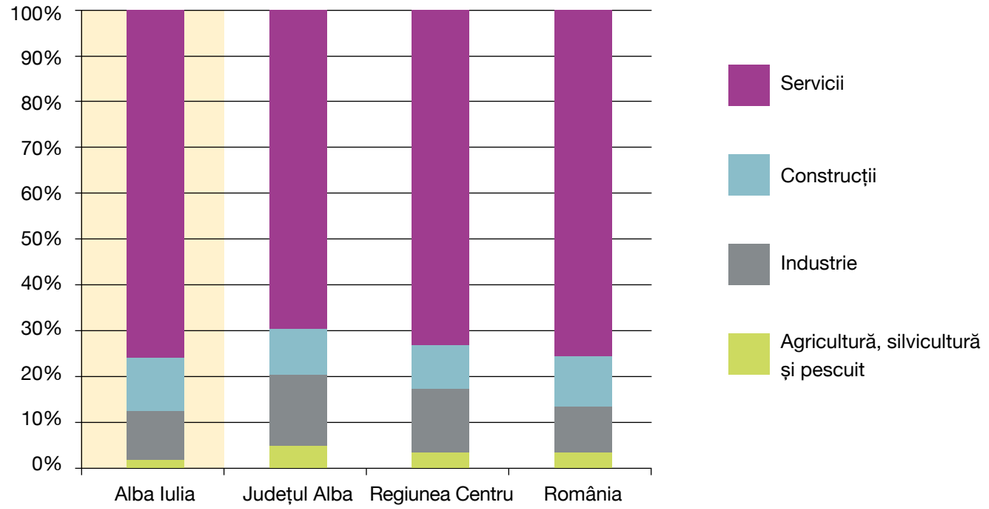

Rata de înființare de noi societăți a scăzut după 2010, atingând un nivel minim în 2014. În ceea ce privește numărul de firme radiate, dizolvate sau suspendate, acesta a atins un nivel maxim în 2009 și 2010, o consecință directă a crizei mondiale. Totuși, numărul firmelor aflate în insolvență a continuat să crească, atingând nivelul maxim în 2014, indicând faptul că majoritatea antreprenorilor locali au încă dificultăți în a continua și a-și dezvolta afacerile. Numărul de firme nou înființate în județul Alba de către debutanți în afaceri (SRL-D) este de numai 222, reprezentând 1,3% din totalul acestui tip de întreprinderi înființate în România din 2011, atunci când a luat ființă acest program.

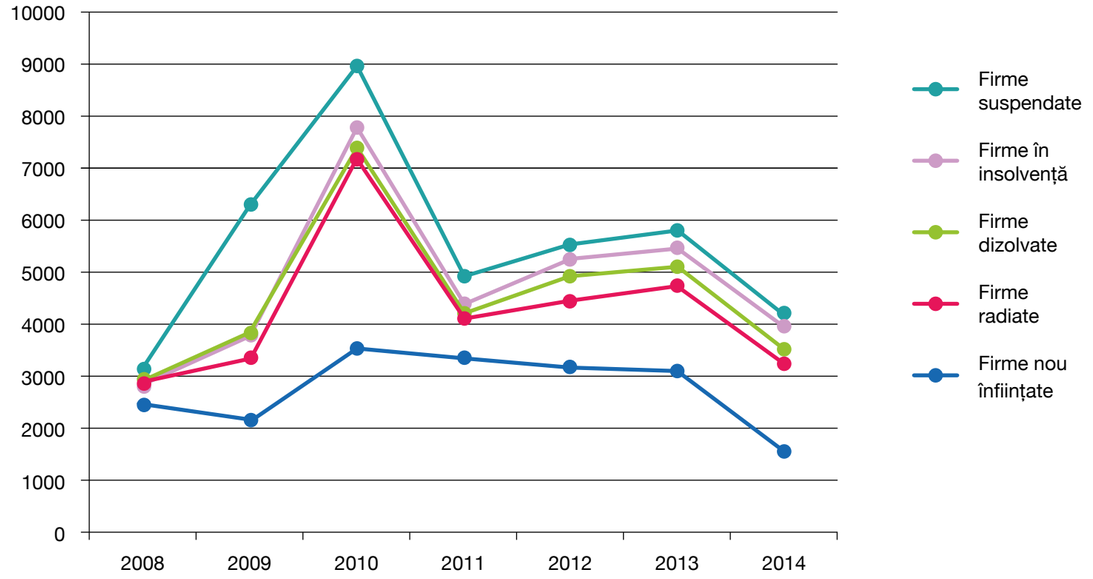

Sursa datelor: Oficiul Național al Registrului Comerțului

Procentul de acționari cu vârsta sub 29 de ani este mai mare în Alba (11,15% din numărul total de acționari) comparativ cu media națională (10,90%), același lucru fiind valabil și în cazul celor peste 50 de ani. Mai mult, 21,1% din persoanele fizice autorizate au, de asemenea, vârsta sub 29 de ani. Acest lucru demonstrează că tinerii din Alba au un spirit antreprenorial relativ bine dezvoltat, care poate fi exploatat în viitor. Totuși, majoritatea antreprenorilor tineri întâmpină probleme, cum ar fi lipsa capitalului inițial, acces limitat la credite, datorii ale clienților, lipsa transferului de tehnologie și a resurselor umane specializate, toate acestea împiedicând creșterea întreprinderilor nou înființate.

Conform recensământului din 2011, 47% din populația orașului desfășoară o activitate remunerată, cel mai mare procent dintre toate reședințele de județ din regiune. Conform statutului ocupațional, 49,2% din populație este implicată în activități economice, din care 95% sunt angajați și restul antreprenori, persoane fizice autorizate sau lucrători familiali neremunerați. Per ansamblu, populația activă, incluzând populația ocupată și șomerii, era de 32.242 de persoane, reprezentând 50,7% din populația stabilă totală.

Cu toate acestea, aproape jumătate din populație este inactivă, dintre care pensionarii reprezintă 21,2% din populație, elevii și studenții 14,3%, iar 13,8% sunt persoane aflate în grija altor persoane (copii, femei casnice) sau a organizațiilor publice și private. Dacă facem o comparație între statutul ocupațional al populației și structura de vârstă a acesteia, putem observa că doar 70,7% dintre cei cu vârsta între 20 și 64 de ani erau populație ocupată. În plus, numărul pensionarilor este mai mare decât cel al persoanelor cu vârsta peste 65 de ani (21,2% vs. 17,8%), indicând un fenomen de pensionare anticipată, foarte des întâlnit în anii 1990. În acest context, există un potențial de creștere a numărului de angajați cu peste 10.000 de persoane, în cazul în care economia locală va crește în viitor.

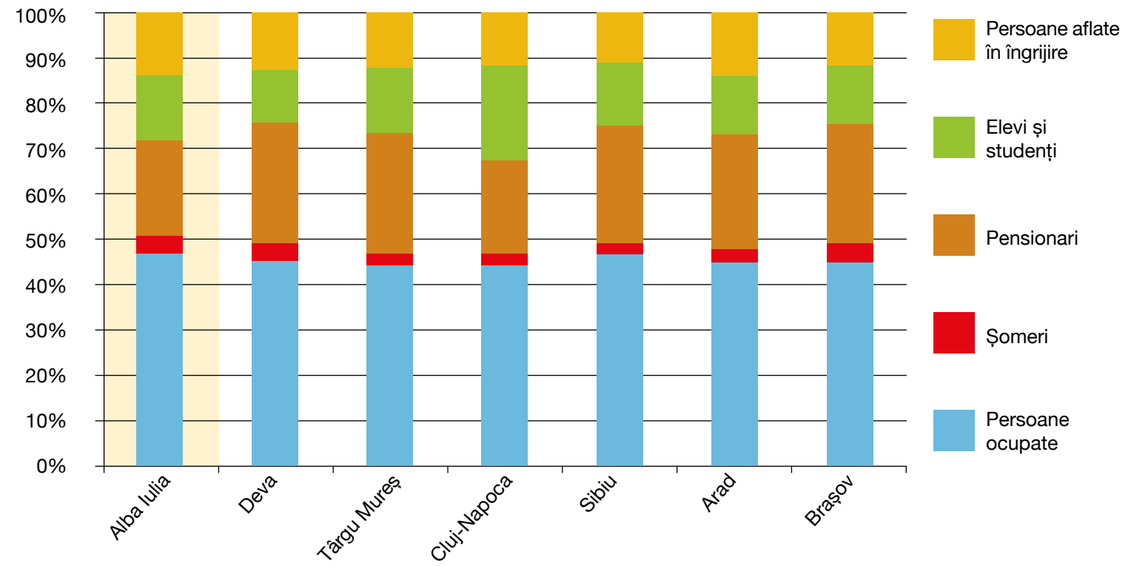

Sursa datelor: Recensământul general al populației și locuințelor 2011. Calcule proprii

Conform datelor statistice colectate de Institutul Național de Statistică (INS), numărul angajaților din Alba Iulia a scăzut cu 1,4% (-411 locuri de muncă) de la ultimul recensământ (2011), însă numărul locurilor de muncă create în localitățile dimprejur (Sebeș, Galda de Jos, Ciugud), și anume 996, a compensat și chiar a depășit acest declin, confirmând tendința de relocare a firmelor în suburbii începută la mijlocul anilor 2000.

Numărul șomerilor era de numai 2.402 în 2011, reprezentând 7,45% din populația activă. Procentul este similar cu cel raportat în alte reședințe de județ din regiune, indicând faptul că șomajul nu este o problemă stringentă la nivel local. În plus, conform datelor statistice colectate de Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă, numărul oficial al șomerilor a scăzut cu 25,6% de la recensământul din 2011. Totuși, trebuie să ținem cont de faptul că presiunea asupra pieței locale de locuri de muncă a fost parțial redusă prin numărul mare de localnici care lucrează în străinătate sau absolvenți de facultate care rămân în marile centre universitare, precum Cluj-Napoca, Timișoara sau București.

Rata șomajului (% populație activă)

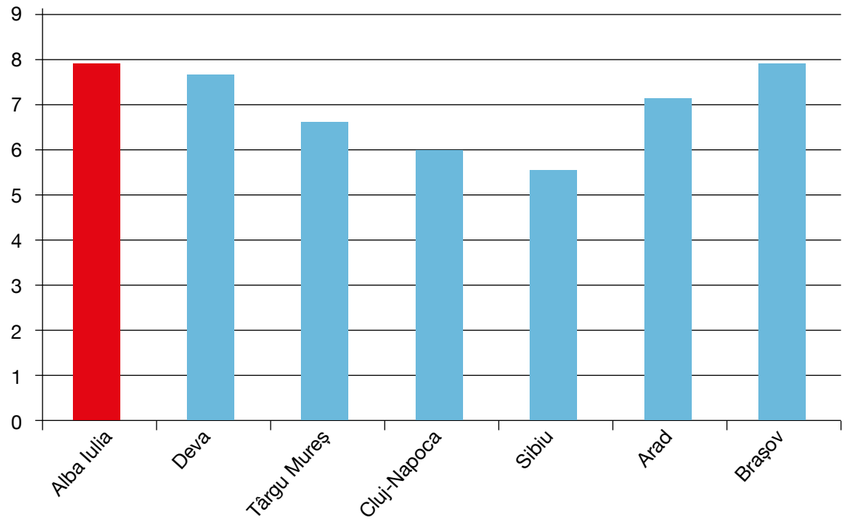

Sursa datelor: Recensământul general al populației și locuințelor 2011. Calcule proprii

Cea mai mare parte a angajaților lucrează în sectorul terțiar, care a devenit motorul economiei locale în ultimele două decenii: 18.812, ceea ce înseamnă 61,8% din totalul populației ocupate. În prezent, în industrie lucrează doar 7.883 de persoane (25,9%), urmată de sectorul de construcții (2.620 de persoane sau 8,6%) și agricultură, cu doar 1.110 persoane (3,6%). La nivel de sector economic, industria prelucrătoare (22,5%) asigură cele mai multe locuri de muncă (16,1% din numărul total), urmată de sectorul de vânzări cu amănuntul și reparații (16,1%), administrație publică și apărare (11%) și construcții (8,6%). Aceste activități sunt, în general, slab remunerate și generează o valoare adăugată limitată. Pe de altă parte, activitățile generatoare de plusvaloare, precum TIC, servicii financiare, științifice, tehnice și profesionale atrag mai puțin de 7,3% din întreaga forță de muncă locală, explicând astfel nivelul scăzut al salariilor. Totuși, structura ocupațională a forței de muncă s-a îmbunătățit continuu în ultimele două decenii, rezultând într-o creștere a sectorului de servicii în detrimentul industriei.

% din forța de muncă angajată

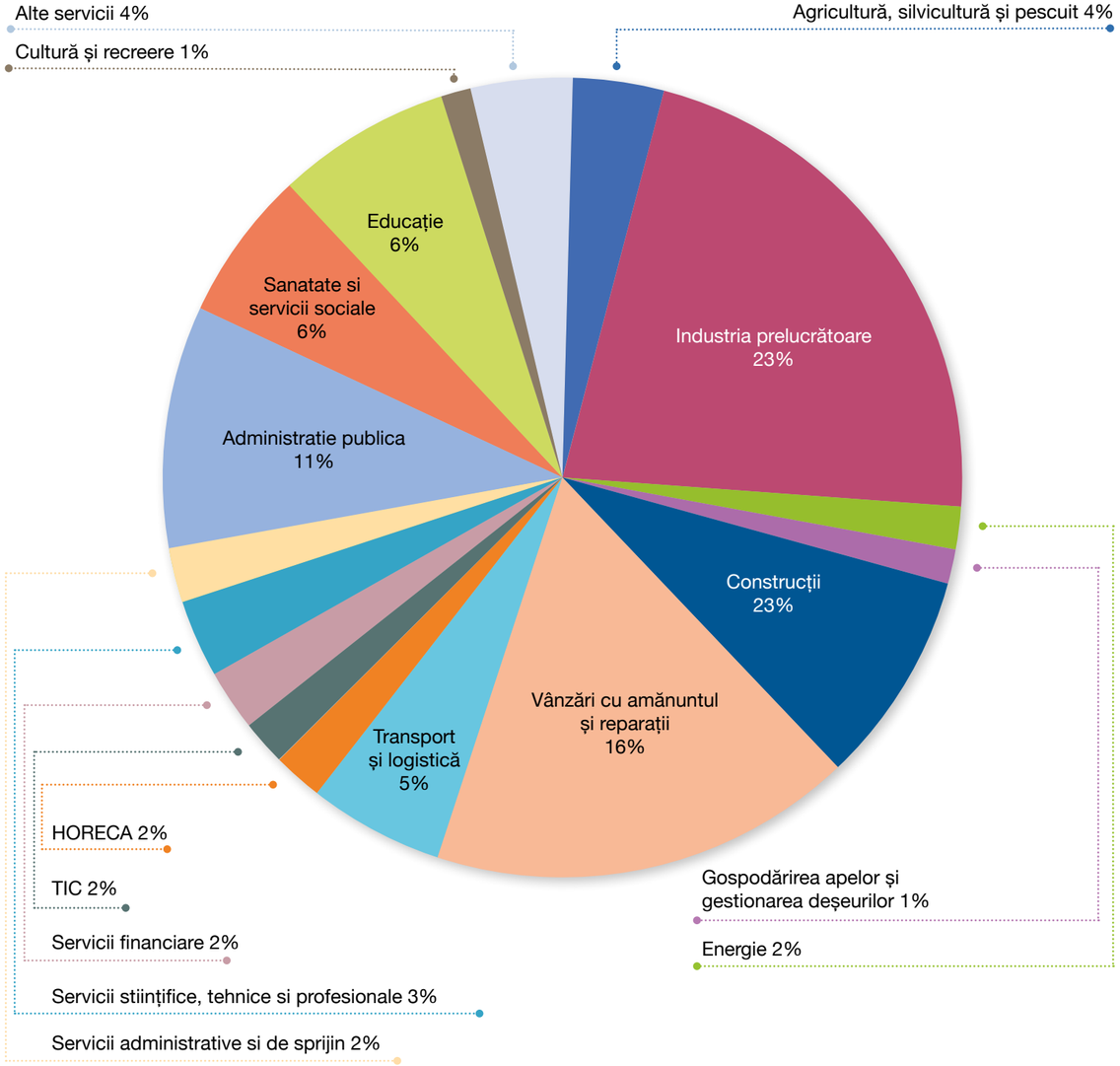

Sursa datelor: Recensământul general al populației și locuințelor 2011. Calcule proprii

76,8% din forța de muncă locală își desfășoară activitatea în cadrul unor firme cu profil non-financiar și financiar, confirmând faptul că sectorul privat reprezintă motorul economiei locale, în timp ce în sectorul public lucrează 19,1% dintre angajați, un procent mare ținând cont de dimensiunea orașului. Mai exact, peste 5.900 de angajați sunt plătiți de municipalitate sau alte organizații finanțate de stat. Restrângerea bugetelor publice i-a afectat puternic pe funcționarii publici în timpul crizei, în 2010 salariile fiind reduse cu 25%.

% din forța de muncă angajată

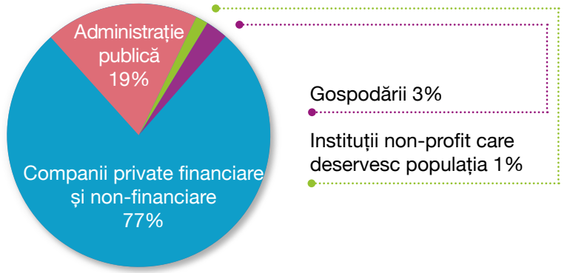

Sursa datelor: Recensământul general al populației și locuințelor 2011. Calcule proprii

Nu sunt disponibile date privind salariile la nivel de unitate administrativ-teritorială (UAT), însă informațiile furnizate de INS la nivel de județ (NUTS 3) sunt relevante, ținând cont de faptul că peste jumătate dintre angajați sunt înregistrați în reședința de județ Alba Iulia. Salariul mediu lunar net la nivel de județ a ajuns la 1.323 RON în 2013, în creștere cu 17,3% față de 2008. Totuși, această valoare este în continuare mai mică decât media națională și cea regională, cu 16,2%, respectiv 5,1%. Singurele activități economice pentru care angajații din Alba au primit salarii mai mari față de cei din alte părți ale regiunii și ale țării în 2013 sunt agricultura, industria energetică, serviciile științifice, profesionale și tehnice, administrație publică și educație, ultimele două făcând parte din sectorul public

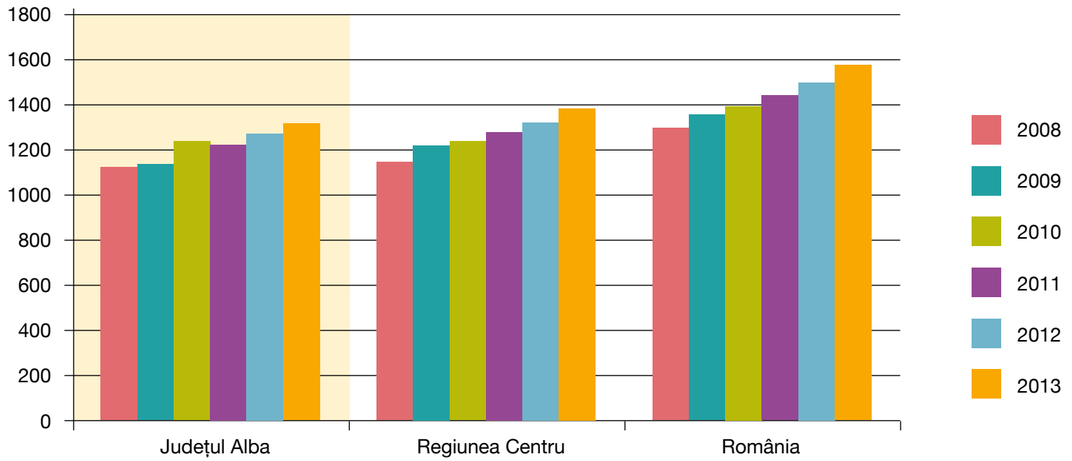

Sursa datelor: INS. Baza de date Tempo Online. 2014

Cele mai mari salarii la nivel județean au fost raportate în 2013 în sectorul energetic (226% din salariul mediu lunar net la nivel de județ), servicii financiare (179%), administrație publică (163%), industria extractivă (152%), servicii științifice, tehnice și profesionale (149%), TIC (124%) – activități prestate de numai 20,2% din forța de muncă locală. Pe de altă parte, cele mai mici salarii se înregistrează în sectorul HORECA (49%), vânzări cu amănuntul și reparații (66%), alte servicii (74%), servicii administrative și de

sprijin (75%), activități culturale și recreative (75%), construcții (77%) – sectoare care asigură 33,9% din totalul locurilor de muncă. Astfel, structura ocupațională a populației, adică numărul mare de angajați care desfășoară activități cu o valoare adăugată redusă, reprezintă cauza principală a diferențelor de salariu față de orașele și județele mai dezvoltate, precum București, Cluj-Napoca, Sibiu, Timișoara etc.

Salariul lunar net (lei) - 2013

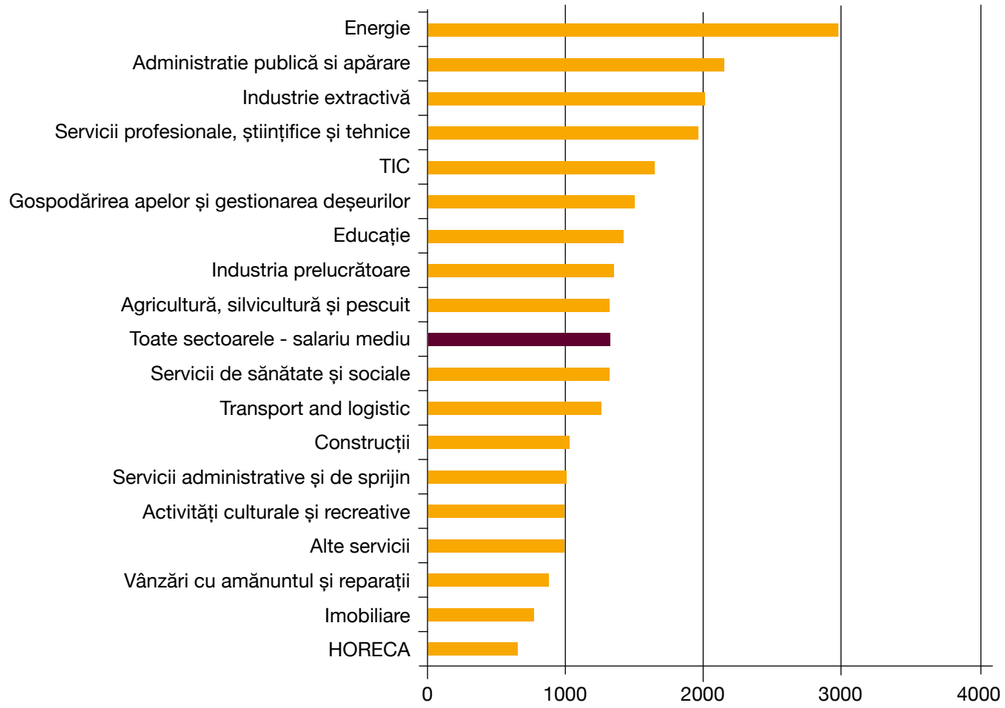

Sursa datelor: INS. Baza de date Tempo Online. 2014

Dintre locuitorii cu vârsta mai mare de 10 ani, 27,9% erau absolvenți ai învățământului superior, 4,8% ai învățământului postliceal, 30,3% ai învățământului liceal, iar 14,3% ai învățământului profesional, în timp ce 22,7% erau absolvenți ai învățământului primar și liceal. Deși ponderea populației absolventă a educației terțiare s-a dublat după 2002, în special în rândul tinerilor, majoritatea locuitorilor din Alba Iulia, în special cei cu vârste peste 40 de ani, sunt absolvenți ai învățământului tehnic și s-au specializat în diferite sectoare economice care ocupau o poziție dominantă în cadrul economiei locale de dinainte de 1989. Din cauza trecerii economiei locale de la industrie la servicii în ultimele două decenii, acest grup se confruntă cu greutăți semnificative în ceea ce privește găsirea unui loc de muncă adecvat în context economic. Pe de altă parte, numărul locuitorilor absolvenți de învățământul universitar este, în prezent, suprareprezentat în raport cu structura profesională a populației (aproximativ 16.000 de absolvenți pentru cele mai puțin de 10.000 de locuri de muncă ce necesită astfel de studii), fără a lua în considerare corespondența dintre profilul studiilor și locul de muncă.

Spre deosebire de alte reședințe de județ din zonă, o pondere relativ mare a populației din Alba Iulia este absolventă a învățământului terțiar, fiind depășită doar de Cluj-Napoca, al doilea centru universitar din România. Universitatea locală a jucat un rol esențial în creșterea ponderii de locuitori care sunt absolvenți ai învățământului universitar. Cu toate acestea, oferta de studii a Universității „1 Decembrie" din Alba Iulia nu se corelează neapărat cu aglomerările economice emergente și existente din oraș și din împrejurimi. Majoritatea facultăților (Teologie, Istorie și Filologie, Drept și Științe Sociale, Științe Economice) sunt mai degrabă teoretice, iar Facultatea de Științe Exacte și Inginerești este singura care pregătește, în fapt, personalul necesar pentru sectoare precum TIC sau electronică. În acest context, majoritatea absolvenților de liceu care sunt interesați de inginerie preferă să își continue studiile universitare în centre universitare mai mari, cum ar fi Cluj-Napoca, București, Timișoara etc. Având în vedere că majoritatea dintre aceștia se stabilesc în orașele respective, care prezintă o ofertă mai variată din punctul de vedere al perspectivelor oferite de piața locurilor de muncă, angajarea de personal specializat în Alba Iulia devine o problemă din ce în ce mai mare, chiar și fără a lua în calcul fenomenul migrației externe.

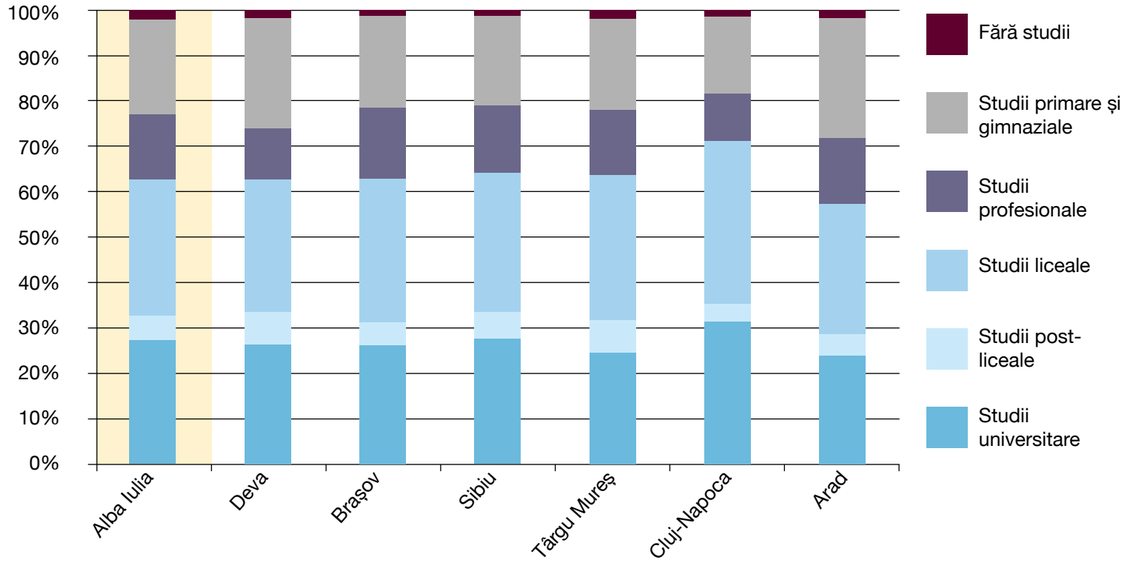

Sursa datelor: Recensământul general al populației și locuințelor 2011. Calcule proprii

În ceea ce privește clasa muncitorilor, numărul acestora a scăzut semnificativ după 1989, odată cu trecerea la o economie orientată spre servicii și cu transformarea multor școli profesionale în licee tehnologice, care, în general, asigură o formare teoretică, dar care nu coincide cu nevoile mediului de afaceri. În 2011, numai 14,3% dintre locuitorii Albei Iulia erau absolvenți ai învățământului profesional, un procentaj mai mic decât cele raportate de orașele Brașov și Sibiu, care au atras recent mulți investitori în sectorul industrial. În acest context, peste 50% dintre angajații din sectorul industriei prelucrătoare au peste 40 de ani, iar noii investitori din diferite sectoare industriale sunt obligați să formeze personalul nou în propriile unități. În plus, deși există mulți furnizori de servicii de învățare pe tot parcursul vieții, atât în sectorul public (cum ar fi Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă), cât și în cel privat, numărul participanților este redus, iar oferta se concentrează mai mult pe ocupațiile din sectorul terțiar decât din cel industrial.

Analiza sectorială a economiei locale și cartografierea aglomerărilor economice

Tabloul de bord general al economiei orașului a indicat faptul că un număr mic de sectoare aduc o contribuție semnificativă prin antreprenoriat, volum de activitate, ocuparea forței de muncă și exporturi, ca efect al concentrării societăților, a competențelor și a know-how-ului, acestea definind avantajele concurențiale ale municipiului Alba Iulia. Întrucât administrația publică, educația, serviciile de sănătate și cele sociale, activitățile culturale și recreative, gospodărirea apelor și gestionarea deșeurilor sunt în continuare dominate de sectorul public, cele mai performante activități la nivel local rămân industria prelucrătoare, a vânzării cu amănuntul, a construcțiilor și a transporturilor. De asemenea, serviciile administrative și auxiliare, precum și serviciile profesionale, științifice și tehnice reunesc un număr semnificativ de întreprinderi, dar contribuția lor la PIB-ul local și la ocuparea forței de muncă este în continuare minimă, în mare parte din cauza faptului că aceste piețe sunt dominate de întreprinderile individuale și de cele familiale.

SECTOR	Numărul întreprinderilor active (2013)	Cifră de afaceri totală (mil. Lei, 2013)	Numărul total al angajaților din întreprinderi (2013)	Numărul angajaților din sector în Alba Iulia (recensământ din 2011)
Agricultură, silvicultură și pescuit	54	100	236	1110
Industria extractivă	12	60	140	50
Industria prelucrătoare	**257**	**777**	**5273**	**6847**
Energie	12	10	210	543
Gospodărirea apelor și gestionarea deșeurilor	15	99	971	443
Construcții	**330**	**218**	**1812**	**2620**
Vânzări cu amănuntul și reparații	**820**	**774**	**2779**	**4909**
Transporturi și logistică	**214**	**187**	**1039**	**1619**
HORECA	139	39	591	597
TIC	108	26	221	538
Servicii financiare	7	58	95	756
Imobiliare	92	17	109	90
Servicii profesionale, științifice și tehnice	375	47	512	912
Servicii administrative și de sprijin	120	31	761	682
Administrație publică	0	0	0	3335
Educație	28	5	143	1889
Servicii de sănătate și sociale	59	15	230	1939
Activități culturale și recreative	31	26	114	373
Alte servicii	58	6	158	1130

Sursa datelor: Baza de date Borg Design INS Recensământul general al populației și locuințelor 2011

Pentru determinarea potențialului de export și a avantajelor concurențiale ale sectoarelor din economia locală, s-a folosit indicele Balassa al avantajelor comparative relevante. Rezultatele indică faptul că singurele produse pentru care județul Alba a înregistrat un avantaj comparativ semnificativ sunt industria lemnului, a mobilei, a articolelor de încălțăminte, a ceramicii (articolelor din porțelan) și, mai recent, a alimentelor și băuturilor, respectiv a autovehiculelor, confirmând astfel faptul că acestea sunt cele mai relevante aglomerări industriale din regiune, cu real potențial de export.

Indicele Balassa al avantajelor comparative relevante - Județul Alba

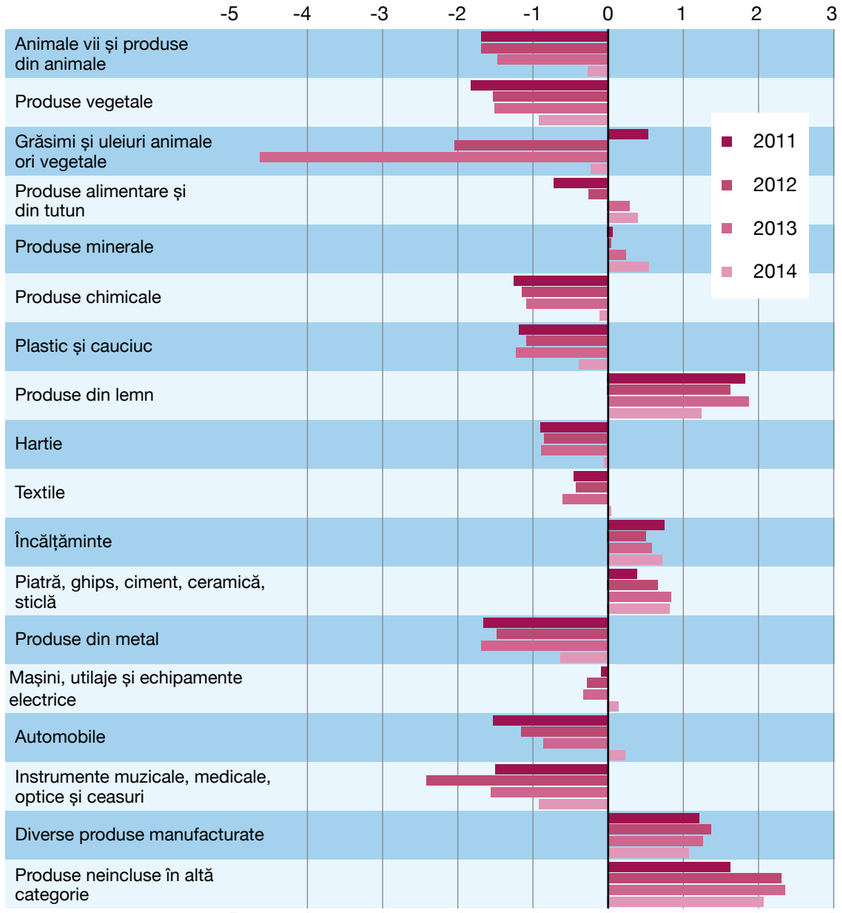

Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO-Online, 2014

Față de alte reședințe de județ din regiune, potențialul de specializare al economiei locale poate fi evaluat și cu ajutorul metodei utilității globale, un instrument de gestionare care ajută la luarea deciziilor economice. Pentru realizarea acestei evaluări, am analizat o serie de 18 sectoare economice și trei indicatori macroeconomici pentru fiecare sector (numărul de întreprinderi active, cifra de afaceri totală și numărul de angajați), pentru patru orașe de referință, care prezintă o potențială concurență pentru investitorii interesați să investească în Alba Iulia. Rezultatele arată că economia orașului se află în urma performanțelor înregistrate de centrele urbane mai mari, cum ar fi Cluj-Napoca, Sibiu și Târgu Mureș. Numai întreprinderile din sectoarele agriculturii și educației înregistrează performanțe peste medie, ambele având o contribuție minimă la PIB-ul local. Din această perspectivă, Alba Iulia nu are o specializare economică clar definită, spre deosebire de Cluj-Napoca (servicii) sau Sibiu (industrie).

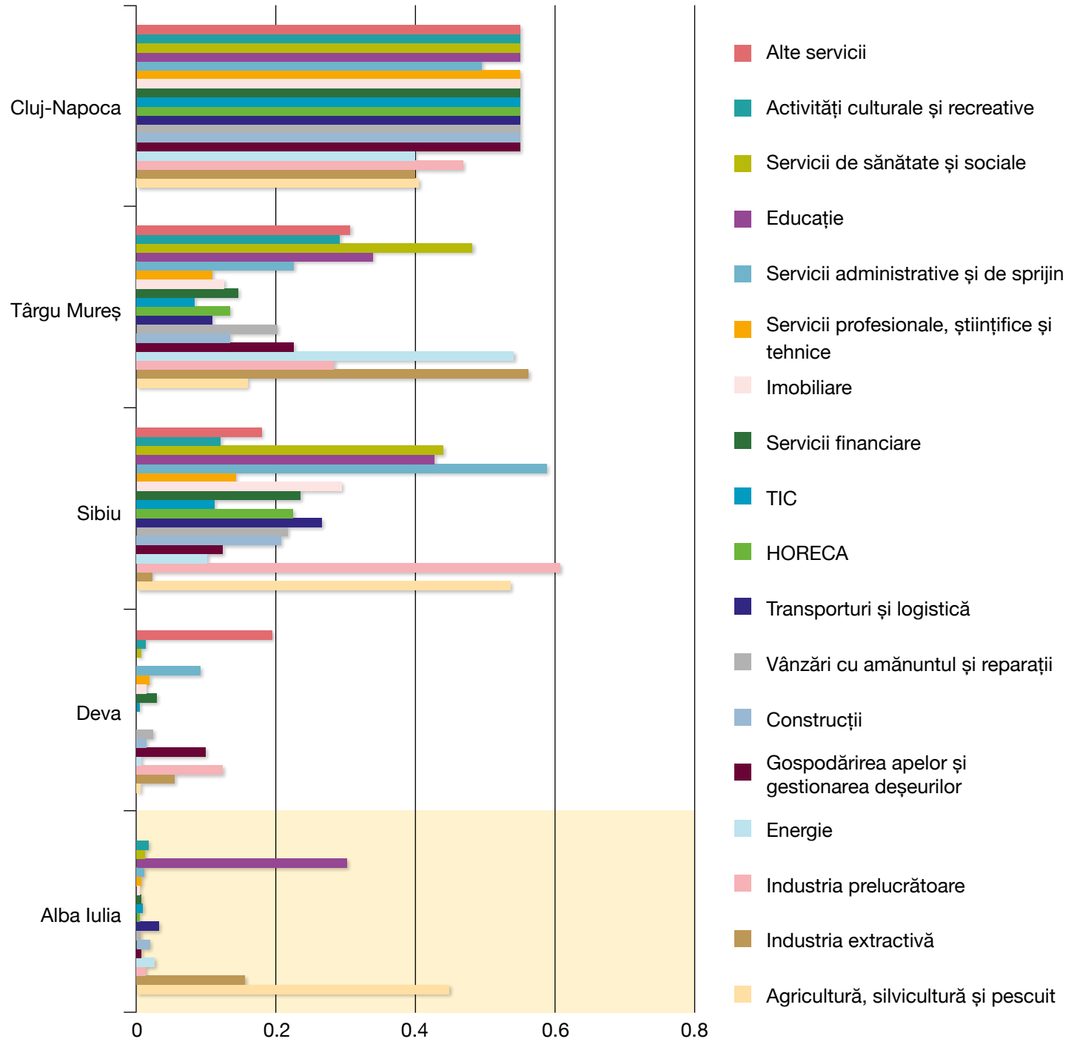

Sursa datelor: Baza de date Borg Design

Industria prelucrătoare a fost sectorul dominant al economiei locale dinainte de 1989, iar în ultimele decenii a traversat un lung și dureros proces de restructurare și de reorientare a pieței, având drept rezultat reduceri de personal, dar și dispariția unităților de producție comuniste emblematice, cum ar fi INCOV (fabrica de covoare), ARDELEANA (articole de încălțăminte), UTEPS și UZINA ARDEALUL (utilaje grele pentru mine) și RESIAL (cărămizi refractare). Dispariția acestora a fost înlocuită doar parțial de noii investitori străini și locali, cum ar fi VCST și STAR TRANSMISSION (componente auto), REKORD (articole de încălțăminte), KRONOSPAN și HOLZINDUSTRIE SCHWEIGHOFER (prelucrarea lemnului), TRANSAVIA și ELIT (producția și prelucrarea cărnii), IPEC (articole de porțelan), POMPONIO și FRUHWALD CONNEXT (materiale de construcții). Cu toate acestea, o parte dintre întreprinderile înființate în perioada comunistă sunt încă active și au reușit să se dezvolte și să se modernizeze: ALBALACT (prelucrarea laptelui), APULUM (articole de porțelan) sau SATURN (metalurgie).

În cadrul industriei prelucrătoare se observă existența unor aglomerări economice, luând în considerare și un context teritorial mai amplu, respectiv regiunea suburbană a municipiului Alba Iulia inclusă în AIDA. Aceste aglomerări există în următoarele domenii:

A. **SECTORUL PRELUCRĂRII LEMNULUI ȘI AL MOBILEI**
o activitate comercială care generează o cifră de afaceri totală de aproximativ 800 de milioane euro/an, produce principalele exporturi de produse la nivel județean și generează peste 3.500 de locuri de muncă, dintre care 600 pentru locuitorii din Alba Iulia. Industria este concentrată în Sebeș, unde se află sediile a doi dintre liderii de piață;

B. **SECTORUL AGRICOL ȘI ALIMENTAR**
cu câteva subramuri (producția de carne și prelucrarea acesteia, produse lactate, înghețată, condimente, produse piscicole, panificație), cu un rezultat total al afacerilor de 300 de milioane euro/an, furnizând aproximativ 3.000 de locuri de muncă, dintre care peste 2.600 pentru locuitorii orașului, fiind, din această perspectivă, cea mai mare activitate industrială de ocupare a forței de muncă. Industria alimentară tinde să se concentreze în Galda de Jos (Oiejdea), Alba Iulia și Sebeș;

C. **INDUSTRIA UȘOARĂ**
care include articolele de încălțăminte, produsele și articolele de îmbrăcăminte din piele, cu o cifră de afaceri anuală de aproximativ 65 de milioane euro, majoritatea provenind din exporturi. Acest sector oferă peste 3.500 de locuri de muncă, dintre care 2.200 locuitorilor orașului. Industria este localizată în Alba Iulia și Sebeș;

D. **CERAMICĂ ȘI MATERIALE DE CONSTRUCȚII** (produse minerale nemetalice)
o activitate industrială tradițională în Alba Iulia, cu două subramuri principale: ceramică și articole de porțelan și, respectiv, materiale de construcții, în special produse de beton, având o contribuție semnificativă la exporturile din regiune. Aceste activități generează o cifră de afaceri de aproape 70 milioane de euro/an și creează locuri de muncă pentru peste 1.200 de persoane, dintre care 900 din Alba Iulia. Industria ceramică funcționează în perimetrul orașului, iar industria materialelor de construcții – în Sebeș, Vințu de Jos și Teiuș;

E. **INDUSTRIA AUTOVEHICULELOR**
este un sector emergent al economiei locale, bazat pe stabilirea mai multor investitori străini, cum ar fi SEWS, STAR TRANSMISSION sau VCST, care produc diferite componente pentru autovehicule, în special pentru piețele externe. Deși în prezent oferă numai câteva sute de locuri de muncă pentru locuitorii Albei Iulia, se preconizează că acest sector de activitate va deveni în curând unul dintre principalii angajatori în domeniu și forța motrică a activității de export, de îndată ce unitățile de producție nou deschise vor funcționa la capacitate deplină. Acest sector industrial este foarte bine dezvoltat în Cugir, Sebeș și, mai recent, în Alba Iulia.

Subsectorul industrial	Numărul total de salariați din Alba Iulia
Produse alimentare și băuturi	1636
Textile și articole de îmbrăcăminte	1274
Piele și articole de încălțăminte	945
Prelucrarea lemnului și mobilă	588
Ceramică și materiale de construcții	945
Autovehicule	170
Metalurgie	293
Prelucrarea metalelor, utilaje și echipamente	937
Echipamente electrice	303
Plastic și cauciuc	27
Hârtie și tipărire	101
Produse chimice	37

Sursa datelor: Baza de date Borg Design

Deși angajează aproape 5.000 de persoane numai în Alba Iulia, SECTORUL VÂNZĂRILOR CU AMĂNUNTUL este, în general, fragmentat în întreprinderi mici individuale și familiale, dimensiunea medie a unei întreprinderi din acest domeniu fiind de numai 3,3 angajați în 2013. Majoritatea magazinelor mici din Alba Iulia s-au deschis imediat după 1990, acest sector fiind cel mai atrăgător pentru antreprenorii locali. Cu toate acestea, în ultimul deceniu, sectorul vânzărilor cu amănuntul a trecut printr-un proces de restructurare, odată cu intrarea pe piața locală a lanțurilor comerciale internaționale și naționale, mai ales a magazinelor cu prețuri reduse. Printre acestea se numără: Kaufland, Lidl, Profi, Carrefour, Dedeman, Ambient, Lem's, Flanco etc. Aceste lanțuri domină în prezent piața locală, oferind 44% din locurile de muncă disponibile în acest sector. În acest context, mulți antreprenori locali care dețineau magazine mici de cartier au dat faliment.

Și SECTORUL CONSTRUCȚIILOR joacă un rol important în economia orașului, asigurând aproape 9% din totalul locurilor de muncă. Întreprinderile active în domeniu sunt relativ mici, specializate în clădiri rezidențiale și nerezidențiale, iar numărul mediu de angajați din cadrul acestora este de numai 6 persoane. Cu toate acestea, în Alba Iulia există câteva întreprinderi care sunt actori regionali și înregistrează cifre de afaceri anuale semnificative: POMPONIO (drumuri, lucrări de construcții civile și industriale, betoane), INSTALATORUL (tâmplărie și instalații), DRUMURI ȘI PODURI LOCALE (construcții rutiere și reabilitarea drumurilor, regie autonomă deținută de Consiliul județean), SIPATUB (instalații), TOBIMAR etc. Majoritatea acestor întreprinderi se confruntă cu o cerere scăzută în sectorul privat, având în vedere că piața imobiliară locală este mai degrabă nedezvoltată, și în general depind de lucrările publice din interiorul sau din exteriorul județului. Aceste sectoare de activitate au fost afectate și de criza globală, iar multe întreprinderi de construcții au intrat în insolvență în ultimii ani.

SECTORUL TRANSPORTURILOR ȘI AL LOGISTICII contribuie din ce în ce mai mult la economia locală a municipiului Alba Iulia și a regiunilor din împrejurimi. Acesta s-a dezvoltat odată cu stabilirea noilor investitori în regiune, oferind servicii de transport de mărfuri clienților interni și externi ai acestora. Prin urmare, cele mai mari întreprinderi din domeniu (OPREAN, GIRO, FSR RAILSERVICE, AGROTRANSPORT ALBA etc.) se specializează în astfel de servicii, în timp ce serviciile de transport de călători sunt mai puțin dezvoltate. În această categorie trebuie menționate întreprinderea locală de transport public (TRANSPORT PUBLIC), una dintre cele mai inovatoare și mai bine organizate din țară, și LIVIO DARIO, o societate cu răspundere limitată care operează diferite rute interjudețene.

Diferitele studii efectuate anterior au identificat CLUSTERELE potențiale (emergente) la nivel local și regional, cum ar fi INCLUD – „Industrial Cluster Development" (Dezvoltarea clusterelor industriale) (lemn, construcții, produse metalice) sau INOV CLUSTER (agroalimentar, energie din surse regenerabile, gestionarea deșeurilor, turism, articole de porțelan), ambele proiecte beneficiind de finanțare europeană. Deși în Regiunea Centru au fost deja înființate, din punct de vedere juridic și funcțional, multe clustere – în special în județele Harghita și Covasna, beneficiind și de sprijinul constant acordat de Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru –, în județul Alba se află unul singur, și anume PRELMET TRANSILVANIA. Acest cluster a fost creat în 2013 pentru a îmbunătăți competitivitatea industriei prelucrării metalelor în regiunea Alba Iulia, mai precis în Cugir, dată fiind tradiția locală în acest domeniu. Clusterul cuprinde 27 de întreprinderi, trei universități (din Alba Iulia, Cluj-Napoca și Sibiu), o organizație de cercetare, Consiliul Județean Alba, primăriile orașelor Cugir și Alba Iulia, Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, precum și patru organizații catalizatoare, printre care se numără Parcul industrial din Cugir. Majoritatea membrilor întreprinderii se află în Cugir, dar o parte dintre aceștia provin și din Alba Iulia și Aiud. Au fost identificați membri potențiali și în Cluj, Sibiu și Zalău, datorită acestora clusterul fiind prezent la nivel macroregional. O altă inițiativă de tip cluster din 2012 este ALIMENT TRANSILVANIA, care reunește trei universități, Consiliul Județean, Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, Primăria municipiului Alba Iulia, precum și cinci întreprinderi de producție, consultanți și unități de cercetare, dezvoltare și inovare.

Totuși, aceste inițiative de tip cluster sunt în etapa inițială și au nevoie de sprijin pentru dezvoltarea capacității administrative interne și de furnizare de servicii. Pe de o parte, se observă absența unor clustere oficiale în domenii precum lemnul și mobila, ceramica și materialele de construcții sau industria autovehiculelor, care în prezent domină economia din regiune.

Din punctul de vedere al investițiilor străine directe, județul Alba a atras investitori străini semnificativi, dar ocupă în continuare o poziție medie (19) la nivelul celor 41 de județe din România, cu aproximativ 0,9% din volumul total de investiții. Cu toate acestea, numărul întreprinderilor cu capital străin subscris și volumul de capital investit au continuat să crească, chiar și în timpul crizei. În

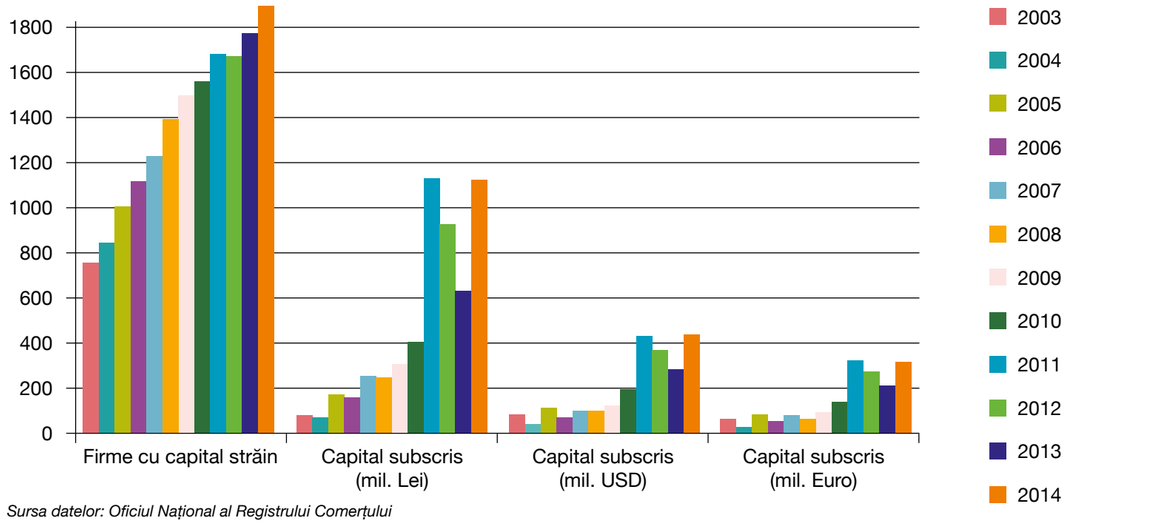

Sursa datelor: Oficiul Național al Registrului Comerțului

ceea ce privește capitalul investit și locurile de muncă nou-create, printre cei mai importanți investitori străini se numără: Kronospan și Holzindustrie Schweighofer (prelucrarea lemnului), Star Transmission și VCST (industria autovehiculelor), Pehart (industria hârtiei), Semmelrock Stein și Baumit (materiale de construcții), Ener Rom (echipamente electrice), Rekord (articole de încălțăminte), Savini Due (mobilă), Fruhwald Connex și Pomponio (materiale de construcții), Saturn (metalurgie), Rapel (piele) etc. Majoritatea investitorilor provin din Germania, Austria, Italia și Belgia.Din punctul de vedere al potențialului de inovare, regiunea Alba Iulia este foarte slab dezvoltată în ceea ce privește centrele de transfer și informația tehnologiilor. Singurul centru funcțional, CIT ALBATECH, este administrat de Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Alba și acoperă numai trei domenii de activitate: TIC, industria agroalimentară și biotehnologii. Centrul oferă servicii de asistență pentru întreprinderi pentru inovare și transfer de tehnologie, în special IMM-urilor, oferind și activități de formare. În plus, Agenția de Dezvoltare Regională (ADR Centru), situată în Alba Iulia, este membră a Rețelei BISNET și oferă servicii gratuite IMM-urilor, cum ar fi: identificarea partenerilor de afaceri și a partenerilor pentru realizarea de transfer de tehnologie, acces la informațiile și legislația europeană de interes pentru mediul de afaceri, sprijin în vederea participării la târguri și evenimente internaționale de promovare, identificarea oportunităților de finanțare în domeniul cercetării, inovării și dezvoltării afacerilor. În această regiune nu este disponibil niciun parc științific și tehnologic.

Din punctul de vedere al infrastructurii de sprijin în afaceri, singurul instrument disponibil public este Parcul industrial Cugir, înființat în 2002 sub autoritatea Consiliului Județean. Parcul are o suprafață totală de 11,17 hectare și se concentrează pe producție (prelucrarea metalelor, prelucrarea lemnului), dar și pe servicii, oferind în prezent peste 400 de locuri de muncă. Parcul s-a construit pe locul unui teren industrial dezafectat, iar activele sale constau în clădiri care sunt închiriate IMM-urilor. Prin urmare, nu există niciun parc industrial de tip greenfield, iar toți investitorii noi și investitorii locali sunt forțați să își dezvolte propriile instalații de producție. Platformele industriale emergente de la Oiejdea, Sebeș, Ciugud (Drâmbar), Vințu de Jos reprezintă rezultatul unor investiții private, singurul sprijin acordat de autoritățile locale constând în terenurile oferite investitorilor și uneori în lucrările de infrastructură pentru acces și utilități. Lipsa unei infrastructuri de sprijin în afaceri poate descuraja semnificativ atragerea unor noi investitori, având în vedere că județele din împrejurimi (Cluj, Mureș, Sibiu, Brașov, Bihor, Timiș) au investit sume semnificative în parcurile industriale, inclusiv fonduri europene, s-au extins pe sute de hectare și sunt complet echipate. Printre exemplele relevante se numără cele trei parcuri industriale TETAROM din Cluj-Napoca, care oferă peste 4.000 de locuri de muncă în prezent.

La nivel local, activitatea de cercetare, dezvoltare și inovare este slab dezvoltată. Singura unitate de cercetare autorizată din Alba Iulia este Centrul de Cercetare, Proiectare și Producție pentru materialele refractare, cu o tradiție de peste 40 de ani. Entitatea a implementat diferite proiecte de cercetare cu sprijin financiar din partea bugetului de stat, cu finanțare UE, dar și din surse private, producând noi brevete, produse, tehnologii, modele experimentale și lucrări științifice. Însă activitatea centrului s-a redus dramatic în ultimii cinci ani, din cauza lipsei de sprijin public acordat pentru activitățile de cercetare, dezvoltare și inovare, astfel încât, în

prezent, aici lucrează numai șase persoane. Cel mai mare centru de cercetare din județ rămâne Stațiunea de Cercetare și Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Blaj, cu tradiție îndelungată în domeniu.

Sectorul de cercetare, dezvoltare și inovare publică este reprezentat la nivel local de centrele de cercetare organizate de Universitatea „1 Decembrie" din Alba Iulia. În prezent, universitatea dispune de patru școli doctorale (Istorie, Filologie, Contabilitate și Teologie), cu 16 profesori și 98 de doctoranzi, precum și de centre și institute de cercetare pentru teologie, educație lingvistică, finanțe și contabilitate, geologie și speologie, topografie și cadastru, arheologie sistemică, istorie și politică, filologie, drept, sociologie, științe ale educației, pedagogie, dezvoltare teritorială, studii mezoamericane și funcții geometrice. Cu toate acestea, majoritatea rezultatelor științifice înregistrate de aceste centre nu sunt transferate în sectorul privat, fie pentru că nu prezintă niciun interes pentru mediul de afaceri, fie pentru că nu există niciun sistem de transfer tehnologic funcțional. În acest context, mai puțin de 0,1% (2 milioane euro) din PIB-ul anual al județului este alocat pentru cheltuieli de cercetare, dezvoltare și inovare, ceea ce înseamnă doar 20% din media națională și 2% din media înregistrată la nivelul UE 28

Parte din PIB (%) alocată cheltuielilor cu cercetarea, dezvoltarea și inovarea

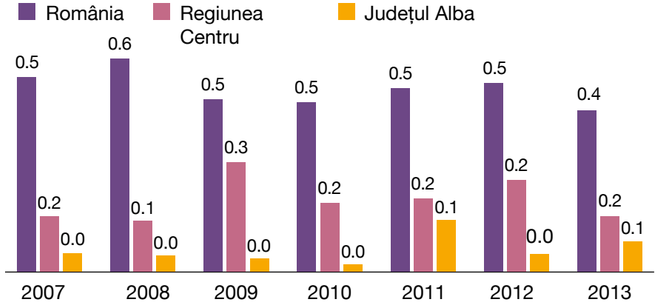

Întreprinderile private din regiunea Alba Iulia își desfășoară propriile activități de cercetare, dezvoltare și inovare din bugetele interne, dar nu beneficiază de sprijin public în acest sens. Pe de altă parte, ponderea întreprinderilor inovatoare este foarte mică, unul dintre motivele principale fiind lipsa unei culturi de inovare la nivelul antreprenorilor, dar și lipsa unor stimulente și a unei legislații favorabile.

Din punctul de vedere al realizărilor științifice, Alba Iulia se clasează pe locul 20 la nivelul județelor din România, având numai opt articole indexate în 2011, cu mult în urma altor orașe precum Cluj-Napoca (692), Timișoara (317) sau Sibiu (23), care sunt centre universitare tradiționale. Nicio entitate din Alba nu este membră a rețelei românești de centre de informare pentru brevete. Prin urmare, în perioada 2001-2013, în județul Alba s-a înregistrat o medie de 10 brevete, nouă modele și desene și, respectiv, 89 de mărci / an, mai puțin decât în județele din jur.

Concluzii și recomandări pentru îmbunătățirea competitivității economiei locale

În prezent, în ceea ce privește atragerea de investitori străini, municipiul Alba Iulia concurează cu un număr mare de orașe de dimensiuni medii și mari din România, care par să fie mai bine pregătite pentru a-i primi, în special din punctul de vedere al infrastructurii în afaceri și al serviciilor (Cluj-Napoca, Sibiu, Arad, Brașov, Timișoara, Oradea etc.). Din această perspectivă, orașul trebuie să valorifice avantajele sale specifice (accesibilitate, forță de muncă calificată, tradiție și know-how în anumite sectoare, resurse naturale) și să investească mai mult în parcurile industriale și tehnologice și în serviciile de sprijin în afaceri pentru a-și menține competitivitatea. Este necesar să se dezvolte un nou parc industrial și tehnologic, fie prin extinderea parcului existent din Cugir, fie prin identificarea unui amplasament de tip greenfield adecvat lângă oraș. Aceasta ar conduce și la decongestionarea

orașului, în care se află multe situri dezafectate, incompatibile cu obiectivul unui centru turistic modern, și ar sprijini întreprinderile care intenționează sau trebuie să se transfere în afara orașului.

Deși șomajul nu este o problemă urgentă pentru comunitate, structura actuală a economiei locale, bazată pe industrii prelucrătoare cu valoare adăugată scăzută, nu este atrăgătoare pentru personalul specializat, care migrează în orașele mari sau în alte țări, fie din cauza indisponibilității unor locuri de muncă adecvate, fie din cauza salariilor. Este necesară reorientarea economiei orașului către o abordare inteligentă de specializare, axată pe aglomerările industriale existente sau emergente (prelucrarea lemnului și mobilă, industrie agro-alimentară, industria ușoară, ceramică și materiale de construcții, industria autovehiculelor). Aceasta se poate realiza prin dezvoltarea infrastructurii de transfer de tehnologie și a serviciilor. Datorită specializării inteligente, orașul va fi mai puțin vulnerabil la ciclurile economice și chiar la relocarea întreprinderilor, pe lângă creșterea oportunităților de ocupare a forței de muncă și de remunerarea îmbunătățită a muncii.

Alba Iulia beneficiază de o clasă de afaceri locală, formată din antreprenori mici și mijlocii, care sunt esențiali pentru stabilitatea economică a orașului (a se vedea cazurile Albalact și Transavia, două întreprinderi majore deținute de localnici, cu peste 1.500 de angajați). Aceștia ar trebui să beneficieze de același tratament de care beneficiază și investitorii străini; ar trebui să se acorde mai multă atenție dezvoltării de servicii de sprijinire a întreprinderilor și acordării de stimulente pentru dezvoltarea firmelor. Aceasta se poate realiza prin mijloace de ajutor locale („scheme de minimis”) pentru întreprinderile care investesc o anumită sumă de bani sau care creează noi locuri de muncă, precum și prin crearea unui incubator de afaceri, în special pentru tinerii antreprenori. Ar trebui să fie creat un grup de asistență format din antreprenori, care să fie consultat periodic de municipalitate în procesul decizional..

Structura forței de muncă poate reprezenta o problemă în anii următori, deoarece oferta educațională nu este adaptată la piața locală a locurilor de muncă, migrația externă și internă va exista în continuare, iar cererea, în special de muncitori, va crește în continuare datorită investitorilor care aleg orașul pentru a-și dezvolta o afacere. Școlile profesionale ar trebui să fie reactivate, iar oferta educațională ar trebui să fie adaptată la clusterele existente și emergente menționate anterior. În plus, este necesar să se asigure mai multe stagii de practică în întreprinderi pentru tineri, cu ajutorul unor mentori din industrie.

Universitatea locală se confruntă cu o scădere constantă a numărului de studenți și trebuie să facă față concurenței din partea centrelor universitare tradiționale, solide, cum ar fi Cluj-Napoca, Timișoara sau București. În plus, rata natalității a scăzut dramatic în ultimii ani, agravând declinul micilor universități precum cea din Alba Iulia. În acest context, se impune reorientarea acestei instituții emblematice, dinspre serviciile educaționale către cercetare, dezvoltare și inovare și activități de transfer de tehnologie, deoarece are deja o infrastructură solidă și personalul specializat necesar. În plus, oferta sa educațională ar trebui să se reorienteze către adulții care au nevoie de recalificare și către domeniile tehnice de studiu, care sunt solicitate pe piața locală a locurilor de muncă (de exemplu, în sectorul autovehiculelor).

Clusterele existente dispun de o capacitate administrativă și de furnizare de servicii slabe. Acestea au nevoie de sprijin public pentru a contribui cu adevărat la competitivitatea aglomerării economice locale. Totodată, trebuie să se elaboreze inițiative de asociere și în alte sectoare reprezentative pentru economia locală, în care sunt deja disponibile know-how-ul, competențele, forța de muncă și resursele, cum ar fi articolele de porțelan, industria ușoară, industria autovehiculelor și prelucrarea lemnului.